

Mateo Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Ã'rī romano masã wioḡure wapaseebosari masũ nicu niwĩ. Cãrẽ Jesú Capernaupu nigũrẽ cã bu'esere sirutudutigũ pijicu niwĩ.

A'te añuse quetire ojagũ, cã tu'oña'rõnojõ, cã ojasĩ'rĩrõnojõ ojacu niwĩ. Cũ queoro nu'cã'que me'rã ojanu'cã, tu'ota basioro, queoro ojayapada'reocu niwĩ.

Õ'acũ duporocjãrãpũre “Ni'cã masãrẽ yu'ruoacjũre o'óguti”, nicu niwĩ. A'ti pūrī me'rã cã tojo ní'quere “Diacjũta weepĩ”, ni masĩno'o.

Tojo weegũ Mateo a'tiro oja'pĩ. Ne waro duporocjãrãpũre ojanu'cãmũjãtipĩ. Be'ro Jesú cã bajua'quere oja'pĩ. Jesú treinta cãmãrĩ bucuari cura Juã wãmeyeri masũ ye cjasere ucũpĩ. Jesú wãmeyeno'sere, be'ro Galileapu werecusia'quere, cã masãrẽ yu'ruomũjã'quere téé Jerusalẽpu wẽrĩgũ wa'atuo'quere oja'pĩ. Be'ro Jesú masãca be'ro cã bu'erã cãrẽ sirutu'cãrãrẽ “Nipe'tiro a'ti umucoru bu'ecusiarã wa'aya” cã ní'quere ojayapatipĩ.

A'ti pūrī Jesú masãrẽ bu'eme'rĩyu'rũapĩ nisere, Õ'acũ cã dutise cũu'quere a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e, ni werepĩ. Tojo nicã Jesú wioḡu sãjãtjere werepĩ, ni ojano'o.

Jesucristo ñecũsumua na nituriamũjãti'que ni'i

(Lc 3.23-38)

¹ A'ti pūrī Jesucristo ñecũsumua wãme me'rã ojanu'cãno'o. Jesucristo Õ'acũ macũ masũ bajua'cu Abrahã judío masũ nimu'tã'cu pãrãmi nituriagũ nicu

niwĩ. Tojo nicã d̄uporocj̄ũp̄ũ judío masã wiogũ Davi p̄ãrãmi nituriagũ nicũ niwĩ.

² Abrahã Isaa pacũ nicũ niwĩ. Isaa quẽ'rã Jacob pacũ nicũ niwĩ. Jacob Judá, tojo nicã cũ ma'misũmũã, cũ acabijirã pacũ nicũ niwĩ. ³ Judá Fares, Zara su'rũã'cãrã pacũ nicũ niwĩ. Na paco Tamar wãmetico niwõ. Fares Esrom pacũ nicũ niwĩ. Esrom Aram pacũ nicũ niwĩ. ⁴ Aram Aminadab pacũ nicũ niwĩ. Aminadab Naasón pacũ nicũ niwĩ. Naasón Salmón pacũ nicũ niwĩ. ⁵ Salmón Booz pacũ nicũ niwĩ. Booz paco Rahab wãmetico niwõ. Booz Obed pacũ nicũ niwĩ. Cũ paco Rut wãmetico niwõ. Obed Isai pacũ nicũ niwĩ. ⁶ Isai judío masã wiogũ Davi pacũ nicũ niwĩ. Davi Urías nũmo ní'co me'rã Salomórẽ põ'rãticũ niwĩ.

⁷ Salomó Roboam pacũ nicũ niwĩ. Roboam Abías pacũ nicũ niwĩ. Abías Asa pacũ nicũ niwĩ. ⁸ Asa Josafat pacũ nicũ niwĩ. Josafat Joram pacũ nicũ niwĩ. Joram Uzías pacũ nicũ niwĩ. ⁹ Uzías Jotam pacũ nicũ niwĩ. Jotam Acaz pacũ nicũ niwĩ. Acaz Ezequías pacũ nicũ niwĩ. ¹⁰ Ezequías Manasés pacũ nicũ niwĩ. Manasés Amón pacũ nicũ niwĩ. Amón Josías pacũ nicũ niwĩ. ¹¹ Josías Jeconías, tojo nicã cũ acabijirã pacũ nicũ niwĩ. Titapũre Babilonia wãmetiri di'tacjãrã Israe curuacjãrãrẽ ñe'e, na ya di'ta Babiloniapũ miamũjãcãrã niwã.

¹² Tojo wa'áca be'ro ãpẽrã bajuacãrã niwã. Jeconías Salatiel pacũ nicũ niwĩ. Salatiel Zorobabel pacũ nicũ niwĩ. ¹³ Zorobabel Abiud pacũ nicũ niwĩ. Abiud Eliaquim pacũ nicũ niwĩ. Eliaquim Azor pacũ nicũ niwĩ. ¹⁴ Azor Sadoc pacũ nicũ niwĩ. Sadoc Aquim pacũ nicũ niwĩ. Aquim Eliud pacũ nicũ niwĩ. ¹⁵ Eliud Eleazar pacũ nicũ niwĩ. Eleazar Matán pacũ nicũ niwĩ. Matán Jacob pacũ nicũ niwĩ. ¹⁶ Jacob José pacũ nicũ niwĩ. José María marãpũ nicũ niwĩ. Co Jesú masãrẽ yũ'rũocjũ Cristo na nigũ paco nico niwõ.

¹⁷ Tojo weero Abrahã me'rã du'pocãti, téé Davi wiogu nirĩ curapũ catorce turiricjãrã wa'acãrã niwã. Be'ro Davi me'rã ticũseta tja nicaro niwũ. Israe curuacjãrãrẽ Babilonia di'tapũ na miacateropũ nituocarõ niwũ. Be'ro Israe curuacjãrãrẽ Babiloniapũ miãca be'rore tja ticũseta nicaro niwũ. Téé Cristo cã bajuari curapũ nituocarõ niwũ.

Jesucristo baja'que ni'i
(Lc 2.1-7)

¹⁸ Jesucristo baja'que a'tiro wa'acaro niwũ. María cã paco José me'rã omocã du'tegotigo weeco niwõ. Na ni'cãrõ me'rã nise dũporo co nijĩpaco nitojaco niwõ. Espiritu Santu cã tutuaro me'rã core tojo wa'acã weecu niwĩ. ¹⁹ José co marãpũ niacjũ añurõ ãjõpeori masũ nicũ niwĩ. Co nijĩpaco nisere masĩmigũ, core ma'i cõ'asĩ'rĩtigũ, “Wiorãpũre weresãwe'e”, nicũ niwĩ. A'tiro pe'e wãcũcũ niwĩ. “Ya'yioropũ core du'ugũti”, nicũ nimiwĩ. ²⁰ Cã tojo wãcũrĩ cura cãrẽ quẽ'erõpũ ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegũ ã'mũsecjũ a'tiro nicũ niwĩ:

—José, Davi pãrãmi nituriagu, Mariãre ña'arõ wãcũticã'ña. Espiritu Santu cã tutuaro me'rã co upũpũ sãjãnu'cã, core nijĩpaco wa'acã weecu niwĩ. Tojo weegu bopoyaro marĩrõ core mũ'ũ nũmotiya. ²¹ Co wĩ'magũrẽ wũagosamo. Cã, cã yarã masãrẽ na ña'arõ wee'quere yũ'ruoacjũ nigũsami. Tojo weegu Jesú wãmeyeya, ni werecu niwĩ Õ'acũrẽ wereco'tegũ. Jesú nĩrõ, “Masãrẽ yũ'ruogũ” nisĩ'rĩrõ wee'e.

²² Todũporopũ cã ye queti weremu'tãrĩ masũ me'rã Õ'acũ cã ucũ'quere queoro wa'adutigũ tojo weecu niwĩ.

²³ A'tiro ni ojaduticũ niwĩ:

Ni'cõ numio mũmũ me'rã nitimigõ, nijĩpaco ni, be'ro põ'rãtigõsamo.

Cã Emanuel wãmetigũsami, ni ojano'caro niwũ.

Emanuel “Õ'acũ marĩ me'rã nimi”, nisĩ'rĩrõ weecaro niwũ.

²⁴ Be'ro José wā'cāgũ, Õ'acūrē wereco'tegũ duti'quere weecũ niwĩ. Maríare cũ ya wi'ipũ numotigũti nígũ miacũ niwĩ. ²⁵ Tojo weemigũ, co macũ wuati dũporo co me'rá niticũ niwĩ. Co macũ bajuáca be'ro cūrē Jesú wāmeyecũ niwĩ.

2

Masĩrĩ masã na Jesure ĩ'arã wa'a'que ni'i

¹ Herode Judea di'ta wiogũ nirĩ cura Jesú Belé wāmetiri macāpũ bajuacũ niwĩ. Cũ bajuáca be'ro umua masĩrĩ masã mujĩpũ mujātiro pe'ecjārã Jerusalépu etacārã niwã.

² Topũ etarã, sēritiña'cārã niwã:

—Judío masã wiogũ niacjũ wĩ'magũ ĵno'opũ bajuapari? Ũsã ya macã mujĩpũ mujātiro pe'e dũporopũ ñocōawũ ũsã ĩ'ati'cure ĩ'awũ. Cūrē ĩ'arã, “Wiogũ niacjũ bajuatojapĩ”, niwũ. Tojo weerã cūrē ějōpeorã a'tiapũ, nicārã niwã.

³ Herode na tojo nisere tu'ogũ, mejēcã pejaro tu'oña'cũ niwĩ. Jerusalécjārã quē'rã nipe'tirã mejārōta tu'oña'cārã niwã. ⁴ Tojo weegũ pa'ia wiorārē pijiocũ niwĩ. Tojo nicã āpērã masārē Moisé duti'quere bu'eri masārē pijiocũ niwĩ. Narē sēritiña'cũ niwĩ:

—Cristo Õ'acũ bese'cũ ĵno'opũ bajuagusari? nicũ niwĩ.

⁵ Cũ tojo nicã, na yu'ticārã niwã:

—A'ti di'ta Judea Belé wāmetiri macāpũ bajuagusami. Dũporocjũpũ Õ'acũ ye queti weremu'tārĩ masũ cũ bajuat-jere a'tiro ni ojacũ niwĩ:

⁶ Belé, Judea di'tapũ nirĩ macã mejō nirĩ macã mejēta ni'i. Ti di'ta nise macārĩ wa'teropure ti macācjũ ni'cũ wiogũ wijagusami.

Yarã masã Israe curuacjārārē co'teacjũ nigūsami, ni ojano'caro niwũ, ni wrecārã niwã Herodere.

⁷ Na tojo níca be'ro Herode ya'yioropũ masĩrĩ masārē cũ tiropũ pijiocũ niwĩ. Narē sēritiña'gũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—¿De'ro nicã waro ñocõawũ bajuabutiãmirĩ cũ? nicũ niwĩ. ⁸ “Tita bajuawĩ” tojo nĩca be'ro narẽ Belẽpũ wa'adutigũ a'tiro nicũ niwĩ:

—Торũ wĩ'magũrẽ añurõ sěrĩtiña'baque'aya. Cũrẽ bo-carã, yũ'ure wereya. Yũ'u quẽ'rã cũrẽ ějõpeogu wa'aguti wee'e, nisoocu niwĩ narẽ.

⁹ Narẽ tojo ni wéréca be'ro masĩrĩ masã Belẽpũ yũ'rũacãrã niwã. Торũ yũ'rũarã, ñocõawũ na ya macãpũ ĩ'awã'cãti'cuta tja na dũporo u'mutãwã'cãcũ niwĩ. Be'ro wĩ'magũ niró bu'ipũ ejagũ, ñocõawũ tojanũ'cãcũ niwĩ majã. ¹⁰ Masĩrĩ masã ñocõawũrẽ ĩ'arã, pũrõ e'caticãrã niwã. ¹¹ Ti wi'ipũ sãjãejarã, wĩ'magũrẽ cũ paco María me'rã nigũrẽ ĩ'acãrã niwã. Cũrẽ ĩ'arã ějõpeorã, ejaque'acãrã niwã. Be'ro na mia'que acarire pãa, cũrẽ uru, u'mutise inciensore, tojo nicã apeye u'mutiseta tja mirra wãmetisere o'ocãrã niwã. ¹² Be'ro narẽ quẽ'erõpũ Õ'acũ “Herode tiropũ majãmitojaaticã'ña”, nicũ niwĩ. Tojo weerã na ya di'tapũ tojaarã, ape ma'apũ majãmitojaacãrã niwã.

Herodere Egiptopũ José quẽ'rã na du'tia'que ni'i

¹³ Masĩrĩ masã tojáaca be'ro Joseré Õ'acũrẽ wereco'tegũ u'mũsecjũ quẽ'erõpũ bajua, a'tiro nicũ niwĩ:

—Wã'cãña. Wĩ'magũ cũ paco me'rã Egiptopũ du'tiaya. Торũ tojáníña. Yũ'u “Tocã'rõta tojatia” nĩca be'ropũ tojatia tja. Herode wĩ'magũrẽ wẽjẽs'ĩrĩgũ a'magũsami, nicũ niwĩ.

¹⁴ Cũ tojo nicã tũ'ogu, José wã'cã, wĩ'magũrẽ paco me'rã ñamita Egiptopũ sũ'ori miacũ niwĩ. ¹⁵ Торũre Herode catiro põtẽorõ tojánícãrã niwã. A'te Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ cũ oja'que queoro wa'adutiro tojo wa'acaro niwũ. Tere a'tiro ni ojamũ'tãcũ niwĩ: “Yũ'u macũ Egiptopũ nigũrẽ pijiwijawũ”, tojo nicũ niwĩ Õ'acũ”, ni ojano'wũ.

Herode ʌmʌ wī'marãrẽ wějẽduti'que ni'i

¹⁶ Herode masĩrĩ masãrẽ, yʌ'ure bujicã'pã nígũ, uayʌ'rʌmajãcʌ niwĩ. Tojo uagʌ, nipe'tirã ʌmʌ wī'marãrẽ Belẽpʌ, tojo nicã ti macã sumutoʀpʌ nirãrẽ pʌa cã'ma cʌorãrẽ, na dʌjaro cʌorãrẽ wějẽduti'cʌ niwĩ. Na masĩrĩ masã cūrẽ were'caro ejatuario tocã'rõta bʌcʌasami nígũ, ʌmʌ wī'marã ticʌse cū'marĩ cʌorãrẽ wějẽduti'cʌ niwĩ. ¹⁷ Cũ tojo weedutisere Jeremía Õ'acũ ye queti weremʌ'tãrĩ masũ cũ oja'que queoro wa'acaro niwũ. A'tiro ojacʌ niwĩ:

¹⁸ Ramá wãmetiri macãpʌre masã bʌjaweti, uti caricũcã tʌ'ono'rõsa'a.

Raquel pãrãmerã nituriarãnumiapʌ Israe curuacjãrã nʌmosãnumia na põ'rãrẽ pũrõ dʌjasewã'a, utirãsama.

Na põ'rãrẽ wějẽcã ĩ'arã bʌjaweticã, ãpẽrã wãcũtutuase o'omasĩtirãsama, ni ojano'wũ.

¹⁹ Herode wérĩca be'ro quẽ'erõpʌ ni'cũ Õ'acũrẽ were-co'tegu José Egiptopʌ nigũrẽ nicʌ niwĩ:

²⁰ —Wã'cãña. Wĩ'magũrẽ cũ paco me'rã Israe curuacjãrã nirĩ di'tapʌ sʌ'ori dajatojaaya. Wĩ'magũrẽ wějẽsĩ'rĩ'cãrã boape'tia wa'ama, nicʌ niwĩ.

²¹ Tojo nicã tʌ'ogu, José wã'cã, wĩ'magũrẽ cũ paco me'rã Israe curuacjãrã nirĩ di'tapʌ sʌ'ori miacʌ niwĩ. ²² Be'ro “Herode macũ Arquelao cũ pacʌre Judea di'ta wiogu dʌcayupʌ” nicã tʌ'ogu, uicʌ niwĩ. Tojo weegu topʌre wa'asĩ'rĩticʌ niwĩ. Õ'acũrẽ quẽ'erõpʌ wereno'cʌ niyugu, Galilea wãmetiri di'ta pe'e yʌ'rʌacʌ niwĩ. ²³ Topʌre etarã, Nazare wãmetiri macãpʌ tojaque'acãrã niwã. Na topʌ wa'acã, Õ'acũ ye queti weremʌ'tãrĩ masã na oja'que queoro wa'acaro niwũ. “Masã cūrẽ ‘Nazarecjũ nimi’ nirãsama”, ni ojano'wũ.

3

Juã masãrẽ wãmeyeri masũ bu'e'que ni'i

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Jesús cũ Nazarepũ nirĩ cura Juã masãrẽ wãmeyeri masũ Judea di'tapũ yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ wa'acũ niwĩ. Topũ masã cũ tiropũ ejarãrẽ bu'ecũ niwĩ. ² A'tiro ni werecũ niwĩ:

—Cã'rõacã be'ro Õ'acũ bese'cũ pãjãrã masã wiogũ sãjãgũsami. Tojo weerã mũsã ña'arõ wee'quere bujaweti, du'uya. Mũsã wãcũsere dũcayuya, nicũ niwĩ. ³ Juã ye cjasere Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Isaía a'tiro ojacũ niwĩ:

Ni'cũ yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ a'tiro caricũnu'cũba-
jaque'atigusami:

“Marĩ wiogũ a'tiatji ma'arẽ apoyuya.

Diacjũca ma'a añurĩ ma'a que'rãrõ weronojõ weeyuya”, ni ojacũ niwĩ.

Marĩ wiogũ a'tiati dũporo mũsã nisetisere apoyuya, mũsã wãcũsere dũcayuya nígũ, tojo nicũ niwĩ.

⁴ Juã ya su'tiro cameyo poari me'rã na su'a'caro nicaro niwũ. Wa'icũrã casero me'rã ejeritucũ niwĩ. Pajasecũorã na ba'asetisere poreroa, nũcũ cjase mumia yere ba'acũ niwĩ.

⁵ Pãjãrã Jerusalécjãrã, ãpẽrã ti di'ta Judeapũ nirã cũ tiropũ cũ bu'esere tu'orã wa'acãrã niwã. Tojo nicã dia Jordã wãmetiri maa pũ'tocjãrã tu'orã wa'acãrã niwã. ⁶ Na ña'arõ wee'quere wereyũ'rũca be'ro narẽ wãmeyecũ niwĩ.

⁷ Tojo weeri cura pãjãrã fariseo masã, ãpẽrã sãduceo masã wãmeyeduticãrã niwã. Na ña'arõ wee'quere bujaweti dũcayusĩ'ríticã ï'agũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũsã weeta'sari curuacjãrã añã weronojõ ni'i. Añã nũcũ ãjũcã, uiwã'cãsama. Mũsã añã weronojõ bul'iri da'resere ui'i. Tojo uirã, mũsã ña'arõ wee'quere bujaweti

dɔcayusĩrĩtimirã, wãmeyedutirã a'tiapɔ. ⁸ Musã, diacjũta ũsã ña'arõ wee'quere bujaweti dɔcayuarɔ nĩrã, musã weesetise me'rã ĩ'oña. ⁹ Musã a'tiro wãcũticã'ña: "Ũsã Abrahã pãrãmerã ni'i. Tojo weerã Ő'acũ tiropɔ wa'arãsa'a", ni wãcũticã'ña. Musã wãcũsere dɔcayuticã, Abrahã pãrãmerã nise wapamarĩ'i. Ő'acũ ɔagɔ, a'te ũtãperi me'rã Abrahã pãrãmerã wa'acã weemasĩmi. Cũ tojo weecãma, na pe'e Ő'acũ ɔaro weebosama. ¹⁰ Marĩ yucɔpagɔ ote'quepagɔ weronojõ ni'i. Ő'acũ musãrẽ yucɔpagɔ dɔca marĩsepagɔre besecõ'arõ weronojõ weegɔsami. Yucɔ añurõ dɔcatitĩcjɔre paacõ'a, ɔjũacõ'acã'no'sa'a. Tere wee'caro weronojõ musã wãcũsere dɔcayuticã, añurõ weesetiticã, Ő'acũ musãrẽ cõmea me'rã paacõ'agũ weronojõ bu'iri da'regɔsami. ¹¹ Yɔ'u musãrẽ na ña'arõ wee'quere bujaweti, du'uama nĩgũ, aco me'rã wãmeye'e. Yɔ'u be'ro apĩ yɔ'u nemorõ tutuagɔ a'tigɔsami. Cũ añugũ waro nimi. Yɔ'u pe'e mejõ nigũ tu'oña'a. Ne cũrẽ ni'cãrõwijimasĩtisa'a. Cũ pũricã Espĩritu Santure musãrẽ o'ógɔsami. Cũrẽ masã me'rã ninu'cũcã weegɔsami. Ña'arõrẽ ɔjũaweero weronojõ musãrẽ añurõ tojato nĩgũ, ña'arõ wee'quere cõ'agũsami. ¹² Yɔ'u be'ro a'tigɔ ni'cũ trigo su'tiweeri masũ weronojõ nimi. Cũ te su'tire mejẽcã su'awee, cõ'asami. Te trigo peri que'rãrẽ mejẽcã mii, te nũrõrĩ wĩ'ipɔ nũrõsami. Te su'tire pecame'epɔ ɔjũacõ'asami. A'te weronojõ cũ, cũ yarã warore bese, cũ tiropɔ miagũsami. Ǻpẽrãrẽ pecame'epɔ cõ'abajuriogɔsami. Ti me'e ne pe'tisome, ni werecɔ niwĩ Juã.

Juã Jesure wãmeye'que ni'i
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Juã wãmeyerĩ curare Jesú Galileapɔ ni'cɔ Jordã wãmetiri maapɔ wa'acɔ niwĩ. Topɔre wa'agɔ, Juãrẽ

wāmeyedutigũ wa'agũ weecũ niwĩ. ¹⁴ Topũ cũ etacã, Juã cūrẽ wāmeyesĩ'ríticũ nimiwĩ.

—Yũ'ũ pe'le mũ'ũrẽ wāmeyedutironojõ o'ogũ, ¿mũ'ũ pe'le yũ'ũre wāmeyedutigũ a'titi? nicũ niwĩ Jesure.

¹⁵ Cũ tojo nicã tu'ogũ, Jesú “Wāmeyeya. Nipe'tise Õ'acũ marĩrẽ weeduti'caronjõta weerũa'a. Añucã'rõsa'a”, nicũ niwĩ. Cũ tojo nicã tu'ogũ, Juã “Jau” ni, cūrẽ wāmeyecũ niwĩ. ¹⁶ Cūrẽ wāmeyeca be'ro cũ ma-jãnu'cãcãta, ʼmũse pãrĩcaro niwũ. Jesú Espíritu Santu buja weronjõ bajugũ cũpũre dijatacã ejapejagũre ĩ'acũ niwĩ.

¹⁷ Tojo wa'acã, ʼmũserũ cũ pacũ Õ'acũ ucũdijocũ niwĩ.

—Ã'ĩrĩ yũ'ũ macũ ʼpũtũ yũ'ũ ma'igũ nimi. Cũ me'rã pũrõ e'cati'i, nicũ niwĩ.

4

*Jesure wãtĩ Õ'acũrẽ yũ'rũnu'cãcã weesĩ'rĩmi'que ni'i
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)*

¹ Jesú wāmeyeno'ca be'ro Espíritu Santu cūrẽ yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ sũ'ori miacũ niwĩ. Wãtĩ Jesure cũ pacũre yũ'rũnu'cãdutigũ niqesãcũ nimiwĩ.

² Topũre Jesú cuarenta nũmũrĩ, cuarenta ñamirĩ ne cã'rõ ba'aticũ niwĩ. Be'ro ʼjaboayũ'rũacũ niwĩ. ³ Jesú tojo ʼjaboacã ĩ'agũ, wãtĩ cũ pũ'to wa'acũ niwĩ. Cūrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'ũ diacjũta Õ'acũ macũ ni'i nígũ, a'te ʼtãperire pá dojorẽ ba'aya, nicũ niwĩ. ⁴ Cũ tojo nicã, Jesú a'tiro yũ'ticũ niwĩ:

—Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'o: “Masã ba'ase me'rã dia'cũ catimasĩtisama. Na añurõ nisĩ'rĩrã, nipe'tise Õ'acũ ucũsere yũ'ti ẽjõpeosama”, niwũ, nicũ niwĩ.

⁵ Be'ro wātī cūrē Jerusalépu “Ō'acū ya macā”, na nino'ca macāpu miacū niwī. Topure Ō'acū wi'i daposārīpu sū'ori miimujācū niwī. ⁶ Jesure nicū niwī tja:

—Mu'u diacjūta Ō'acū macū ni'i nīgū, a'topu bu'pudijaya. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ni ojano'o: Ō'acū cūrē wereco'terā me'rā mū'urē co'tedutigusami. Mū'urē ūtāgāpu doquepejari nírā, mū'urē tuuñe'erāsama, ni ojano'caro niwū, nicū niwī wātī.

⁷ Tojo nisere Jesú cūrē yu'ticū niwī:

—Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'te quē'rā ojano'caro niwū: “Mu'u wiogu Ō'acū cū ucū'quere ne ni'cāti ĵdiacjūta nimitito? nírā, cūrē weeī'odutiticā'ña”, ni ojano'wū, nicū niwī Jesú.

⁸ Be'ro wātī ūrīgū u'muacjupū miacū niwī tja. Topure nipe'tise a'ti di'ta cjase macārīrē, tojo nicā te macārī cūosere ī'ope'ocā'cū niwī. ⁹ Ī'ogū, cūrē nicū niwī:

—Nipe'tise a'te mū'urē ī'o'quere o'ogūti mū'u yu'ure ejaque'a ějōpeocā, nicū niwī.

¹⁰ Tojo nicā tu'ogu, Jesú cūrē nicū niwī:

—Wa'aya, wātī. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'o: “Ō'acū mū'u wiogu ni'cūrēta ějōpeoya. Cū ni'cūrēta yu'tiroū'a”, niwū, nicū niwī.

¹¹ Tojo nicā tu'ogu, wātī wa'a wa'acū niwī. Be'ro Ō'acūrē wereco'terā u'mūsecjārā Jesure weetamurā, ba'ase ecarā a'ticārā niwā.

Jesú ne waro cū Galileapu bu'enū'cā'que ni'i

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Be'ro Jesú “Juā wāmeyeri masūrē bu'iri da'reri wi'ipū niapū” nisere tu'ocu niwī. Tere tu'ogu, Galilea di'tapu wa'acū niwī. ¹³ Topure cū ya macā Nazarepūre tojaque'aticū niwī. Ape macā Capernau pe'e tojaque'acū niwī. Ti macā ditara sumuto Zabuló, tojo nicā Neftalí

wāmetiro wa'teropu nicaro niwũ. ¹⁴ A'te Isaía Õ'acũ ye queti weremu'tārĩ masũ cũ oja'que queoro wa'adutiro tojo wa'acaro niwũ. ¹⁵ A'tiro ojacu niwĩ:

Zabuló, tojo nicã Neftalí wāmetise di'ta Galilea wāmetiri ditara pu'topu ni'i.

Jordá wāmetiri maa ape pã'rēpu ni'i.

Topu Galilea di'tapu judío masã nitirã nisama.

¹⁶ Tocjārã masã na'itĩ'arõpu nirá weronojõ Õ'acũrẽ masĩtĩsama.

Tojo nimirã, añurõ bo'reyusere ĩ'arã weronojõ narẽ yu'rũoacjũre ĩ'arãsama.

Na Õ'acũ yere masĩtimirã tere wercã, tu'orãsama.

Na bu'iri da're bajuriono'bo'cãrã nimirã, masãbajuama, ni ojano'wũ.

¹⁷ Titare topu Jesú masãrẽ ne waro bu'ewã'cõcu niwĩ. Narẽ “Mũsã ña'arõ weesetisere bujaweti, du'uya. Mũsã wãcũsere ducayuya. Cã'rõacã be'ro Õ'acũ cũ wiogu nimi nisere masãrẽ masĩcã weegũsami”, ni bu'ecu niwĩ.

Jesú ba'paritirã wa'i wējẽrĩ masãrẽ piji'que ni'i

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Be'ro Jesú Galilea wāmetiri ditara sumutopu sijabaque'acu niwĩ. Topu wa'a, ni'cũ põ'rã puarã mũuarẽ bocaajacu niwĩ. Ni'cũ Simó, apetero Pedro pisuno'gũ nicu niwĩ. Apĩ cũ acabiji André nicu niwĩ. Na wa'i wējẽrĩ masã nicãrã niwã. Tojo weerã na wejecũre ditarapu doqueñorã weecãrã niwã. ¹⁹ Na tojo weecã ĩ'agũ, Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Te'a yu'u me'rã. Mũsã ni'cãrõacãrẽ wa'i wējẽrĩ masã ni'i. Be'ropũre majã wa'i wējẽrã weronojõ masãrẽ yé quetire wererãsa'a. Tojo weecã, pãjãrã ĩjõpeorãsama, nicu niwĩ.

²⁰ Cũ tojo nicã tu'orã, maata na wa'i wējẽse cuo'quere du'ucũupe'o, cũ me'rã sirutuwã'cãcãrã niwã.

²¹ Cã'rõ yu'ruaa, âpêrã cû acabiji me'rã nirãrê tja i'acu niwĩ. Na Zebedeo põ'rã Santiago, Juã nicãrã niwã. Na, na pacu me'rã yucũsupu wejecũpagure dero aporã sãñacãrã niwã. Jesú na quẽ'rãrê "Te'a", nicu niwĩ. ²² Cû tojo nicã tu'orã, na yawu yucũsure, tojo nicã na pacure totã cõ'acũu, Jesú me'rã sirutuwã'cãcãrã niwã.

Jesú pãjãrã masãrê bu'e'que ni'i
(Lc 6.17-19)

²³ Jesú nipe'tiro Galilea di'tapu judío masã nerẽwũase wi'seripu bu'ecusiacu niwĩ. Cû añuse queti Õ'acũ yere, cû wiogu nimi nisere bu'ecu niwĩ. No'o na de'ro nise dutitiserẽ yu'rũowã'cãcũ niwĩ. ²⁴ Cû tojo weese quetire nipe'tiro Siria di'tacjãrã masĩpe'ticãrã niwã. Tojo weerã de'ro nise pi'etirãrê cû tiropu miacãrã niwã. Do'atirãrê, wãtĩ sãjãno'cãrãrê, no'o ñama wẽrĩse cuorãrê, tojo nicã sija-masĩtirãrê cû tiro miaa, yu'rũoduticãrã niwã. Nipe'tirãrê yu'rũocu niwĩ. ²⁵ Cû tojo weecã tu'orã, pãjãrã Galilea di'tacjãrã, Decãpoli wãmetise macãrĩcãrã sirutucãrã niwã. Tojo nicã Jerusalécjãrã, Judea di'tacjãrã, Jordã wãmetiri maa siaquijicãrãru sirutucãrã niwã.

5

Jesú ãrũgũpu masãrê bu'e'que ni'i

¹ Jesú pãjãrã sirutucã i'agũ, ãrũgũpu mujãa, ejanujãcu niwĩ. Tojo weecã, cû bu'erã cû sumuto nerẽnujãcãrã niwã.

² Be'ro Jesú narẽ a'tiro bu'enũ'cãcũ niwĩ:

A'tiro weerãnojõ e'catima nise ni'i
(Lc 6.20-23)

³ "Õ'acũ weetamurõ me'rã dia'cũ cû ñaro weemasĩ'i' nirãnojõ e'catirãsama. Tojo nirãnojõ Õ'acũ wiogu nirõpu sãjãrãsama.

⁴ "Bujawetirānojō e'catima. Ō'acū narēta weeta-mugūsami. Narē wācūtutuacā weegūsami.

⁵ "No'o 'Yū'u basu āpērā yū'rūoro ni'i' nitirānojō e'catisama. Tojo weerā na Ō'acū 'O'oguti' n'ique di'tare ñe'erāsama.

⁶ "Ō'acū ye, diacjū nisere masīsī'rīrā, űjaboa, acowuo'cārā weronjō nisama. Tojo űjaboa, acowuorā weronjō masīsī'rīrārē Ō'acū e'catise o'ogūsami. Na Ō'acū yere masīca be'ro ba'a, sī'rītuurā weronjō nisama.

⁷ "Āpērārē pajaña'rā e'catima. Ō'acū quē'rā narē pajaña'gūsami.

⁸ "No'o ña'ase moorānojō e'catima. Náta Ō'acūrē ĩ'arāsama.

⁹ "No'o a'mequēse marīrō ninu'cūsī'rīrānojō e'catima. Ō'acū narē 'Yū'u pō'rā nima', nigūsami.

¹⁰ "No'o Ō'acū űaro weecā ña'arō weesirutuno'rānojō e'catima. Náta Ō'acū wiogu nirōpu wa'arāsama.

¹¹ "Yū'ure ējōpeose bu'iri mūsārē āpērā ña'arō bujicā'a, piletise o'orāsama. No'o nise nisoo, nima'arāsama mūsārē. Na tojo weecā, e'catiya. ¹² Duporocjārāpu Ō'acū ye quetire weremu'tārī masārē mejārōta weecārā niwā. Mūsā ű'mūsepure pajibutiaro e'catise bocarāsa'a. Tojo weerā e'catiya", nicu niwī Jesú.

A'ti űmūcopure Jesure ējōpeorā moa, sī'ose weronjō nima nise ni'i

(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ Jesú a'tiro bu'enemocu niwī:

"Marī ba'arā, ű'suato nīrā moarē sā'a. Mūsā moa weronjō ni'i a'ti nucūcāpure. Mūsā añurō nisetiā ĩ'arā, āpērā quē'rā ĩ'acūu, yū'ure ējōpeorāsama. Mūsā tojo weeticāma, moa ocatiro weronjō nirāsa'a. Moa ocaticā, ű'suatisa'a. Te tojo nicā, cō'acā'no'o. ¿Apaturi de'ro wee moa ocacā weebosari tja?

¹⁴ ”Mūsã yu'ure ãjõpeorã sī'ose weronojõ ni'i masãrẽ. Tojo weerã mūsã ãpẽrã yu'ure masĩtirãrẽ masĩcã wee'e. Ni'cã macã ãrũgũpũ nirĩ macã bajutirõpũ niticã weeti-sa'a. ¹⁵ Masã sī'ocjare apeyenojõ docapũ sī'ótisama. Tojo weronojõ o'orã, nipe'tirã ti wi'ipũ nirãrẽ bajuato nírã u'muarõpũ peosama. ¹⁶ A'te weronojõ bajuyorõpũ yu'u uaronojõ añurõ weesetiya. Mūsã añurõ weecã i'arã, ãpẽrã quẽ'rã marĩ pacũ u'mũsepũ nigũrẽ 'Añuyũ'rũgũ nimi', ni e'catirãsama.

Jesú Moisé duti'que cjasere ucũ'que ni'i

¹⁷ ”A'tiro wãcũticã'ña yu'ure. 'Jesú Moisé duti'quere, tojo nicã Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masã na wereyu'-quere cõ'agũ a'tigũ weepĩ', niticã'ña. Tere cõ'agũ mejẽta a'tiwũ. Tere queoro weepe'ogũ a'tigũ weewũ. ¹⁸ Diacjũ mūsãrẽ wereguti. U'muse, a'ti turi nirĩ curare Õ'acũ ne cã'rõacã te dutisere cõ'asome. Nipe'tise cũ 'A'tiro weeguti' ni'quere queoro weegũsami. ¹⁹ Tojo weegũ no'o cã'rõacã te dutisere yu'rũnũ'cãgũnojo mejõ nigũ waro nigũsami Õ'acũ wioгũ nirõpũre. Tojo nicã ãpẽrãrẽ yu'rũnũ'cãcã weegũnojo mejãrõta nigũsami. Apĩ Moisé dutisere weegũ pe'e, tojo nicã ãpẽrãrẽ tere weedutigũ pe'e wioгũ weronojõ nigũsami Õ'acũ wioгũ nirõpũre. ²⁰ Mūsãrẽ a'tiro wereguti. Moisé duti'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã yu'rũoro Õ'acũ dutise pe'ere añurõ weeyu'rũnũ'cãtirã, Õ'acũ tiropũ wa'asome”, nicũ niwĩ.

Jesú uase cjasere masãrẽ were'que ni'i

(Lc 12.57-59)

²¹ Jesú a'tiro werenemocũ niwĩ: “Mūsã tũ'opã mūsã ñecũsumuarẽ duti'quere: 'Masãrẽ wẽjẽcõ'aticã'ña. No'o apĩrẽ wẽjẽcõ'agũnojo tenojõ besegũ tiropũ beseno'o, bu'iri da'reno'gũsami', niwũ. ²² Yu'u pe'e a'tiro wereguti. No'o cũ acaweregũ me'rã uagũnojo bu'iri da'reno'gũsami.

No'o cū acaweregure 'Mɛ'u wapamarī'i' ni bujicā'gũnojō wiorã tiropɛ beseno'gũsami. No'o cū acaweregure 'Wa'icɛ weronjō tɛ'omasise moobutia'a' nigũnojōrē Ō'acũ pecame'epɛ bu'iri da're, cō'atawio ni'i.

²³ ”Tojo weegɛ Ō'acũ wi'ipɛ no'o Ō'acũrē ējōpeocɛɛ apeyenojō o'ogutigɛ, 'Yɛ'u acaweregure ña'arō weecāti' ni wācūbocagɛ, a'tiro weerɔɔa'a. ²⁴ Cũ o'oatjere du'upeo, cũrē acobojose sērĩmɛ'tāgũ wa'arɔɔa'a. Be'ro 'Ō'acũrē o'oguti' ní'quere o'orɔɔa'a.

²⁵ ”Apeye quē'rārē wereguti. Ni'cũ mɛsārē weresāsĩ'rĩgũ besewɛaropɛ miasĩ'rĩcã, maata topɛ wa'ase dɛporo apowe'ocã'ña. Tojo weecã, mɛsārē beseri masũrē o'otibosami. Tojo weeticãma, beseri masũ surarapɛre o'o, bu'iri da'reri wi'ipɛ sōrōbosami. ²⁶ Diacjũta mɛsārē wereguti. Bu'iri da'reri wi'ipɛ sãjãa wapayepē'oticã, ne du'uwirōsome”, ni wrecɛ niwĩ Jesú.

Jesú “Mɛsã nɛmosãnumia, mɛsã marãpɛsumɛa nitirārē a'metãrãticã'ña” nise ni'i

²⁷ Jesú a'tiro werenemocɛ niwĩ: “Apeyere todɛporopɛ duti'quere tɛ'opã. 'Mɛsã nɛmosãnumia nitirārē, mɛsã marãpɛsumɛa nitirārē a'metãrãticã'ña', niwũ. ²⁸ Yɛ'u pe'e a'tiro wereguti. No'o numiorē ña'arō weesĩ'rĩ ɛaripejase me'rã ĩ'agũnojō cũ po'peapɛ co me'rã ña'arō weetojasami.

²⁹ ”Tojo weerã mɛsã caperi me'rã ña'arō weesĩ'rĩrã, tigare orewee cō'abo'caro weronjō maata ĩ'adu'ucã'ña. Ña'arō weedu'utirã, pecame'epɛ wa'arãsa'a. Mɛsã capeare cō'arã, ti capea dia'cũrē bajuriorãsa'a. Nipe'tiro mɛsã upɛ pecame'epɛ wa'acã, ña'ayɛ'rɛsa'a. ³⁰ Mejãrõta bu'iri bocari ní'gũ, diacjũcamocã me'rã ña'arō weesĩ'rĩgũ, weedu'ucã'ña. Tojo weecã, nipe'tiro upɛ pecame'epɛ bu'iri bocabo'caro bu'iri da'reno'some”, nicɛ niwĩ Jesú.

Jesú, marãputirã, numotirã a'merĩ cõ'ase cjasere ucũ'que ni'i

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ Jesú ninemocu niwĩ: “Apeye toduporocjãrãpũre ní-quere tu'opã: ‘No'o numorẽ cõ'agũ, “A'te ye bu'iri mu'urẽ cõ'a'a” nirĩ pũrĩrẽ oja, core o'oroua'a’, niwũ. ³² Yũ'u pe'e a'tiro wereguti. Ni'cũ cũ numorẽ co apĩ me'rã ña'arõ nitimicã cõ'agũnojõ core umua me'rã ña'arõ weeri masõrẽ weronojõ tojacã weesami. No'o marãpu cõ'ano'co me'rã numotigunojõ quẽ'rã ña'arõ cũ numo nitigo me'rã a'metãrãgũ weronojõ tojasami”, nicu niwĩ Jesú.

Jesú “A'tiro weerãti” nise cjasere cũ bu'e'que ni'i

³³ Jesú a'tiro werenemocu niwĩ: “Apeyere toduporocjãrãrẽ ní'quere tu'opã: ‘Musã “Õ'acũ wãme me'rã weeguti” ní'caronjõta nisooro marĩrõ queoro weeya’, niwũ. ³⁴ Yũ'u pe'e a'tiro wereguti. Musã ãpẽrãrẽ ‘A'tiro weerãti’ nĩrã, Õ'acũrẽ wãmepeoticã'ña. ‘U'muse me'rã weerãti’, niticã'ña. Õ'acũ nirõ topãta ni'i. ³⁵ ‘A'ti nucũcã me'rã ni'i’, niticã'ña. Õ'acũ wéeca di'ta ni'i. Jerusalé quẽ'rã marĩ wioꝑũ Õ'acũ ya macã ni'i. Tojo weerã Jerusalé me'rã wãmepeoticã'ña. ³⁶ Tojo nicã ‘Ûsã ya dupoa me'rã ni'i’, niticã'ña. Musã tojo nise me'rã ni'cã podare ñĩrĩ da o butiri da ducayumasĩtisa'a. ³⁷ A'tiro dia'cũ niña. Diacjũ nicã, wãmepeoro marĩrõ ‘Diacjũta ni'i’, niña. Tojo niticã, ‘Diacjũ niwe'e’, niña. Musã ninemopeosepuã no'o wãtĩ wãcũse o'ose nibosa'a.

Jesú ãpẽrã mejẽcã weecã a'medititise ni'i

(Lc 6.29-30)

³⁸ “Apeyere toduporocjãrãrẽ ní'quere tu'opã: ‘Ni'cũ musãrẽ capea paatĩ'acã, musã quẽ'rã mejãrõta cũrẽ paatĩ'aa'meña’, niwũ. Tojo nicã ‘Upicare paape'ecã, mejãrõta cũrẽ paape'ea'meña’, niwũ. ³⁹ Yũ'u pe'e musãrẽ

a'tiro wereguti. Músārē ña'arō weecā, tojo tu'oña'cā'ña. A'meticā'ña. Tojo weronojō o'ogu, mǎ'urē ni'cā pe'e pǎ'rē diapoapu paacā, ape pǎ'rē dǎ'sari pǎ'rē pe'ere ma-jāminǎ'cā, paadutiya tja. ⁴⁰ Ni'cū beseri masā tiropu mǎ'urē weresā'cu mǎ'u ya camisare sērībosami. Cū tojo weecā, bu'icjārō mǎ'u sǎñarō quē'rārē tuweeo'oya. ⁴¹ Surara mǎ'urē ni'cā kilómetro cū yere miabosaya nicā, mǎ'u pe'e cū uacā, puā kilómetro miabosaya. ⁴² No'o mǎ'urē apeyenojō sērīcā, o'oya. Apeyenojō mǎ'urē wasocā, 'Wasowe'e', niticā'ña", nicu niwī Jesú.

Marīrē ī'atu'tirārē ma'idutise ni'i
(Lc 6.27-28,32-36)

⁴³ Jesú werenemocu niwī: "Apeye toduporocjārārē ní'que quē'rārē tu'opā: 'Músā me'rācjārē ma'íña. Músārē ī'atu'tigu pe'ere a'pepūrīña', niwū. ⁴⁴ Yu'u pe'e músārē wereguti. Músārē ī'atu'tirārē ma'íña. Músārē ña'arō ucūrārē 'Añurō wa'ato', niña. Músārē ña'arō weecā, ña'arō bujicā'micā, na ye niatjere Ō'acūrē sērībosaya. ⁴⁵ Tojo weerā marī pacu u'musepu nigú pō'rā ni'i nisere ī'orāsa'a. Cū añurā, ña'arā tiropu mujīpūrē bo'reyucā weemi. Mejārōta añurō weerá, ña'arō weerá tiropu aco pejacā weemi. ⁴⁶ Músārē mairā dia'cūrē ma'írā, ¿ñe'enojōrē músā Ō'acū o'ootjere bocabosau? Niyeru wapaseeri masā quē'rā tojota weema. Na ña'arā nimirā, na me'rācjārārē ma'isama. ⁴⁷ Músā acawererā dia'cūrē añudutirā, ¿ñe'enojōrē añuse weerā weebosau? Ō'acūrē ējōpeotirā quē'rā tojota na acawererā dia'cūrē añudutisama. Tojo weerā nipe'tirārē a'merī ma'i, añudutiya. ⁴⁸ Marī pacu u'musepu nigú ña'ase moogū nimi. Músā quē'rā cū weronojō ña'ase moorā ninu'cūcā'ña", ni wercu niwī Jesú.

6

Añurõ weesetise cjasere Jesú bu'e'que ni'i

¹ Jesú a'tiro werenemocu niwí: “Musã weesere ãpêrãrê ï'adutirã, na ï'orõpũ dia'cũ añurõ weeticã'ña. Musã tojo weecãma, marĩ pacũ u'mũsepũ nigũ ne cã'rõ añusere mũsãrê o'osome. ² Tojo weerã musã pajasescũorãrê weeta-murã, nipe'tirãrê werestepe'oticã'ña. Weeta'sari masã na nerêwũasepũ, tojo nicã macã decopũ na wee'quere werestepe'ocã'ma. Masãrê añurõ ucũdutirã tojo weesama. Musã na weronojõ weeticã'ña. Diacjũ mũsãrê weregũti. Narê masã añurõ ucũse me'rã wapata'atojama. Tojo weerã na be'ropũre bocasome. ³ Musã pe'e pajasescũorãrê apeyenojõ o'orã, no'o mũ'u me'rãcjũ ï'atiri cura o'oya. ⁴ Ya'yioro ãpêrã na masĩtiro o'oya. Tojo weecã, marĩ pacũ nipe'tise marĩ ya'yioro weesere ï'ape'ogũ, mũsãrê añusere o'ogũsami.

*Jesú 'Õ'acũrê sêrĩrã, a'tiro ñubueya' nise ni'i**(Lc 11.2-4)*

⁵ ”Musã ñubuerã, weeta'sari masã weronojõ weeticã'ña. Na nerêwũase wi'seripũ, tojo nicã masã pãjãrã yũ'rũaropũ nu'cũ, masã ï'ato nĩrã ñubuesama. Mũsãrê diacjũ weregũti. Na ãpêrã ï'ase me'rã wapata'atojama. Be'ropũre bocasome. ⁶ Musã yũ'ure ëjõpeorã, musã ya tucũpũ sãjãa, sopere bi'a, musã pacũ Õ'acũ musã me'rã nigũrê sêrĩ, ñubueya. Tojo weecã, marĩ pacũ no'o bajutiropũ weesere ï'ape'ogũ, mũsãrê añusere o'ogũsami.

⁷ ”Õ'acũrê ñubuerã wãcũtimirã, pejetiri mejãrõta ñubuemãjãticã'ña. Õ'acũrê masĩtirã, ãsãrê peje ucũse me'rã tũ'ogũsami nĩrã, tojo weesama. ⁸ Musã na weronojõ weeticã'ña. Marĩ pacũ musã uasenojõrê sêrĩatji dũporo masĩtojasami. ⁹ Tojo weerã musã a'tiro ñubueya: ”Pacũ, mũ'u u'mũsepũ ni'i.

Nipe'tirã mu'urẽ wiopesase me'rã ëjõpeoato.

¹⁰ A'ti turipure mu'u bese'cu maata wiogu sãjãgũ a'tiato.

U'musepure mu'u uaro dia'cũ weesama.

A'ti turicjãrã quẽ'rã mejãrõta weeato.

¹¹ Ûsãrẽ umucorinucũ ba'ase o'oya.

¹² Ûsã ña'arõ wee'quere acobojoya.

Ûsã ãpẽrãrẽ acobojo'caro weronojõta ùsã quẽ'rãrẽ acobojoya.

¹³ Ûsã ña'arõ weesĩ'rĩsere cã'mota'aya.

Tojo nicã ña'agũ ùsãrẽ niquesãcã, cã'mota'aya.

Mu'u ni'cũta dutimasĩ'i.

Tutuayurũgũ ni'i.

Mu'u ni'cũrẽta masã ëjõpeorãsama.

Mu'u ninu'cũcũsa'a', ni sãrĩña Õ'acũrẽ.

¹⁴ ”Ãpẽrã musãrẽ ña'arõ wee'quere acobojocã, marĩ pacu u'musepu nigũ quẽ'rã musãrẽ acobojogusami.

¹⁵ Tojo weeticãma, marĩ pacu musã ña'arõ wee'quere acobojosome”, nicu niwĩ Jesú.

Jesú “Be'ti ñubuerã, a'tiro weeya” nise ni'i

¹⁶ Jesú narẽ bu'ennemocu niwĩ: “Musã be'ti ñubuerã, weeta'sari masã weronojõ weeticã'ña. Na ãpẽrãrẽ añurõ wãcũduti, be'tima nidutirã bujawetirã weronojõ weesoosama. Diacjũ musãrẽ weregutĩ. Na masã añurõ wãcũse dia'cũrẽ wapata'atojasama. Be'ropure bocasome.

¹⁷ Musã pe'e be'ti ñubuerã, musã weewaronojõta weeya. Diapoa waacoe, wujapoame'ricã'ña. ¹⁸ Tojo weecã, ãpẽrã musã be'tisere masĩsome. Marĩ pacu dia'cũ marĩ ya'yioro weesere ï'ape'ogu masĩgũsami. Cũ musãrẽ añusere o'ogusami”, nicu niwĩ Jesú.

*U'musepu marĩ bocatjere wãcũnurũdutise ni'i
(Lc 12.33-34)*

¹⁹ Jesú bu'enemocũ niwĩ: “Apeyenojõ a'ti turi cjasere peje seeneocũuticã'ña. Te butiwiji, boadija wa'asa'a. Tere ãpẽrãnojõ ba'abajuriodijocã'sama. Mũsã neocũusere yajari masũ sãjãa, yajape'ocũsami. ²⁰ Tojo weronojõ o'orã, ɸ'mũse cjase pe'ere seeneocũuyuya. Õ'acũ ɸaronojõ weenu'cũcã'ña. Tojo weerã topũre peje añuse ɸorãsa'a. Topũre mũsã seeneocũu'que mũsã ɸoatje ne butiwiji-some. ãpẽrãnojõ ne ba'atirãsama. Yajari masã quẽ'rã Õ'acũ tiropũ sãjãa, yajasome. ²¹ Marĩ ɸpũtu ma'is-ere wãcũnũrũsa'a. Tojo weerã a'ti turi cjase dia'cũrẽ wãcũnũrũticã'ña. Õ'acũ ye pe'ere wãcũnũrũña”, nicũ niwĩ Jesú.

Marĩ caperi sĩ'ocja weronojõ ni'i nise ni'i

(Lc 11.34-36)

²² Jesú a'tiro werenemocũ niwĩ: “Marĩ caperi sĩ'omũ'tãcja weronojõ ni'i. Marĩ caperi añucã, añurõ ï'amasĩ'i. ²³ Marĩ caperi ï'aejaticãma, añurõ ï'atisa'a. A'te weronojõ mũsã Õ'acũrẽ ẽjõpeo, cũ yere weecã, caperi añurõ weronojõ ni'i. Mũsã a'ti turi cjase pe'ere wãcũnũrũcãma, caperi ï'aejatirã weronojõ ni'i. Õ'acũ ɸaronojõ weetirã, na'itĩ'arõpũ nirã, cũrẽ masĩtirã weronojõ ni'i.

Niyerure ma'írã, Õ'acũ pe'ere ma'itisa'a nise ni'i

(Lc 16.13)

²⁴ ”Ni'cũ ãpẽrãrẽ da'raco'tegũ pũarã dutisere weemasĩtisami. Ni'cũrẽ ma'ígũ, apĩrẽ ma'itisami. Tojo nicã ni'cũ dutisere yũ'tigũ, apĩ dutise pe'ere yũ'titisami. ã'rã weronojõ niyeru, a'ti nucũcã cjasere ma'írã, Õ'acũ pe'ere ma'imasĩtisa'a.

Õ'acũ cũ yarãrẽ co'tese ni'i

(Lc 12.22-31)

²⁵ ”Mūsārē a'tiro weregūti: ‘¿Ñe'enojō ba'arāsari? ¿Ñe'enojō sī'rīrāsari? ¿Ñe'enojō sāñarāsari?’ ni wācūque'titicā'ña. Marī catise ba'ase nemorō wapati'i. Marī upu quē'rā su'ti nemorō wapati'i. ²⁶ Mirīcūarē wācūña. Na ba'asī'rīrā, otese capere ote, pī'rī ducaticā weetisama. Te ducati'quere ba'ase nūrōse wi'seripu nūrōtisama. Tojo weetimirā, űjaboatisama. Marī pacu űmūsepu nigū narē ba'ase o'osami. Mūsā pe'ere mirīcūa nemorō ma'iyu'rūnu'cāsami. ²⁷ No'o mūsā űputu wācūque'tirā, pajicurero bucuanemotisa'a. Mejō waro wācūque'tima'asa'a.

²⁸ ”¿De'ro weerā mūsā sāñatje su'tire wācūque'titi? O'ori, nūcū cjasere wācūña. Te no'o űaro pī'rībajaque'atīsa'a. Da'rati, su'atimirō, su'ti añurō sāñarō weronojō bajū'u. ²⁹ Marī ñecū wioḡ Salomó añuse su'ti sāñacu niwī. Cū tojo sāñamigū, o'orire ni'cārōwijiticu niwī. Te o'ori añubutiase ni'i. ³⁰ Ni'cā nūmu catīni'i, ape nūmu ñaidija wa'asa'a. Be'ro pecame'epu űjūacō'ano'sa'a. Yoaticā catimicā, Ō'acūta o'orire tojo añurō bajume'rīcā weesami. Cū o'orire añurō co'tero nemorō mūsā pe'ere weesami. Mūsā, mūsā ējōpeotise bu'iri wācūque'ti'i. ³¹ Tojo weerā ‘¿Ñe'enojōrē ba'arāsari? ¿Ñe'enojōrē sī'rīrāsari? ¿Ñe'enojōrē sāñarāsari?’ ni wācūque'titicā'ña. ³² A'ti turicjārā Ō'acūrē ējōpeotirā tere wācūque'tisama. Marī pacu űmūsepu nigū mūsā űasenojōrē masītojasami. ³³ Tojo weerā Ō'acū yere wācūyu'rūnu'cāña. Tojo nicā cū dutisere weesirutuya. Tojo weecā, nipe'tise mūsārē du'sasenojōrē o'obu'ipeogusami. ³⁴ Tojo weerā ‘¿Ñamiacā de'ro wa'arosari?’ ni wācūque'titicā'ña. Ni'cācārē mūsā ña'arō yu'rūatje nitoja'a. Tojo weerā ni'cācā cjase dia'cūrē wācūña. Ape nūmu cjasere wācūque'titicā'ña. Ūmūcorinūcū Ō'acū mūsārē weetamugūsami”, nicū niwī.

7

Āpērārē “Mūsā ña'arā ni'i” niticā'ña nise ni'i
(Lc 6.37-38,41-42)

¹ Jesús ninemocu niwī:

“Mūsā āpērārē ‘Na ña'arā nima’, ni beseweeticā'ña. Tojo weecā, Ō'acū quē'rā mūsārē besesome. ² Mūsā āpērārē bese'caronojōta, tojo nicā mūsā bese'caro ejaturo Ō'acū mūsā quē'rārē besegusami. ³ Mūsā basu ña'arā nimirā, ¿de'ro weerā āpērā pe'ere ‘Ña'arā nima’, niti? Āpērārē ‘Mūsā ña'arā ni'i’ nise dūporo mūsā ye pe'ere ī'amū'tāña. ⁴ Mūsā a'te weronojō nibosa'a. Mūsā acaweregure ‘Mū'u ya capeapu cā'po'caroacā ni'i’, nibosa'a. Mūsā ya capeapu pajiri po'caro pe'ere ī'amū'tātimirā, tojo nibosa'a. Mūsā basu mūsā ya capeapu pajiri po'caro cuomirā, mūsā acaweregu cā'rōacā cuogu pe'ere ‘Mū'u ya capeapu nisere miicō'arāti’, ¿niti? ⁵ Mūsā tojo wéerā, weeta'sari masā ni'i. Mūsā ye caperipu nise pe'ere miicō'amū'tāña ujujuru. Tojo wéeca be'ro mūsā acaweregu cā'rōacā caperipu nise pe'ere miicō'amasīrāsa'a”, ni queose o'ocu niwī Jesús.

⁶ Apeye ninemocu niwī tja:

“Ō'acūrē yabi bujicārārē cū ye queti añusere wereticā'ña. Narē wererā, diayiare añusere o'orā weronojō weebosa'a. Diayia uamarā añuse o'omicā, majāmī'la, cū'rīsama. Mejārōta Ō'acūrē ējōpeosī'rītirārē añuse cū ye cjasere wereticā'ña. Narē wererā, yeseare ñaquē wapabujuri dare doqueo'orā weronojō weebosa'a. Yesea ti dare ū'tacūu, te perire no'o ūaro weestecusiasama. Na weronojō nirārē mejō waro Ō'acūrē yabi bujicārārē añuse cū ye cjasere werebosa'a.

‘Ō'acūrē sērīña’ nise ni'i
(Lc 11.9-13; 6.31)

⁷ "Ō'acūrē sērīña. Cūrē sērīcā, o'ogusami. Mūsā sērī a'manu'cūrā, bocarāsa'a. Mūsā me'rācjū ya wi'ire sope pu'to pisunu'cūcā, cū mūsārē pāosōrōrō weronojō weegusami. ⁸ Ō'acū cūrē sērīrārē o'osami. No'o a'-magūnojō bocagusami. Sope pu'to pisugū weronojō sērīnu'cūgūrē o'ogusami.

⁹ "Mūsā pō'rā ba'ase sērīcā, ne ni'cū narē ūtāpere o'otibosa'a. ¹⁰ Na wa'i sērīcā quē'rārē, añarē o'otibosa'a. ¹¹ Mūsā ña'arā nimirā, mūsā pō'rārē añusere o'omasī'i. To pūrīcārē marī pacū u'musepu nigū cūrē sērīrārē nemorō añusere o'ogusami.

¹² "Mūsārē āpērā añurō weeme'rīcā uasa'a. Mūsā quē'rā tojota narē añurō weeme'rīcā'ña. Moisé duti'que, tojo nicā Ō'acū ye quetire weremu'tārī masā oja'que tojo weeduti'i.

Ū'muse cja sope cā'sopecā ni'i nise ni'i

(Lc 13.24)

¹³ "Mūsā e'satiri sopepu, e'satiri ma'apū sājāaña. Pecame'epū wa'atjo pe'e e'sari sope, tojo nicā ma'a quē'rā e'sari ma'ajo ni'i. Pājārā ti ma'apūre wa'ama. ¹⁴ Ū'musepu wa'ari sope pe'e, ma'a e'satiri ma'acā ni'i. Pejetirācā ti ma'apūre wa'asama. Yū'ure ējōpeorā cā'sopecāpu, cā'ma'acāpu sājārā weronojō nima.

Yucugure tigu dūca me'rā ī'amasīno'o nise ni'i

(Lc 6.43-44)

¹⁵ "Āpērā 'Ūsā Ō'acū ye quetire weremu'tārī masā ni'i', nisoosama. Marī ī'acā, na añurā bajumima. Oveja uatirā weronojō bajuma. Na tojo bajumirā, na wācūsepu ye yaiwa uamarā weronojō mūsā ējōpeosere dojorēsī'rīsama. Narē tojo weeri nīrā, añurō ī'anurūña. ¹⁶ Mūsā narē na weese me'rā ī'amasīrāsa'a. Potagu u'se dūcatiwe'e. Wīsō quē'rā ne ojo dūcatiwe'e. ¹⁷ Tojo weero añucju yucugū

añuse dia'cũ ducati'i. Ña'acjũ quẽ'rã ña'asere ducati'i. ¹⁸ Ne ni'cãgũ yucũgũ añuse ducaticjũ ña'ase ducatitisa'a. Ña'ase ducaticjũ quẽ'rã añuse ducatitisa'a. ¹⁹ Añuse dũca marĩcjũre paadijo, ñjũacõ'acã'no'lo. ²⁰ Tojo weerã mũsã nisoori masãrẽ na weese me'rã i'amasĩrãsa'a", nicũ niwĩ Jesú.

Nipe'tirã Õ'acũ nirõpũ wa'asome nise ni'i
(Lc 13.25-27)

²¹ Jesú narẽ werenemocũ niwĩ:

“Nipe'tirãputa no'lo yũ're ‘Wiogu’ niwũarãnojõ ñ'mũse yũ'u nirõpũre sãjãasome. Yũ'u pacũ ñ'mũsepu nigũ cũ ñaro weerã dia'cũ sãjãárãsama. ²² Yũ'u añurã, ña'arãrẽ beseatji nũmũ nicã, pãjãrã yũ're a'tiro nirãsama: ‘Ûsã wiogu, mũ'u ye cjase masãrẽ bu'ewũ, mũ'u wãme me'rã wãtiarẽ cõ'awĩrõwũ. Tojo nicã mũ'u wãme me'rãta peje añuse wee'owũ', nirãsama. ²³ Na tojo nimicã, ‘Mũsãrẽ ne masĩticãti. Mũsã ña'arõ wee'cãrã ni'i. Wa'arãsa'a', nigũsa'a narẽ”, nicũ niwĩ Jesú.

Puarã wi'i yeenu'cãse queose ni'i
(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

²⁴ Jesú masãrẽ a'tiro werecũ niwĩ:

“Yũ'u ucũsere tu'óca be'ro yũ'u dutisere weegũnojõ tu'omasĩgũ, wi'i yee'cũ weronojõ nisami. Cũ ñ'cũarõpũ se'esãjã, ñtãpu tutuari wi'i yeemũjãti'cũ weronojõ nisami. ²⁵ Be'ro acoro pejaa, dia pu'eejasa'a. Ti wi'i wĩ'rõ wẽecã, ñtãgã bu'ipũ wéeca wi'i niyuro, ne se'tedijatisa'a. ²⁶ Apĩ pe'e yũ'u ucũsere tu'omigũ, yũ'u dutisere weetisami. Cũ tu'omasĩtigũ, nucũporo õjẽrõpũ wi'i wee'cũ weronojõ nisami. ²⁷ Be'ro acoro pejaa, dia pu'eejasa'a. Ti wi'i ñputũ wĩ'rõ wẽecã, nucũporopũ wéeca wi'i niyuro, maata wẽecõ'ape'ocã'no'sa'a. Ña'abutiario wa'asa'a ti wi'i”, nicũ niwĩ Jesú.

²⁸ Be'ro Jesú bu'etu'ajaca be'ro masã cû bu'esere î'a-marĩarã, “Bu'eme'rĩyũ'rũami”, nicãrã niwã. ²⁹ Cû Moisé oja'quere bu'eri masã weronjõ bu'eticũ niwĩ. Dutisere cũogũ weronjõ narẽ bu'ecũ niwĩ. Tojo weerã î'a-marĩacãrã niwã.

8

Jesú cãmi boagũre yũ'rũo'que ni'i

(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Jesú ũrũgũpũ ni'cũ dijaticã, pãjãrã masã cũrẽ sirutucãrã niwã. ² Cû ma'apũ wa'ari cura ni'cũ cãmi boagũ Jesú tiropũ wa'acũ niwĩ. Cû tiro ejagũ, ejaque'a, a'tiro nicũ niwĩ:

—Wiogũ, mũ'ũ dutire yũ'rũogũ ni'i. Yũ'ure yũ'rũoya, nicũ niwĩ.

³ Cû tojo nicã tu'ogũ, Jesú cũrẽ ñapeo, nicũ niwĩ:

—Jau. Mũ'urẽ yũ'rũogũti. Cãmi marĩgũ tojayá, nicũ niwĩ.

Cû tojo nicãta, cû cãmi boase yatipe'tia wa'acaro niwũ.

⁴ Tojo wa'áca be'ro Jesú cũrẽ nicũ niwĩ:

—Ne ãpẽrãrẽ wereticã'ña. Diacjũta pa'i tiropũ mũ'ũ ye cãmi yati'quere î'ogũ wa'aya. Cû mũ'urẽ “Mũ'ũ cãmi boasere pe'tia wa'a'a”, nigũsami. Cû tojo nĩca be'ro Moisé cû Ô'acũrẽ e'catise o'oduti'quere o'oya. Mũ'ũ tojo wee yũ'rũca be'ro masã me'rã nisetigũsa'a tja, nicũ niwĩ.

Jesú surara wiogũre da'raco'tegũre yũ'rũo'que ni'i

(Lc 7.1-10)

⁵ Be'ro Jesú Capernaupũ ejacũ niwĩ. Topũ ni'cũ wiogũ romano masũ Jesú pũ'to a'ticũ niwĩ. Cũrẽ weetamuse sêrĩcũ niwĩ.

⁶ —Wiogũ, yũ'ure da'raco'tegũ pũrõ dutitigũ, ya wi'ipũ cũñami. Cû sijamasĩtiami. Ɔpũtũ waro pũrĩno'ami, ni werecũ niwĩ.

⁷ Cû tojo nicã tu'ogũ, Jesú nicũ niwĩ:

—Jau. Cūrē yu'ruogu wa'aguti, nicu niwī.

⁸ Surara wiogu cūrē yu'ticu niwī:

—Wioгу, ya wi'ipu mu'urē sājācā weemasītisa'a. Yu'u mejō nigū ni'i. Mu'u wa'atimigū, mu'u dutio'ose me'rā yu'ure da'raco'tegu yu'rugusami. ⁹ Yu'u āpērā surara docapu ni'i. Na dutisere wee'e. Yu'u quē'rā āpērā surarare dutitura'a. Yu'u docacjūrē “Wa'aya” nicā, cū wa'asami. Apīrē “A'tia” nicā, a'tisami. Yu'ure da'raco'tegure “A'tiro weeya” nicā, yu'u duti'quere weesami. Tojo weegu mu'u yu'ure da'raco'tegure yu'ruduticā, yu'rugusami, nicu niwī.

¹⁰ Jesú surara tojo nisere tu'ogu, tu'omarīa wa'acu niwī. Cūrē to siruturā pe'ere nicu niwī:

—Ā'rī romano masū yu'ure añurō ējōpeomi. Diacjū musārē were'e. Ā'rī weronojō ējōpeogu ne ni'cū Israe curuacjūrē bocaejaticāti. ¹¹ Musārē wereguti. Pājārā judío masā nitirā ā'rī weronojō yu'ure ējōpeorāsama. Na nipe'tirocjārā judío masā nitimirā, Ō'acū wiogu nirōpūre nirāsama. Na quē'rā u'musepūre marī judío masā ñecūsūmua Abrahā, Isaa, Jacob me'rā duji ba'arāsama. ¹² Āpērā judío masā nimirā, ējōpeotise bu'iri u'musepūre wa'abo'cārā wa'asome. Na'itī'arō aperopu Ō'acū narē cō'abajuriogusami. Topu na pūrīno'rā, upicari cū'rīdio, utirāsama, nicu niwī Jesú.

¹³ Tojo níca be'ro surara wiogure nicu niwī:

—Mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a. Mu'u ējōpeo'caronojōta wa'arosa'a, nicu niwī. Cūrē tojo nirī curata da'raco'tegu cū dutire yu'rucu niwī.

Pedro mañecōrē Jesú yu'ruo'que ni'i

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Be'ro Jesú Pedro ya wi'ipu wa'acu niwī. Ti wi'ipu sājātagu, Pedro mañecō ujaque uputu dutitigo cūñagōrē bocaejacu niwī. ¹⁵ Tojo weegu co omocārīrē ñe'ecu niwī.

Cũ tojo weeri curata maata ujaque surua wa'acaro niwũ. Be'ro co wã'cãñ'cã, narẽ ba'ase etico niwõ.

Jesú pãjãrã dutitirãrẽ yu'rũo'que ni'i

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Na'ique'ari cura masã pãjãrã wãtĩ sãjãno'cãrãrẽ Jesú pu'topu miacãrã niwã. Cũ ucũse me'rã wãtĩa napãre sãjãa'cãrãrẽ cõ'awirõcu niwĩ. Tojo nicã nipe'tirã dutitirãrẽ yu'rũocu niwĩ. ¹⁷ Jesú cũ tojo weecã, dũporocjũpu Isaía Ô'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ oja'caronojõta wa'acaro niwũ. A'tiro ni ojacu niwĩ: “Marĩ tutuatisere, marĩ dutire cũ miwapasami”, ni ojano'wũ.

Jesú me'rã wa'asĩ'rĩmi'cãrã ye queti ni'i

(Lc 9.57-62)

¹⁸ Jesú pãjãrã cũ sumutopu nerẽnu'cãcã ì'agũ, cũ bu'erãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Te'a ditara siaquijipu, nicu niwĩ. ¹⁹ Cũ tojo nicã, ni'cũ Moisé duti'quere bu'eri masũ Jesú pu'to wa'a, ucũcu niwĩ:

—Masãrẽ bu'egu, mu'u no'o wa'aro mu'urẽ sirutusi-jaguti, nicu niwĩ. ²⁰ Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Wa'icurã cãrĩrĩ tuti cuosama. Miricũa quẽ'rã na põ'rãtiri su'tiro cuosama. Yu'u pũrĩcã Ô'acũ macũ masũ weronojõ uputigu ne cã'rõ cãrĩpesaro, yaro diácjũrẽ moo'o, nicu niwĩ.

²¹ Apĩ Jesure ãjõpeogu cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Wiogu, yu'u quẽ'rã mu'urẽ sirutuguti. Mejõ yu'u pacu tiropu wa'aguti yujupu. Topu ni, be'ro yu'u pacu wérĩca be'ro yaatojagupu mu'u me'rã wa'aguti, nicu niwĩ.

²² Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u me'rã wa'asĩ'rĩgũ, ni'cãrõacã yu'ure sirutuya. Yu'ure ãjõpeotirã wẽrĩ'cãrã weronojõ nima. Náta tja ãpẽrã wẽrĩ'cãrãrẽ a'merĩ yaato, nicu niwĩ.

Jesú wī'rōrē, tojo nicā pā'cōrīrē di'tamarīacā wee'que ni'i

(*Mr 4.35-41; Lc 8.22-25*)

²³ Be'ro Jesú yucusupu mujusuājuacu niwī. Cū bu'erā cūrē ba'patiwā'cācārā niwā. ²⁴ Na ditarapu nirī cura uputu wī'rō a'ticaro niwū. Tojo weero na yucusure pacase pā'cōrī paaquesāamujuācaro niwū. Tojo wa'ari curare Jesú cārīa wa'acu niwī. ²⁵ Tojo weerā cū bu'erā cū siropu sāñagūrē wā'cōrā buruacārā niwā. Cūrē “Wiogu, ūsārē yu'ruoya. Marī mirīdijarā wee'e”, nicārā niwā.

²⁶ Cū wā'cā, narē yu'ticu niwī:

—¿De'ro weerā tocā'rō uiti? Musā yu'ure cā'rōacā waro ējōpeose cuo'o, nicu niwī. Tojo nitoja, wā'cānu'cā, wī'rōrē, pā'cōrīrē di'tamarīacā weecu niwī. Nipe'tise di'tamarīdijape'tia wa'acaro niwū. ²⁷ Tojo wa'acā ī'arā, cū bu'erā ī'amarīarā, a'tiro nicārā niwā:

—¿Ŋamunojō masū nimiticū ā'rī? Wī'rō, pā'cōrīputa cūrē tu'omaatidjacā'a, nicārā niwā.

Jesú wātīa sājāno'cārārē cō'awīrō'que ni'i

(*Mr 5.1-20; Lc 8.26-39*)

²⁸ Jesú wī'rōrē yusuóca be'ro ape pā'rēpu pē'ajacārā niwā. To Gadara wāmetiropu nicaro niwū. Topu puarā umua wātīa sājāno'cārā masāperi wa'teropu ní'cārā Jesú tiro a'ticārā niwā. Na uarā waro niyucā, ne ni'cū ti ma'apure yu'ruaticārā niwā. ²⁹ Na Jesure ī'arā, caricūcārā niwā:

—Jesú, Ō'acū macū, ¿de'ro weegu ūsārē caribogu a'titi? ¿Ō'acū cū bu'iri da'reatje duporo ūsārē bu'iri da'reyugu a'tiati? nicārā niwā.

³⁰ Na yu'ruo pājārā yesea to auba'a nu'cūcārā niwā.

³¹ Wātīa narē ī'arā, Jesure nicārā niwā:

—Mu'ū ūsārē cō'awīrōgū, sōjā yeseapure sājāadutic-ureya, nicārā niwā.

³² Jesú “Tojota wa'ato”, nicu niwĩ. Cũ tojo nicãta, na masãpũre nimi'cãrã yeseapũre sãjãacãrã niwã. Yesea na wãtĩa sãjãca be'ro opa tũ'rupũ ní'cãrã omamaati, ditarapũ doqueñojã wa'acãrã niwã. Topũ mirĩboape'tia wa'acãrã niwã.

³³ Yesea col'terã tojo wa'acã ĩ'arã, upũtu ucuarã, macãpũ omatojaacãrã niwã. Topũ ejarã, nipe'tise wãtĩa sãjãno'cãrãrẽ wa'a'quere werecãrã niwã. ³⁴ Tere tũ'orã, macãcjãrã nipe'tirã Jesú tiropũ wa'acãrã niwã. Cãrẽ ĩ'arã, a'tiro nicãrã niwã:

—A'tore wijawã'cãña. Apesepũ wa'aya, nicãrã niwã.

9

Jesú sijamasĩtigũre yũ'ruo'que ni'i
(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Jesú wãtĩarẽ cõ'awĩrõca be'ro yucũsupũ mũjãsãjã, cũ ya macãpũ majãmipẽ'acu niwĩ tja. ² Topũ ãpẽrã ni'cũ sijamasĩtigũre Jesú tiropũ cũ pesaro me'rã wuawã'cãcãrã niwã. Na “Jesú ãsã me'rãcjũrẽ yũ'ruogũsami”, nicãrã niwã. Na ãjõpeocã ĩ'agũ, Jesú sijamasĩtigũre a'tiro nicu niwĩ:

—Wãcũtutuaya. Mũ'ũ ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a, nicu niwĩ.

³ Cũ tojo nirĩ curare Moisé duti'quere bu'eri masã topũ nicãrã niwã. Na a'tiro wãcũcãrã niwã: “Ã'ri cũ tojo ucũse me'rã Õ'acũrẽ ña'arõ ucũgũ weemi. Cũ ‘Õ'acũ weronojõ tutuagu ni'i’, ¿ni wãcũsari? Ã'ri marĩ weronojõ upũtigũ masã ña'arõ wee'quere acobojomasĩtisami”, ni wãcũcãrã niwã. ⁴ Jesú na tojo wãcũsere masĩgũ, narẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã mũsã yũ'ũre ña'arõ wãcũti? ⁵ ¿De'ro nise pe'e diasatibutiati? ¿“Mũ'ũ ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a” o “Wã'cãnu'cã, sijawã'cãña” nise pe'e diasaweti? “Mũ'ũ ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a” nicã

ĩ'atimirã, ějõpeoya marĩ'i. “Wã'cãnu'cã, sijawã'cãña” nicã pe'ema, cũ sijasere ĩ'atojarãpu “Diacjũta ni'ĩ”, ni ějõpeo'o.
⁶ Tojo weegu yu'u Ő'acũ macũ masũ weronojõ uputigu yu'u tutuasere ĩ'ogũ, ã'rĩ sijamasĩtigure yu'ruoguti. Te me'rã mũsã yu'u masã ña'arõ wee'quere acobojomasĩsere masĩrãsa'a, nicu niwĩ.

Be'ro sijamasĩtigure a'tiro nicu niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. Mu'u cũña'carore tuutũrẽ, miiwua tojaagusa'a mu'u ya wi'ipu, nicu niwĩ.

⁷ Cũ tojo nicã, sijamasĩtigu wã'cãnu'cã, cũ ya wi'ipu tojaa wa'acu niwĩ. ⁸ Masã cũ tojo wa'asere ĩ'arã, uputu ucucãrã niwã. Tojo weerã Ő'acũ u'musepu nigũrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Mu'u tutuase masũpũre o'o'que añuyũ'rua'a, nicãrã niwã.

Jesú Mateo a'ti pũrĩ oja'cũre piji'que ni'ĩ
(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Jesú sijamasĩtigure yu'ruõca be'ro wa'agu, yu'ure ĩ'abocawĩ. Yu'u romano masã wiogũre niyeru wapaseebosari wi'ipu da'ragu dujiwu. Yu'ure ĩ'agũ, “Yu'u me'rã a'tia”, niwĩ. Cũ tojo nicãta, cũ me'rã wa'awũ.

¹⁰ Be'ro ya wi'ipu cũ bu'erã me'rã ba'agu wa'awĩ. Na ba'ari cura ãpẽrã quẽ'rã pãjãrã niyeru wapaseeri masã, tojo nicã judío masã “Ña'arõ weeri masã nima” nino'rã quẽ'rã ba'arã ejawã. ¹¹ Fariseo masã tojo weecã ĩ'arã, cũ bu'erãrẽ sãritiã'wã:

—¿De'ro weegu mũsãrẽ bu'egu niyeru wapaseeri masã, ãpẽrã ña'arõ weeri masã me'rã ba'ati? niwã.

¹² Na tojo nisere tu'ogu, Jesú a'tiro niwĩ:

—Duti moorã ocoyedutirã duturure a'matisama. Dutitirã pũrĩcã a'masama. ¹³ Ő'acũ ye queti ojãca pũrĩpu na oja'quere bu'erã wa'aya. Ő'acũ cũ ucũ'quere a'tiro ojacãrã niwã: “Yu'u ãpẽrãrẽ pajaña'duti'i. Wa'icũrã

ũjũamorõpeosere ɰawe'e', nicɰ niwĩ Õ'acũ", ni ojano'wũ. Yɰ'ɰ "Añurã ni'i" nirãrẽ a'magũ a'titiwɰ. Æpẽrã "Ûsã ña'arã ni'i" nirá pe'ere a'magũ a'tiwɰ. Na ña'arõ wee'quere bujaweti dɰcayudutigu a'tiwɰ, niwĩ Jesú.

"Mɰ'ɰ bu'erã ¿de'ro weerã be'tiweti?" Jesure ní'que ni'i

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Be'ro Juã masãrẽ wãmeyerí masũ bu'esere siruturi masã Jesú tiropɰ sërítiña'rã etawã:

—¿De'ro weerã ãsã weronojõ, tojo nicã fariseo masã weronojõ mɰ'ɰ bu'erã pe'e Õ'acũrẽ ñubuerã, be'tiweti? niwã.

¹⁵ Na tojo nicã, Jesú yɰ'tiwĩ:

—¿De'ro weeacɰ omocã dɰ'tegɰ na me'rã nígũ, cũ pijio'cãrãrẽ bujaweti, be'tidutibosari? Be'ro cũrẽ Æpẽrã aperopɰ miáca be'ro pũrĩcãrẽ bujaweti, be'tirãsama. Jesú, yɰ'ɰ na me'rã ni'i yujupɰ; yɰ'ɰ na me'rã niticã pũrĩcãrẽ, be'tirãsama nígũ, tojo niwĩ.

¹⁶ Apeye queose me'rã narẽ ninemowĩ. Tojo nígũ, ma'ma cũ bu'ese me'rã todɰporopɰ na weeseti'que a'mesɰ'amasĩtisa'a, nigũ weewĩ. A'tiro queose o'owĩ:

—Mejã su'tiro ma'ma casero coeya marĩrĩ casero me'rã sereõ'ota basiowe'e. Tojo weecãma, ma'ma casero coecã wejedu'o, mejã su'tirote maata wejetũ'rẽsa'a. Nemorõ pajiri pe tũ'rũnemos'a. ¹⁷ Tojota wa'asa'a ma'ma vino mejã ajuro wa'icũrã casero me'rã wéeca ajuropɰ poseyecã. Pã'mɰyɰ'rɰ, ti ajuro tũ'rũ, vino piostepe'tia wa'asa'a. Tojo wa'acã, vino bajudutia wa'asa'a. Ti ajuro quẽ'rã cõ'a wa'asa'a. Tojo weero ma'ma vinorẽ ma'ma ajuropɰ poseyeno'o. A'tiro weecã vino, tojo nicã ti ajuro queoro tojame'rĩcã'sa'a, niwĩ Jesú. Dɰporopɰ weeseti'que me'rã Jesú cũ ni'cãrõacã ma'ma bu'ese morẽta basiowe'e nígũ, tojo niwĩ.

Jairo macõrẽ, tojo nicã dí mejã cõogore Jesú yu'ruo'que ni'i

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Jesú Juã wãmeyeri masũ bu'erãrẽ ucũrĩ curare ni'cũ judío masã nerẽrĩ wi'i wioḡu etawĩ. Jesú pu'to ejaque'a, niwĩ:

—Yu'u macõ ni'cãrõacã wẽria wa'amo. Tojo wa'amicã, ya wi'ipu wa'a, core ñapeocã, masãḡõsamo tja, niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nicã tu'ogũ, Jesú cũ me'rã wa'awĩ. Æsã cũ bu'erã quẽ'rã ba'patiwã'cãwũ.

²⁰ Ma'apu Æsã wa'ari cura ni'cõ numio doce cũ'marĩ dí mejãrẽ dutitigo a'tico niwõ. Co Jesú sẽ'emapu a'ti, cũ yaro su'tiro yapapu ñe'ẽña'co niwõ. ²¹ A'tiro wãcũco niwõ: “Yu'u cũ ya su'tirore da'raña'seacã me'rã yu'rugosa'a”, nico niwõ. ²² Co ñe'ẽña'cã tu'oña'ḡũ, Jesú core majãmĩ'a, niwĩ:

—Wãcũtutuaya. Mu'u ãjõpeotjãḡõ, yu'ruono'copu to-ja'a, niwĩ.

Cũ tojo nicãta, dí wijami'que bu'anu'cã pe'tia wa'acaro niwũ.

²³ Be'ro Jesú wioḡu ya wi'ipu ejagu, na weewaronojõpuma wẽrĩ'core yaari cura basapeorãrẽ bocaewawĩ. Tojo nicã masã quẽ'rã uputu uticã ĩ'awĩ. ²⁴ Cũ ti wi'i po'peapu nirãrẽ “Wijaaya. Co wẽritimo. Cãrĩḡõ weemo”, niwĩ.

Tere tu'orã, masã cũrẽ bujicã'wã. ²⁵ Jesú narẽ wijaadutiwĩ. Be'ro wẽrĩ'co pesari tucũpu sãjãa, co ya omocãpu ñe'ecu niwĩ. Tojo weecã, co wã'cãnu'cãco niwõ. ²⁶ Be'ro nipe'tiro ti di'tapure Jesú core masõ'que queti se'sa wa'acaro niwũ.

Jesú puarã caperi ĩ'atirãrẽ yu'ruo'que ni'i

²⁷ Jesú wioḡu ya wi'ipu ni'cu wijaari cura puarã caperi ĩ'atirã cũrẽ caricũsirutuwã.

—Davi pārāmi nituriagu, ūsārē pajaña'cureya, ni car-icūwā.

²⁸ Be'ro wi'lipu sājācā, caperi ī'atirā cū pu'topu ejawā. Narē sērītiña'wī:

—¿Yū'u musārē ī'acā weemasīsere ējōpeoti? niwī.

—Ējōpeo'o, ni yu'tiwā.

²⁹ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú na caperipu űapeowī.

—Musā ējōpeo'caronojō queoro wa'ato, niwī. ³⁰ Tojo nicāta, na ī'awā. Be'ro “Yū'u musārē tojo weesere āpērārē wereticā'ña”, niwī.

³¹ Cū tojo nimicā, na wijáaca be'roacāta nipe'tiro ti di'tapu cū narē yu'ruo'quere werestepe'ocā'cārā niwā.

Ucūmasītigure Jesú ucūcā wee'que ni'i

³² Caperi bajuno'ti'cārā wijaari cura a'tiro wa'awu. Āpērā Jesú tiropu ni'cū ucūmasītigu wātī sājāno'cure mi-iejawā. ³³ Jesú cūrē ī'agū, wātī cūpūre nigūrē cō'awīrōwī. Tojo weecā, cū ucūmasīti'cu ucūnu'cāwī. Tocjārā tere uputu ī'amarīatjīārā, a'tiro niwā:

—Marī a'to Israe curuacjārā tiropure tojo wa'acā, ne ni'cāti ī'atirā nicāti, niwā.

³⁴ Fariseo masā pe'e a'tiro niwā:

—Wātīa wiogu tutuaro me'rā ā'rī wātīarē cō'awīrōsami, niwā.

Jesú masārē pajaña'que ni'i

³⁵ Jesú nipe'tise macārīpu judío masā nerēse wi'serinucū bu'lecusiagu wa'awī. Añuse queti Ō'acū masārē yu'ruose quetire werewī. Tojo nicā Ō'acū wiogu nimi nise quetire weregu wa'awī. Dutitirārē de'ro na pūrīno'sere yu'ruowī. ³⁶ Masārē ī'agū, pūrō pajaña'wī. Na bujawetirā, wācūtutuatirā ovejare co'tegu moorā weronojō niwā. ³⁷ Tojo weegu Jesú ūsā cū bu'erārē niwī:

—Diacjūta ni'i. Marī otese peje pī'rī ducati'i. Tere miirā pe'e marībocurema. ³⁸ Tojo weerā te otese wiogure

ãpērã miitamuajãrẽ sērĩnemoña, niwĩ Jesú. A'te weronojõ Õ'acũ ye quetire masĩsĩ'rĩrã, pãjãrã waro nima. Mejõ te quetire wererã pe'e pejetirãcã nima. Tojo weerã ãpērã cũ o'ónemocã, Õ'acũrẽ sērĩña, niwĩ Jesú.

10

Jesú cũ bu'erãrẽ bese'que ni'i

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Jesú masãrẽ bu'eca be'ro ãsã cũ bu'erã docere besewĩ. Õsãrẽ masãpũ nirã wãtĩarẽ cõ'awĩrõmasĩsere o'owĩ. Tojo nicã nipe'tise duti yũ'rũomasĩsere o'owĩ.

² Õsã cũ bese'cãrã doce a'tiro wãmetiwũ. Ne waro Simó niwĩ. Apetero cũrẽta tja Pedro pisuwã. Be'ro cũ acabiji André niwĩ. Cũ be'ro Santiago, tojo nicã cũ acabiji Juã, na pũarãpũta Zebedeo põ'rã niwã. ³ Apĩ Felipe, apĩ Bartolomé, apĩ Tomás niwã. Yũ'ũ Mateo romano masã wiogũre niyeru wapaseebosagũ ní'cũ quẽ'rã na me'rã niwũ. Apĩ Santiago Alfeo macũ niwĩ. Tojo nicã Tadeo niwĩ. ⁴ Apĩ Simó celote curuacjũ niwĩ. Apĩ Juda Iscariote, be'ropũ Jesure ĩ'atu'tirãpũre o'oacjũ quẽ'rã niwĩ.

Jesú cũ bese'cãrãrẽ bu'edutio'o'que ni'i

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Cũ beséca be'ro ãsã docere a'tiro niwĩ:
—Judío masã nitirã tiropũ wa'aticã'ña. Tojo nicã Samaria di'tapũ nise macãrĩpũre wa'aticã'ña. ⁶ Israe curuacjãrã tiro pe'e wa'aya. Na Õ'acũ cũ dutisere sirututirã, oveja na wiogũre du'tiwija wisi'cãrã weronojõ nisama. ⁷ Narẽ wererã wa'aya. “Cã'rõacã be'ro Õ'acũ bese'cũ wiogũ sãjãgũsami”, niña. ⁸ Dutitirãrẽ yũ'rũoya. Wẽrĩ'cãrãrẽ masõña. Cãmi boarãrẽ yũ'rũoya. Wãtĩa sãjãno'cãrãrẽ cõ'awĩrõña. Yũ'ũ mũsãrẽ weemasĩsere wapamarĩrõ o'o'o. Tojo weerã narẽ yũ'rũorã, wapaseeticã'ña.

⁹ »Mũsã wa'arã, ne niyeru miaticã'ña. ¹⁰ Ne ajuronojõ miaticã'ña. Su'ti, tojo nicã sapatu mũsã sãñase me'rã dia'cũ wa'aya. Tuacjũ miaticã'ña. Da'rari masã na da'rase wapa wapata'aba'amasĩma. Tojo weerã mũsã bu'erã wa'acã, mũsãrẽ ba'ase weetamurãsama.

¹¹ »Macãpũ etarã, “Ã'rĩta añutu'sami” mũsã nigũ tiro tojaque'aya. Mũsã to nirõ ejatuaro cũ ya wi'ipũ niña. ¹² Cũ ya wi'ipũ sãjãarã, ti wi'icjãrãrẽ põtẽrĩ añudu-tiya. ¹³ Mũsãrẽ ñe'ecã, “Mũsãrẽ añurõ wa'ato”, niña. Mũsãrẽ ñe'eticã, niticã'ña. ¹⁴ Mũsãrẽ ñe'eti, mũsã bu'e-sere tu'osĩ'rĩticã, ti wi'ipũre wijaarã, o ti macãpũre wijaarã, ti macã cjase di'ta mũsãrẽ wã'a'quere paastecõ'aña. Tojo weerã mũsã a'ti macãcjãrã bu'iritima, ni i'orãsa'a. ¹⁵ Diacjũ mũsãrẽ were'e. Õ'acũ masãrẽ beseatji nũmũ narẽ ɸpũtu waro bu'iri da'regũsami. Todɸporopũ Sodoma, Gommorra wãmetise macãrĩcjãrãrẽ bu'iri da're'caro nemorõ narẽ bu'iri da'regũsami, niwĩ Jesũ.

Jesure ãjõpeorãrẽ ña'arõ weeatje cjase ni'i

¹⁶ Cũ apaturi ninemowĩ:

—Masĩña. Yũ'ũ mũsãrẽ wioro wa'teropũ o'ógũ wee'e. Ovejare yaiwa wa'teropũ o'ógũ weronojõ o'ó'o. Tojo weerã mũsãrẽ ña'arõ weeri nĩrã, pũa capeatiya. Mũsãrẽ ña'arõ weemicã, añurõ weeya narẽ. ¹⁷ Añurõ i'aña. Mũsãrẽ ñe'e, judío masã wiorã tiropũ miarãsama. Na nerẽse wi'seripũ mũsãrẽ tãrãrãsama. ¹⁸ Tojo nicã yũ'ũre ãjõpeose bu'iri to cjase di'ta wiorã tiropũ miarãsama. Narẽ yé quetire wereya. Tojo nicã ãpẽrã judío masã nitirãrẽ wererãsa'a. ¹⁹ Mũsãrẽ miacã, mũsã ucũatjere “¿De'ro wa'arosau? ¿De'ro nirãsari?” ni wãcũque'titicã'ña. Mũsã ucũrĩ cura Õ'acũ mũsã ucũatjere o'ogũsami. ²⁰ Tojo weerã mũsã basu mejẽta ucũrãsa'a. Espĩritu Santu marĩ pacũ o'ó'cũ mũsãrẽ ucũdutisere ucũrãsa'a.

²¹ »Masã yu'ure êjõpeocã î'arã, na acawererã warore wia, wêjêdudirãsama. Na põ'rã quê'rãrê tojota weerãsama. Põ'rã quê'rã na pacusumuarê mejãrõta weerãsama. ²² Yé bu'iri nipe'tirã musãrê î'atu'tirãsama. No'o yu'ure êjõpeoyapatigunojõ yu'rugusami. Cũ yu'u pacu tiropu catinu'cũcũsami. ²³ Ni'cã macãpu musãrê ña'arõ weecã, ape macãpu du'tiya. Diacjũta musãrê were'le. Nipe'tiro Israe curuacjãrã nise macãrĩpu musã werecusiabi'ati dũporo yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ apaturi a'tigusa'a tja, niwĩ Jesũ.

²⁴ »Ne ni'cũ bu'egu, cãrê bu'egu yu'rũoro nímasĩti-sami. Mejãrõta da'raco'tegu quê'rã cũ wiogu yu'rũoro nímasĩtisami. ²⁵ Bu'egu, cãrê bu'egu weronojõ nigũti, nirõua'a. Mejãrõta da'raco'tegu cũ wiogu weronojõ nigũti, nirõua'a. Bu'eri masũ, wiogu, na ña'arõ yu'rucã, bu'eno'gũ, da'raco'tegu quê'rã ña'arõ yu'rũsama. Tojo weero yu'u musãrê bu'egure “Beelzebú, wãtĩa wiogu nimi” nicã, ¿de'ro weerã musã yu'u bu'erãrê tojo niti-bosabaũ? niwĩ Jesũ.

Jesũ “¿Noanojõrê uiroũati?” ní'que ni'i

(Lc 12.2-7)

²⁶ Jesũ a'tiro werenemowĩ:

—Musã yu'u me'rã ni'i. Tojo weerã musãrê uatirãrê uiticã'ña. Ne bajuyoropu weetise î'ano'ticã weesome. Î'ano'rõsa'a. Ne î'atiropu wee'que quê'rã masĩno'ticã weesome. ²⁷ Yu'u musãrê tu'otiropu ní'quere ãpẽrã tu'oropu werestepe'ocã'ña. Masĩno'ña marĩ'quere masãrê masĩcã weeya. ²⁸ Musã upure wêjêcõ'arãrê uiticã'ña. Na upu dia'cũrê wêjêcõ'amasĩsama. Õ'acũ pe'le upu, ejeripõ'rãrê pecame'epu cõ'abutiamasĩsami. Cũ tojo weegũ pũrĩcãrê uiya, niwĩ.

²⁹ Jesũ queose me'rã cũ pacu marĩrê ma'isere werenemowĩ:

—Puarã mirĩcũa o'majãrãcã cã'rõacã wapatísama. Na tojo wapatimicã, Ô'acũ narẽ añurõ co'tesami. Ne ni'cũ mirĩcũacã yucuguru pesagu marĩ pacu “Tocã'rõ wẽrĩgũsami” niticã, wẽrĩtisami. ³⁰ Apeyema tja Ô'acũ marĩ poarire “Ticuse ni'i”, ni masĩpe'ocã'sami. ³¹ Musã pãjãrã mirĩcũa yu'rũoro wapatísala. Tojo weerã musãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩrãrẽ uiticã'ña. Ô'acũ musãrẽ añurõ co'tegusami, niwĩ Jesú.

Masã tu'oropu Jesucristore ãjõpeose ni'i

(Lc 12.8-9)

³² Jesú werenemowĩ:

—No'õ masã tu'oropu yu'ure “Ëjõpe'o” ni werecã, yu'u quẽ'rã narẽ yu'u pacu u'musepu nigũrẽ añurõ ucũgũsala. ³³ Ni'cũ masãrẽ uigu, masã tu'oropu yu'ure “Ëjõpeowe'e” nigũrẽ yu'u quẽ'rã cãrẽ yu'u pacu u'musepu nigũrẽ “Yagu mejãta nimi”, nigũsala, niwĩ Jesú.

Jesú ye bu'iri masã ducawatima nise ni'i

(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Apaturi werenemowĩ:

—Musã yu'ure “Añurõ nisetiatjere miitigu weepĩ”, ni wãcũticã'ña. Yu'u tere miititiwu. Yu'u a'tise wapa a'pepũriãto nígũ a'tiwu. ãpẽrã yu'ure uatirã, yu'ure uarã me'rã a'metu'tirãsama. ³⁵ Tojo weerã ni'cũ cã pacu me'rã a'metu'tigusami. Apego quẽ'rã co paco me'rã mejãrõta weegosamo. Tojo nicã macũ numo co mañecõ me'rã a'metu'tirãsama. ³⁶ Tojo weerã ni'cã wi'icjãrã, yé bu'iri a'metu'tirãsama.

³⁷ »Yu'ure mal'irõ nemorõ musã pacusumua pe'ere ma'iyu'rũnu'cãrã, yarã nímasĩtísala. Tojo nicã pacusumua quẽ'rã na põ'rãrẽ ma'iyu'rũnu'cãrã, yarã nímasĩtisama. ³⁸ Apetero weegu ni'cũ “Yu'u Jesure ãjõpeogu, wẽrĩbosa'a” ni uigu, yu'ure ãjõpeodu'usami. Tojo weegũnojõ yagu nímasĩtisami. ³⁹ Yu'ure ãjõpeose

me'ra ña'arõ yu'rusi'rítigu, yu'ure ãjõpeodu'ugunojõ pecame'epu bu'iri da're bajuriono'gûsami. Apĩ wẽjësere uiti, yu'ure ãjõpeonu'cûgûnojo pe'e yu'u me'ra catinu'cûgûsami, niwĩ Jesú.

Añurõ wee'que wapa wapata'ase ni'i

(Mr 9.41)

⁴⁰ Jesú werenemowĩ:

—Musãrẽ e'catise me'ra ñe'erã, yu'ure ñe'erãta weema. Yu'ure ñe'erã quẽ'rã, yu'u pacu yu'ure o'ócure ñe'erãta weema. ⁴¹ Ni'cũ Õ'acũ wereduti'quere wereturari masãrẽ cã Õ'acũ o'ócũ niyucã, ñe'egũrẽ a'tiro wa'arosa'a. Õ'acũ cãrẽ o'osenojõrẽta cãrẽ ñe'egũ quẽ'rãrẽ o'ogusami. Ni'cũ masũ añugũrẽ ñe'egũ, cã añugũ niyucã, cãrẽ ñe'egũrẽ a'tiro wa'arosa'a. Õ'acũ masũ añugũrẽ o'o'caronojõta cãrẽ ñe'egũ quẽ'rãrẽ o'ogusami. ⁴² Ni'cũ apĩrẽ Jesucristo ãjõpeogu nimi nígũ, acowuogure acotiãgũ diacjãta añuse bocagusami, niwĩ Jesú.

11

Juã cã bu'erãrẽ Jesú tiropu o'ó'que ni'i

(Lc 7.18-35)

¹ Jesú ãsã docere wérẽca be'ro wa'a wa'awĩ. Galileapu nise macãrĩrẽ bu'ecusiagu wa'awĩ.

² Juã masãrẽ wãmeyeri masũ bu'iri da'reri wi'ipu nicu niwĩ. Topu nígũ, Jesú masã wa'teropu weesere tu'ocu niwĩ. Tere tu'ogu, ãpẽrã cã bu'esere siruturãrẽ cã tiropu wa'aduticu niwĩ. ³ A'tiro narẽ sãrĩtiña'duticu niwĩ:

—“¿Mu'uta niti ‘Masãrẽ yu'rõoacju a'tigusami’ nino'cu, o apĩpũre yucuerãsari yujupu?” ni sãrĩtiña'ña, nicu niwĩ.

⁴ Jesú tiro etarã, Juã sãrĩtiña'duti'quere sãrĩtiña'wã. Na tojo nicã tu'ogu, Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Yu'u weecã ñ'asere, musã tu'osere Juãrẽ wererã wa'aya. ⁵ “Caperi ñ'atimi'cãrã ni'cãrõacãrẽ ñ'apãama.

Sijamasĩtimi'cārã sijama. Cãmi boarã yatipe'tiano'ma. O'meperi tu'oti'cārã tu'oma. Āpērã wērĩ'cārã masãma. Pajasecuorã añuse masārẽ yu'rũose quetire tu'oma. ⁶ Yu'ure êjõpeodu'utigunojõ e'catigusami", ni wererã wa'aya Juārẽ, niwĩ Jesú.

⁷ Na wa'áca be'ro Jesú Juã ye cjasere masārẽ werenu'cãwĩ:

—Musã masã marĩõpũ Juārẽ ĩ'arã wa'apã. Topũ wa'arã, uigunojõrẽ, wãcũtutuatiğure ĩ'arã wa'atipã. Cũ tutuatiğũ tãbuti wĩ'rõ wẽecuaro weronojõ nitimi. ⁸ Tojo nicã añuse waro su'ti sãñagũrẽ masã marĩõpũ ĩ'arã wa'atipã. Su'ti añuse sãñarãnojõ wiorã ye wi'seripũ nisama. ⁹ To pũrĩcãrẽ musã ni'cũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũrẽ ĩ'arã wa'arã weepã. Nirõta Juã ãpērã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã nemorõ niyu'rũnu'cãmi. ¹⁰ Õ'acũ Juārẽ o'õyuatjere cũ ye queti o'jáca pũrĩpũ a'tiro o'jano'wũ: “Yu'u mũ'u ye quetire wereyuacjure mũ'u dũporo o'õğuti. Cũ mũ'u wa'atji ma'arẽ apoyugusami”, nicũ niwĩ Õ'acũ, ni o'jano'caro niwũ.

Ma'a quẽ'ráyumu'tãğũ weronojõ mũ'u wa'ati dũporo masã wãcũsere bujaweti dũcayudutigusami nĩğũ, tojo nicũ niwĩ.

¹¹ »Diacjũta musārẽ wereğuti. Todũporopũ, a'tiro nicã quẽ'rãrẽ ne ni'cũ Juã yu'rũoro nigũ marĩmi. Tojo nimicã, nipe'tirã Õ'acũ wiogũ nirõpũ nirã Juã yu'rũoro nima. Mejõ nigũpũ cũ yu'rũoro nimi.

¹² »Juã bu'enu'cãcateropũ, téé a'tocateropũ quẽ'rãrẽ Õ'acũ wiogũ nisere uatirã, cumuca weema. ¹³ Nipe'tirã Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masã na o'ja'que me'rã, tojo nicã Moisé cũ dutise cũu'que me'rã Õ'acũ wiogũ nimi nisere werenu'cũcãrã niwã. Juã masārẽ wãmeyeri masũpũta weretuocu niwĩ. ¹⁴ Musã yu'ure êjõpeosi'rĩcãma, a'tiro nigũti. Dũporocjũpũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ

a'tiro nicu niwĩ: “Masãrẽ yu'ruoacju a'tise dũporo Elía Õ'acũ ye queti weremu'tārĩ masũ weronojõ nigũ a'tigusami”, ni ojano'wũ. Juã na tojo ojano'cũta nimi. ¹⁵ O'meperi cũorãnojõ a'tere añurõ tu'oya.

¹⁶ »Masã a'tocaterocjãrã, yé quetire tu'osĩ'rĩtirã ã'rã weronojõ nima. Wĩ'marã macã decopu apedujirã, na me'rãcjãrãrẽ pijirã caricũbajaque'atirã weronojõ nima. A'tiro caricũsama: ¹⁷ “Ûsã wẽowũ putimicã, basarã wijatiapu. Ûsã bujawetise basacã quẽ'rãrẽ, utitiapu.” Na weronojõ a'tocatero nirã no'o añurõ, ña'arõ weecã, mejãrõta tu'satima. ¹⁸ Juã masãrẽ wãmeyeri masũ be'ti, vino sĩ'rĩtisami. Cũ tojo weecã, mũsã “Wãtĩ cũomi”, nisa'a. ¹⁹ Be'ro yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu quẽ'rãrẽ ba'a, yu'u vino sĩ'ricã, mejãrõta ña'arõ ucũ'u. “Ba'awãrĩgũ, sĩ'rĩwãrĩgũ nimi. Niyeru wapaseeri masã, tojo nicã ña'arã me'rãcjũ nimi”, ni'i yu'ure. Mũsã ni'cũpũreta ëjõpeowe'e. Tojo ëjõpeotimirã, yu'u wee'lo'quere i'arã, “Õ'acũ cũrẽ masĩse o'opĩ” ni, masĩbosa'a, niwĩ Jesú.

Jesure ëjõpeotise macãrĩcjãrã ye queti ni'i

(Lc 10.13-15)

²⁰ Be'ro Jesú cũ tutuaro me'rã wee'loyu'rũnũ'cã'que macãrĩcjãrãrẽ a'tiro tu'tiwĩ. Na ña'arõ wee'quere bujaweti dũcayuticã, tojo weewĩ.

²¹ —Mũsã Corazĩ, tojo nicã Betsaida wãmetise macãrĩcjãrãrẽ ña'arõ wa'arosa'a. Yu'u wee'lo'quere i'amirã, dũcayuwe'e. Yu'u ãpẽrã judío masã nitirã tiropu Tiro, Sidó wãmetise macãrĩpu wee'locãma, dũporopu na ña'arõ wee'quere bujaweti dũcayutojabopã. Na bujawetisere i'orã, na weewũaronojõrũma su'tire wãquĩsenojõrẽ sãña, nujãrẽ na dũporapu ó'réstepeobopã.

²² Mũsãrẽ were'e. Õ'acũ masãrẽ beseatji nũmũ

nicã, musã pe'ere Tiro, Sidócjãrã nemorõ bu'iri da'reyu'rũnu'cãgũsami.

²³ »Ni'cãrõacãma Capernaucjãrãrẽ were'e. “Tojowaro u'musepu mujãrãti”, ni wãcũticã'ña. Ô'acũ musãrẽ pecame'eru cõ'abutiagusami. Sõ'oníca macã Sodoma yu'u musã tiropu wee'caronojõ wee'ocãma, ti macã ni'cãrõacãpu quẽ'rãrẽ ninu'cũbosa'a. ²⁴ Musãrẽ nigũti. Ô'acũ masãrẽ beseatji nũmu nicã, Sodomacjãrãrẽ nemorõ musã pe'ere Ô'acũ bu'iri da'regusami, niwĩ Jesú.

Jesú “Yu'u me'rã ejerisãjãse cuoya” nise ni'i

(Lc 10.21-22)

²⁵ Narẽ tojo níca be'ro Jesú cũ pacu Ô'acũrẽ a'tiro niwĩ: —Pacu, mu'u u'muse, a'ti turi wiogu ni'i. “Masíyu'rũnu'cãrã ni'i” nirãrẽ mu'u ye cjasere tu'omasicã weewe'e. Æpẽrã wĩ'marã weronojõ maata tu'o ëjõpeorã pe'ere tere masicã wee'e. Mu'u tojo weesere wãcũgũ, “Añu'u”, ni e'catise o'o'o. ²⁶ Pacu, mu'u u'caronojõta a'tere queoro wee'e, niwĩ.

²⁷ Be'ro Jesú masãrẽ ninemowĩ:

—Yu'u pacu nipe'tise weemasĩsere yu'ure o'owĩ. Cũ ni'cũta yu'u nisetisere masĩpe'ocã'sami. Yu'u quẽ'rã ni'cũta cũ nisetisere masĩpe'o'o. No'o yu'u masicã weeno'rã quẽ'rã cũ nisetisere masĩsama. ²⁸ Musã basu weetuase me'rã Ô'acũrẽ e'caticã weesĩ'rĩ'i. Tojo weerã nucũsere wuarã, da'ra caributirã weronojõ ni'i. Musã bu'iri tu'oña'rã, bujawetirãrẽ a'tiro nigũti. Musã tojo tu'oña'sere yu'ure wereya. Yu'u musãrẽ weetamugũti. Musã tojo weecã, yu'u musãrẽ ejerisãjãsere o'oguti. ²⁹ Yu'u dutisere, yu'u uaronojõ weeya. Musã tojo weecã, weetamugũti. Yu'u da'radutipegu niwe'e. Yu'u musãrẽ pajaña'gũ, mejõ nigũ weronojõ wee'e. Musã bujawetisere yu'ure werecã, musãrẽ e'catise dũcayuguti. ³⁰ Yu'u weeta-muyucã, yu'u dutise uputu waro musãrẽ tutuawe'e. Masã

apeyenojō ca'rasāasere o'marā weronojō tū'oña'rāsa'a, ni werewĩ Jesú.

12

Sauru nicā Jesú bu'erā trigore tū'rē'que ni'i

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Titare sauru nicā ũsā judío masā soowuari nũmũ Jesú trigo wesepũ yũ'ruawĩ. Ũsā cũ bu'erā ũjaboarā, trigo na ote'quere tū'rē, te perire ba'awũ. ² Fariseo masā ũsā tojo weecā ĩ'arā, Jesure niwā:

—Ĩ'aña. Mũ'ũ bu'erā ni'cācānojōrē weedutitiserere weema. Marĩ soowuari nũmũrē da'radutiwe'e, niwā.

³ Na tojo nicā tũ'ogu, Jesú niwĩ:

—Musā dũporocjũ wiogu Davi cũ me'rācjārā me'rā ũjaboarā wee'quere bu'epā. ⁴ Na a'tiro weecārā niwā. Ō'acũ wi'ipũ sājāa, p'á “Ō'acũ ye ni'i” ní'que narē ba'aduti'quere ba'acārā niwā. Pa'ia dia'cūrē ba'ata basiocaró nimiwũ. ⁵ Apero Moisé duti'caropũ quē'rārē bu'epā. Marĩ soowuari nũmũ nicā pa'ia Ō'acũ wi'ipũ da'rasama. Cũ ye cjasere da'rará, sootisama. Na tojo sootirā, ña'arō weerā mejēta weema. ⁶ Musārē wereguti. A'tore yũ'ũ Ō'acũ wi'i yũ'ruoro niyũ'runũ'cāgũ ni'i. ⁷ Musā Ō'acũ ye queti ojāca pũrĩpũ ní'quere tũ'omasĩwe'e. A'tiro ojano'caro niwũ: “Yũ'ũ masārē a'merĩ pajaña'cā ũ'a. Wa'icūrā ũjũamorōpeo'caro nemorō te pe'ere ũasāyũ'runũ'cā'a”, ni ojano'wũ. Musā tere tũ'omasĩrā pũrĩcā, masā mejēcā weetirārē “Ña'arō weema”, nitibosa'a. ⁸ Yũ'ũ Ō'acũ macũ masũ weronojō upatigũ soowuari nũmũrē dutise nemorō dutimasĩ'i, niwĩ Jesú.

Jesú omocā bũ'awia'cũre yũ'ruo'que ni'i

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Jesú trigo wesepũ níca be'ro judío masā nerērĩ wi'ipũ sājāawĩ. ¹⁰ Ti wi'i po'peapũ ni'cũ omocā bũ'awia'cũ nicũ

niwī. Fariseo masã ¿de'ro wee Jesure weresārāsari? nírã, cūrē sērītiña'wã:

—¿Marī soowuari numurē dutitigure yu'ruocã añuti? niwã.

¹¹ Na tojo nicã tu'ogu, narē yu'tiwī:

—Ni'inojōta marī soowuari numu nicã oveja coperu burusājacã, cūrē wejewa'cōgũ wa'aticã weetisami.

¹² Ni'cũ masũ oveja nemorō wapatiyu'rũnu'cãmi. Tojo weero marī soowuari numurē añuse weecã añu ni'i, niwī.

¹³ Cũ tojo nica be'ro omocã bu'awia'cure niwī:

—Mu'u omocãrē síoña, niwī. Tojo nicã tu'ogu, síowī. Cũ tojo weecãta, ape omocã weronojō añua wa'awu. ¹⁴ Cũ tojo weecã í'arã, fariseo masã uawijaa wa'awã. Tojo uawijaarã, “¿De'ro wee Jesure wējērāsari?” ni apocãrã niwã.

Duporocjãrãpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrī masã Jesure ojayu'que ni'i

¹⁵ Jesú cūrē wējēsí'risere masīgũ, omocã bu'awia'cure yu'ruo'caropu ní'cu wijaawã'cãwī. Cūrē masã pãjãrã sirutuwã. Nipe'tirã dutitirãrē yu'ruowī. ¹⁶ Yu'ruo, narē ne cũ ye cjasere weredutitiwī. ¹⁷ Jesú na pãjãrãrē yu'ruocã, Isaía Õ'acũ ye queti weremu'tãrī masũ oja'que queoro wa'awu. A'tiro ojacu niwī:

¹⁸ ã'rī yu'ure da'raco'tegu, yu'u bese'cu nimi.

Yu'u ma'igũ nimi.

Cũ me'rã e'cati'i.

Yu'u Espíriture cūrē o'oguti.

Cũ yu'u nipe'tirã masãrē añurō weesere weregusami.

¹⁹ Cũ ne du'saso, macã decopu caricũsijasome.

²⁰ No'o wãcütutuatiğunojō quē'rãrē cõ'asome.

Cõ'arõnojō o'ogu, wãcütutuacã weegusami.

Ĕjõpeotutuatiãrãrē tu'tisome.

Narē añurō weetamugũsami.

Cũ wioꝝ sãjãca be'ropu, cũ ña'asere docaque'aca be'ropu
tojo weedu'ugusami.

Cũ queoro dutime'ricûsami.

²¹ Tojo weerã nipe'tirocjãrã cũ dutiatjere co'terãsama,
tojo ni ojano'wũ.

Jesure “Wãtĩ tutuaro me'rã weeĩ'omi” ni ucja'que ni'i

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Be'ro Jesú tiroꝝ caperi bajutigũ, ucütigũ wãtĩ
sãjãno'cure miiejawã. Na cûrẽ miiejacã ï'agũ, Jesú cûrẽ
yu'ruowĩ. Tojo wéeca be'ro ï'a, ucũwĩ. ²³ Wãtĩ sãjãno'cu
yu'rucã ï'arã, nipe'tirã masã ï'amarĩawã. Na a'merĩ
sẽrĩtiña'wã:

—¿Ãrĩ dũporocjũpũ Davi pãrãmi “Na a'tiacjũ niapũ”
ní'cu niti? niwã.

²⁴ Fariseo masã na tojo nicã tu'orã, a'tiro niwã:

—Ãrĩ wãtĩa wioꝝ Beelzebú wãmetigũ tutuaro me'rã
wãtĩarẽ cõ'awĩrõcã'sami, niwã.

²⁵ Jesú na tojo nisere masĩgũ, narẽ niwĩ:

—Ni'cã curuacjãrã a'merĩ dũcawati a'mequẽrã,
masãpe'tia wa'asama. Tojo nicã ni'cã macãcjãrã o ni'cã
wi'icjãrã na quẽ'rã a'merĩ dũcawati a'metu'tirã, pe'tidija
wa'asama. ²⁶ Mejãrõta wãtĩa wioꝝ cũ yarã wãtĩarẽ
cõ'awĩrõgũ, cũ basuta dũcawatigũ weesami. Tojo weegũ
cũ de'ro wee tutuanemobosabe. ²⁷ Mũsã yu'ure “Cũ wãtĩ
Beelzebú tutuaro me'rã wãtĩarẽ cõ'awĩrõmi”, ni'i. Tojo
nicãma, mũsã bu'esere siruturã wãtĩarẽ cõ'awĩrõrã, ¿noa
tutuaro me'rã cõ'awĩrõsari? Narẽ mũsã “Õ'acũ tutuaro
me'rã wãtĩarẽ cõ'awĩrõma”, ni'i. Tojo weero masĩno'o.
Mũsã yu'ure nise diacjũ niwe'le. ²⁸ Yu'ũ wãtĩarẽ Espĩritu
Santu tutuaro me'rã pe'le cõ'awĩrõ'o. Te me'rã “Õ'acũ
wioꝝ nise mũsã tiroꝝpũre nitoja'a”, nino'o.

²⁹ »Queose me'rã mũsãrẽ werenemogũti tja. Ni'cũ tu-
tuamũ ya wi'ipũre dũ'tecũutimigũ, yajamasĩno'ña marĩ'i.

Du'téca be'ropu yajamasísami, niwí. Yu'u wātí yu'ruroo tutuayu'rnu'cā'a nígu, tojo niwí Jesú.

³⁰ Jesú ninemowí:

—Yu'ure uatirā yu'ure i'atu'tirā nima. Yu'ure seeneo-tamutigunojō doquestewā'cāgu weronojō nimi. Yu'ure ējōpeotirā masārē Ō'acūrē ējōpeocā weetamurā mejēta weema.

³¹ »Tojo weegu musārē diacjū wereguti. Ō'acū masā ña'arō weesere, ña'arō ucūserere acobojojusami. Espíritu Santure ña'arō ucūcā pūrīcārē, acobojosome. ³² Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigure ña'arō ucūcā, Ō'acū acobojojusami. Espíritu Santu pe'ere ña'arō ucūcā, Ō'acū acobojosome. Ni'cārōacā, be'ropu quē'rārē mejārōta acobojosome, niwí Jesú.

Yucugure tigu dūca me'rā i'amasīno'o nise ni'i
(Lc 6.43-45)

³³ Jesú ninemowí:

—Yucugu añucju nicā, tigu dūca me'rā “Añucju ni'i”, nino'o. Yucugu ña'acju nírō, tigu dūca me'rā “Ña'acju ni'i”, ni i'amasīno'o. Yucugure tigu dūca me'rā i'amasīno'o. ³⁴ Musā aña weronojō pūrīrā ni'i. Ña'arā nitjārā, ¿de'ro wee añusere ucūmasībosau? Marīrē ña'ase púúturo, ña'aseta marī ucūse wija'a. Añuse nicā, añuseta wija'a. ³⁵ Tojo weegu masū añugū añuse wācūse cnoyugu, añurōta ucūsami. Apī ña'agū pe'e cū wācūse ña'ase niyucā, ña'arō ucūsami. ³⁶ Musārē wereguti. Ō'acū masārē beseatji nūmu nicā, musā wācūtimirā no'o haro ucūma'a'quencū besegusami. ³⁷ Musā añurō ucūca be'ro nicā, Ō'acū musārē “Añurō ucūpā, bu'iri moo'o”, nigūsami. Musā ña'arō ucūca be'roma “Bu'iri cno'o”, nigūsami, niwí Jesú fariseo masārē.

Masã ña'arã Jesure weeĩ'odutimi'que ni'i

(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸ Be'ro fariseo masã, ãpẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã Jesure a'tiro niwã:

—Masãrẽ bu'egũ, mũ'u añuse weeĩ'ocã i'asĩ'rĩsa'a, niwã.

³⁹ Na tojo nicã tu'ogũ, Jesú niwĩ:

—Mũsã a'tocaterocjãrã ña'arã ni'i. Mũsã weeĩ'oña nírã, mũsã ãjõpeotisere yũ'ure i'o'o. Mũsãrẽ weeĩ'osome. A'te dia'cũrẽ wereguti. Dũporocjũrũ Joná Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ wa'a'caronojõ dia'cũrẽ i'ogũti. ⁴⁰ Joná wa'iwũ pajigũjo paaga po'peapũ i'tia mũũco, i'tia ñami cãpũre sãñacũ niwĩ. Cũ weronojõta yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ quẽ'rã yũ'ure yáaca be'ro i'tia mũũco, i'tia ñami di'ta po'peapũ cũñagũsa'a. ⁴¹ Joná Nínive wãmetiri macãcjãrãrẽ Õ'acũ ye quetire werecã, na ña'arõ wee'quere bũjaweti, du'ucãrã niwã. Yũ'u pe'ere Joná yũ'rũoro nimicã, mũsã ãjõpeowe'e. Mũsã na wee'caronojõ ña'arõ wee'quere bũjawetiwe'e. Tojo weerã Õ'acũ masãrẽ beseatji mũmũ nicã, Nínivepũ ní'cãrã a'tocateropũcjãrãrẽ “Mũsã Jesure ãjõpeotirã, ña'arõ weewũ”, nirãsama. ⁴² Apeye quẽ'rãrẽ wereguti. Dũporocjõ mujĩpũ mũjãtiro diacjũ pe'e nirĩ di'tapũ wiogo Israe curuacjãrã wiogũ Salomó masĩsere tu'ogo a'tico niwõ. Yũ'u Salomó yũ'rũoro masĩyũ'rũnũ'cãmicã, mũsã pe'e yũ'ure tu'osi'rĩwe'e. Tojo weego Õ'acũ masãrẽ beseatji mũmũ nicã, ti di'ta wiogo ní'co a'tocateropũcjãrãrẽ “Mũsã Jesure ãjõpeotirã, ña'arõ weewũ”, nigõsamo, niwĩ.

Wãtĩ todũporopũ cã ní'cũpũre majãmisãjãase ni'i

(Lc 11.24-26)

⁴³ Jesú fariseo masãrẽ ninemowĩ:

—Wãtĩ masũpũre cõ'awĩrõno'ca be'ro aco marĩrõpũ sijabaque'atisami. Cũ niatjore a'magũ, tojo weesami. Cũ

niró bocatigu, a'tiro wácūsami: ⁴⁴ “Yu'u wijaa'cūpūre dajasājāgūti tja”, nisami. Cūpūre dajasājāgū, wi'i o'aca wi'i, añurō apóca wi'i weronojō bocaejasami. ⁴⁵ Be'ro āpērā wātīa sietere cū yu'rūoro ña'arārē pijisami. Piji, be'ro todūporopu cū wijaa'cūpūre na nipe'tirā sājāasama. Tojo weegu masū cū todūporopu ní'caro nemorō ña'arō tojasami. Ā'rā quē'rā yu'ure ējōpeotirā tojota ña'abutiario wa'arāsama, niwī Jesú.

Jesú paco, tojo nicā cū acabijirā ye cjase ni'i

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Jesú masārē tojo ucūrī cura cū paco, cū acabijirā cū nirī wi'ipū ejawā. Na sopepu tojanu'cā, cū me'rā ucūsī'rīwā. ⁴⁷ Tojo weecā, to nigū ní'cū werewī Jesure:

—Mu'u paco, mu'u acabijirā sope pu'topu niama. Mu'u me'rā ucūsī'rīama, ni werewī.

⁴⁸ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú cūrē niwī:

—¿Noanojō niti yu'u paco, yu'u acabijirā? niwī.

⁴⁹ Be'ro ūsā cū bu'erārē űupu'a, niwī:

—Ā'rārē yu'u paco, yu'u acawererā waro tu'oña'a.

⁵⁰ No'o Ō'acū űaro weerānojō náta yu'u acabiji, yu'u acabijo, yu'u paco weronojō nima, niwī.

13

Jesú oteri masū ye quietire queose me'rā were'que ni'i

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Ti nūmūrēta tja Jesú wi'ipū ní'cu ditara sumutopu wa'awī. Wa'a, topu dujiwī. ² Masā pājārā waro cū tiropu nerēcā ī'agū, yucūsupu mujāsājāa, dujiwī. Masā pe'e ditara sumutopu nu'cūwā. ³ Be'ro Jesú queose me'rā narē bu'ewī:

—Ní'cū masū cū ya wesepu otegu wa'asami. ⁴ Cū otegu wēestewā'cācā, apeye otese cape ma'apu doqueque'asa'a. Mirīcūa a'ti, te perire ī'aboca, ba'ape'ocā'sama. ⁵ Apeye

ũtãpaga cã'rõacã di'ta curo bu'ipũ doqueque'asa'a. Te di'ta cã'rõacã niyucã, asibusu maata marã, pĩ'rĩsa'a. ⁶ Be'ro mujĩpũ asimujãtiri cura di'ta boposãjãyu'rũa wa'asa'a. Tojo weero nu'cõrĩ cuoti'caro nitjãrõ, maata ñaidija wa'asa'a. ⁷ Apeye otese cape pota wa'teropũ burũque'asa'a. Pota pe'e tere pĩ'rĩyu'rũa, wẽjẽcã'sa'a. ⁸ Apeye otese cape di'ta añurõpũ burũque'asa'a. Te añurõ pĩ'rĩ, dũcatisa'a. Ni'cã ño cien peri dũcatisa'a. Ape ño sesenta peri, ape ño treinta peri dũcatisa'a. ⁹ O'meperi curoãnojõ a'tere añurõ tu'oya, niwĩ Jesú.

Jesure cũ bu'erã “¿De'ro weegu queose me'rã bu'eti?”
ní'que ni'i

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Be'ro ùsã cũ bu'erã cũ pu'to wa'a, cũrẽ sãrĩtiña'wũ:

—¿De'ro weegu masãrẽ queose me'rã bu'eti? niwũ.

¹¹ Jesú ùsãrẽ yu'tiwĩ:

—Õ'acũ musãrẽ a'tiro weemi. Musã ãpẽrã toduporopũ masĩña marĩmi'quere cũ wiogũ nisere masĩcã weemi. Æpẽrã yu'ure ãjõpeotirã pe'ere masĩticã weemi. ¹² Tojo weegu yu'u bu'esere ãjõpeorãrẽ narẽta Õ'acũ masise o'onemogũsami. Na tu'omasise cuoyu'rũarãsama. Æpẽrã yu'u bu'esere ãjõpeotirã pe'ere na cã'rõacã masĩmi'quere tu'omasĩticã weegũsami. ¹³ Na yu'u weesere ï'amirã, ï'atirã weronojõ nisama. Yu'u bu'esere tu'omirã, tu'omasĩtisama. Tojo weegu queose me'rã narẽ were'e. ¹⁴⁻¹⁵ Isaía Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ cũ oja'caronojõta narẽ wa'a'a. A'tiro ojacũ niwĩ:

Musã Õ'acũ ye cjasere teerã, ï'asĩ'rĩsome.

Õ'acũrẽ ãjõpeosĩ'rĩtirã, diacjũ cjasere tu'osĩ'rĩsome.

Tojo ãjõpeotitjãrã, yu'ure acobojose sãrĩsome.

Tojo weerã musãrẽ werecã, tu'orãsa'a, tu'orã pe'e.

Mejõ ¿de'ro nirõ weesari? ni tu'omasĩsome.

Musã añurõ yu'u weesere ï'amirã, ï'amasísome, ni ojacu niwí Isaiá, niwí Jesú.

¹⁶ Ûsã pe'ere niwí:

—Musã pūrĩcã yu'ure ãjõpeorã, e'catili. Yu'u weesere ï'arã, yu'u bu'esere tu'orã, ãjõpeo'o. ¹⁷ Diacjũ musãrẽ wereguti. Pãjãrã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã, tojo nicã dũporocjãrã masã añurã ní'cãrã ni'cãrõacã yu'u musãrẽ weesere ï'asĩ'rĩcãrã nimiwã. Yu'u musãrẽ weresere tu'osĩ'rĩcãrã nimiwã. Tojo weesĩ'rĩ'cãrã nimirã, ï'ati, tu'otiyu'rũocã'cãrã niwã, niwí Jesú.

Jesú oteri masũ quetire “A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e” nise ni'ï
(*Mr 4.13-20; Lc 8.11-15*)

¹⁸ Be'ro Jesú ãsãrẽ a'tiro werenemowí:

—Oteri masũ ye queti a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. ¹⁹ Yu'u a'ti turipu wiogu nigũsa'a nisere tu'omirã, tere tu'omasĩtirã, a'tiro weronojõ nisama. Otese cape ma'apu buruque'a'que weronojõ nisama. Wãtĩ a'ti, na tu'omi'quere ã'mape'ocã'sami. ²⁰ Æpẽrã ãtãpaga wa'teropu doqueque'a'que peri weronojõ nisama. Yé quetire e'catise me'rã tu'osama. ²¹ Tojo tu'omirã, nu'cõrĩ marĩrã weronojõ nisama. Narẽ mejẽcã wa'acã, o ãpẽrã te quetire ãjõpeose bu'iri narẽ tu'ticã, maata ãjõpeodu'ucã'sama. ²² Æpẽrã otese cape pota wa'teropu buruque'a'que weronojõ nisama. Yé quetire tu'oma, tu'orã pe'e. A'ti umũco cjase pe'ere wãcũyu'rũnu'cãsama. No'o de'ro nisere uaripejayu'rũasama. Na tojo niseticã, a'te narẽ dojorẽcã'sa'a. Na tu'o'quere acobojo, dũca marĩrã weronojõ nisama. ²³ Æpẽrã di'tapu añurõpu buruque'a'que peri weronojõ nima. Yé quetire tu'o, añurõ ãjõpeo, yu'u dutironojõ weesetirã, añurõ dũcatirã weronojõ nima. Cien peri dũcati'caro weronojõ añusere weesama. Æpẽrã sesenta peri, ãpẽrã treinta peri dũcati'caro weronojõ añusere weesama, niwí Jesú.

Trigo wa'teropu apeye ña'ase cape pī'rībajua'que ni'i
 24 Jesú apeye queose me'rã ũsãrẽ werenemowĩ:

—Ō'acũ wioꝝu nise a'tiro weronojõ ni'i. Ni'cũ masũ añuse capere cũ ya wesepu otesami. 25 Be'ro nipe'tirã cá'rica be'ro te ote'cure i'atu'tigu cũ ote'caropu wa'asami. Wa'a, trigo cape wa'teropu ña'ase capere otesami. 26 Trigo pī'rímujã, te pupiri cura ña'ase cũ ote'que pe'e quẽ'rã pī'rībajuasa'a. 27 Tere i'arã, cãrẽ da'raco'terã na wioꝝupure wererã wa'asama: “Wioꝝu, marĩ ote'que añuse cape dia'cũ nimiwũto”, nisama. “¿De'ro wee a'te ña'ase cape a'tipari?” nisama. 28 Na wioꝝu narẽ yu'tisami: “Ni'cũ marĩrẽ i'atu'tigu tojo weepi”, nisami. Be'ro da'raco'terã na wioꝝure sãrĩtiña'sama tja: “¿Mũu ũsã ña'asere cureweerã wa'acã uasari?” nisama. 29 Cũ pe'e narẽ nisami: “Weeticã'ña. Mũsã cureweerã, apeye trigore du'acõ'abosa'a. 30 Totã trigo me'rã bucuacã'to. Trigo bucuatu'ajaca be'ropu da'rari masãrẽ o'óguti. Na ña'ase pī'rĩ'quere cureweemu'tãrãsama. Curewee, tere opa dotori du'te, ũjũarãsama. Tu'ajanu'cõ, trigore na nu'rõwuaropu nu'rõrãsama”, nisami, niwĩ Jesú.

Jesú mostaza wãmetise cape me'rã queose o'o'que ni'i
 (Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

31 Jesú apeye queose me'rã werenemowĩ tja:

—Ō'acũ yarã pãjãrã sãjãrãsama nise otese mostaza cape weronojõ ni'i. Tere ni'cũ cũ ya wesepu otesami. 32 Mostaza cape cá'caperoacã waro ni'i. Tócacaperoacã nimirõ, bucuaropua pajibutiacu yucugũ pī'rĩsa'a. Pajicju waro wa'acã i'arã, mirĩcũa a'ti, tigu dupuripũ na diepeoatje su'tire weesama, niwĩ. Ō'acũ wioꝝu nise cá'caperoacã weronojõ nu'cãsa'a. Be'ro pajicju bucuacaro weronojõ nipe'tiropu cũ ye queti se'sa wa'arosa'a. Tojo nicã pãjãrã cũ yarã sãjãrãsama níꝑũ, tojo niwĩ.

Pá bũcũacã weese me'rã queose ni'i

(Lc 13.20-21)

³³ Be'ro apeye queose me'rã werenemowĩ tja:

—Õ'acũ wiogũ nise a'tiro weronojõ ni'i. Ni'cõ numio pá weegotigo pá weese harinarẽ i'tiapa queo, po'osãasamo. Te me'rã levadura pá bũcũacã weesere morêsamo. Be'ro te nipe'tise bũcũa se'sape'tia wa'asa'a, niwĩ. Levadura harinarẽ bũcũacã wee'caro weronojõ Õ'acũ wiogũ nise nipe'tiropũ se'sarosa'a nígũ, tojo niwĩ.

Jesú masãrẽ queose me'rã bu'e'que ni'i

(Mr 4.33-34)

³⁴ Jesú masãrẽ bu'égu, queose me'rã wereticã weetiwiĩ.

³⁵ Cũ tojo weecã, Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ oja'que queoro wa'awũ. Jesú masãrẽ wereatjere a'tiro ojano'wũ:

Queose me'rã masãrẽ weregu'sa'a.

Õ'acũ a'ti umũco weecãpũ masĩno'ña marĩ'quere masãrẽ were bajurẽgũti, ni ojano'wũ.

Jesú “Ña'ase cape trigo tiropũ pĩ'rĩbajua'quere a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e” nise ni'i

³⁶ Be'ro Jesú masãrẽ we'eriti, wi'ipũ sãjãawĩ. Õ'sã cũ bu'erã cãrẽ sirutusãjãwũ. Topũ cãrẽ sãrĩtiña'wũ:

—Mu'ũ mejẽpũ ña'ase cape trigo wa'teropũ queose were'quere wereapoya. ¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeati? niwũ.

³⁷ Õ'sã tojo nicã tu'ogũ, Jesú yu'tiwiĩ:

—Añuse trigo capere ote'cu yu'ũ Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ ni'i. ³⁸ Ti wese pe'e a'ti turi nisĩ'rĩrõ wee'e. Añuse cape yu'ũre ãjõpeorã Õ'acũ põ'rã nima, nisĩ'rĩrõ wee'e. Ña'ase cape pĩ'rĩ'que pe'e wãtĩ yarã nima, nisĩ'rĩrõ wee'e. ³⁹ Ti wese ote'cure i'atu'tigu ña'asere ote'cu wãtĩ nimi. Trigo bũcũatu'ajaca be'ro na tã'rẽse a'ti umũco pe'tiatje ni'i, nisĩ'rĩrõ wee'e. Trigore

tã'rẽrĩ masã Õ'acũrẽ wereco'terã ñ'musecjãrã weronojõ nima. ⁴⁰ Ña'asere curewee ñjũacõ'asama. Na tojo wee'caro weronojõ a'ti turi pe'ticãpure ña'arãrẽ cõ'arãsama. ⁴¹ Yu'ũ Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu yu'ũre wereco'terãrẽ nipe'tiropũ o'ógusa'a. “Nipe'tirã ña'arõ weerãrẽ, tojo nicã ãpẽrãrẽ ña'arõ weecã weerãrẽ neoña”, nigũsa'a. ⁴² Narẽ pecame'epũ cõ'arãsama. Topũ na pũrĩno'rã, upicari cũ'rĩdio, utirãsama. ⁴³ Tojo wa'ari curare Õ'acũ ñaro weerã pe'e a'tiro weerãsama. Cũ tiropũ wa'arã, mujĩpũ ñmucocjũ weronojõ asisterãsama. Topũ ninu'cũcã'rãsama. O'meperi cũorãnojõ a'tere añurõ tu'oya, niwĩ.

Di'tapũ niyeru cujiri yaacũu'que queose ni'i

⁴⁴ Jesú a'tiro werenemowĩ:

—Musãrẽ Õ'acũ wiogu nisere werenemogũti. Cũ musã wiogu nise nipe'tise yu'rũoro añuyũ'rũnũ'cã'a. Ni'cũ apeyenojõ wapabũjũsere ãpẽrã ya di'ta po'pearũ ñũ'oquere boca'caro weronojõ ni'i. Tere bocãca be'ro mejãrõputa yaacũusami tja. Be'ro e'catise me'rã wa'a, nipe'tise cũ cũosere duape'ocã'sami. Cũ dua'que wapa me'rã ti di'tare duumiicã'sami, niwĩ.

Jesú perla wãmetiri pe, wapabũjũri pe me'rã queose o'o'que ni'i

⁴⁵ Apeye quẽ'rãrẽ Jesú werenemowĩ:

—Õ'acũ wiogu nise ni'cũ duari masũ añurõ asistese peri perla wãmetisere a'macusiario weronojõ ni'i. ⁴⁶ Cũ wapabũjũri pe, ni'cã pere bocaejagu, a'tiro weesami. Bocaeja, cũ cũosere duape'ocã'sami. Cũ dua'que wapa me'rã ti pe wapabũjũri pere duumiicã'sami. Õ'acũ musã wiogu nicã, ti pe wapabũjũri pere bocase weronojõ ni'i.

Wejecũ me'rã Jesú queose o'o'que ni'i

⁴⁷ »Be'ropu Ō'acū masārē beseatjere wereguti. Wa'i wējērī masā ni'cāgū wejecujo dia pajiri maapu doqueñosama. Tigupure nirānucū wa'i su'riwā'sama.
⁴⁸ Tigū mu'muyū'rucā ī'arā, wa'i wējērī masā dia sumutopu wejemajāsama. Topu wa'ire besedujisama. Añurārē pi'ipu besesāasama. Ña'arārē doqueñocā'sama.
⁴⁹ A'ti umuco pe'ticā, tojota wa'arosa'a. Ō'acūrē wereco'terā u'mūsecjārā a'tirāsama. Añurā, ña'arārē ducawaanu'cōrāsama.
⁵⁰ Ña'arārē pecame'epu cō'arāsama. Topu na pūrīno'rā, upicari cū'rīdio, utirāsama, niwī Jesú.

Jesú cū bu'erārē be'ropu na weeatjere were'que ni'i

⁵¹ Be'ro Jesú ūsārē niwī:

—¿A'te yu'u ní'quere tu'oti mūsā? niwī.

Ūsā “Ūu, tu'o'o”, niwū.

⁵² Ūsā tojo nicā, cū niwī:

—Nipe'tirā Moisé oja'quere bu'erā yu'u wiogu nigūsa'a nisere ējōpeorā, ni'cū wī'i cuogu weronojō nima. Cū, cū ya wi'icjārārē o'oacju, ti wi'ipu cū apeyenojō nūrō'quere ma'marē, mejārē miiwīrōmasīsami. Cū weronojō yé niatjere mejā, Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'quere weremasīsama. Tojo nicā ma'ma, yu'u bu'ese quē'rārē weremasīsama ní'gū, tojo niwī ūsārē.

Jesú cū ya macā Nazarepu dajatojaa'que ni'i

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³⁻⁵⁴ Jesú te queose wéréca be'ro to ní'cu Nazare cū masāca macāpu wa'awī. Topu judío masā na nerēwuari wi'ipu bu'enū'cāwī. Topu nirā cū bu'esere tu'o, ī'amariamujāwā. A'tiro niwā:

—¿No'opu bu'epari ā'rī tocārō masīgū? ¿De'ro wee a'te masā dutitirārē yu'rūosenojōrē wee'omasīti? ⁵⁵ Ā'rī ni'cū capiteru macū nimi. Cū a'ti macācjo María macū

nimi. Cũ acabijirã Santiago, José, Simó, Juda nima. ⁵⁶ Cũ acabijirã numia quẽ'rã a'topãta nima. Tojo weegu ɰno'opu masĩmipari cũ a'tere? niwã.

⁵⁷ Cũ tocjũ nise bu'iri cũ weresere ẽjõpeosi'rĩtiwã. Jesú pe'e narẽ niwĩ:

—Nipe'tirã ni'cũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũrẽ tu'o ẽjõpeosama. Cũ ya di'tacjãrã, cũ ya wi'icjãrã dia'cũ ẽjõpeotisama, niwĩ.

⁵⁸ Tojo weegu ti macãpũre na ẽjõpeoticã i'agũ, peje waro narẽ wee'i'otiwĩ.

14

Juã masãrẽ wãmeyeri masũrẽ tojo wee wẽjẽcãrã niwã nise ni'i

(*Mr 6.14-29; Lc 9.7-9*)

¹ Titare Herode Galilea di'tacjãrãrẽ dutigu Jesú wee'quere tu'ocu niwĩ. ² Tere tu'ogu, cũ me'rã da'rarãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Cũ Juã masãrẽ wãmeyeri masũ yu'u wẽjẽduti'cu masã'cu nígũ nisami. Tojo weetigu mejẽta, peje waro wee'i'otutuayurũapũ, nicu niwĩ.

³ Cũ Herodeta todũporopũre Juãrẽ ñe'eduticu niwĩ. Ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipu du'tecũuduticu niwĩ. A'te ye bu'iri tojo weecu niwĩ. Herode cũ acabiji Felipe numo, Herodía wãmetigore Felipe cũ catimicã, core ẽ'ma, numoticu niwĩ. ⁴ Cũ tojo weesere tu'ogu, Juã Herode tiropũ wa'a, a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u acabiji numorẽ numoticã, ña'a ni'i. Core cuoticã'ña, nicu niwĩ. Cũ tojo ní'que bu'iri Herode cãrẽ bu'iri da'reri wi'ipu sãrõduticu niwĩ.

⁵ Cũ Juãrẽ wẽjẽs'i'ricu niwĩ. Masã pe'e “Juã Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ nimi”, nicãrã niwã. Tojo weegu yu'u cãrẽ wẽjẽcã, masã yu'u me'rã uabosama ni uigu, maata cãrẽ wẽjẽticu niwĩ. ⁶ Be'ro Herode cũ bajuáca

nũmũrẽ bosenũmũ weecu niwĩ. Titare Herodía macõ cũ piji'cãrã tiropu basaĩ'ogõ wijaco niwõ. ⁷ Herode co basaĩ'ocã tu'sayu'ruacu niwĩ. Tojo weegu “Ne nisooro marĩrõ no'o mũ'u nasenojõrẽ o'oguti”, nica niwĩ. ⁸ Co pe'e co pacore “¿Ñe'enojõrẽ sërĩgõsariba?” nico niwõ. Co paco wéréca be'ro Herode tiropu wa'a, cũrẽ nico niwõ:

—Juã masãrẽ wãmeyeri masũ dũpoare dutesure, ni'cã papũ miiti, yũ'are o'oya, nico niwõ. ¿Diacjũta Juãrẽ wějẽgũsari? nígõ, tojo weedutico niwõ.

⁹ Co tojo nicã tu'ogu, Herode bujaweticũ niwĩ. Juãrẽ wějẽsĩ'rĩticũ nimiwĩ. Cũ masã tu'oropũ “Mũ'u nasenojõrẽ o'oguti” ni'cũ niyugũ, masã yũ'are bujiri nígũ, co ni'caronojõta weecu niwĩ. ¹⁰ Tojo weegu Juã bul'iri da'leri wi'ipũ nigũrẽ cũ dũpoare dutesureduticũ niwĩ. ¹¹ Dutesureca be'ro cũ dũpoare bapapũ sãa, Herodía macõrẽ o'ocãrã niwã. Co pe'e quẽ'rã co pacopũre o'oturiaco niwõ.

¹² Be'ro Juã bu'esere sirutu'cãrã cũ upũre miirã wa'a, yaacãrã niwã. Be'ro Jesupũre wererã wa'acãrã niwã.

*Jesú ni'cãmocũsetiri mil umũarẽ ba'ase eca'que ni'i
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)*

¹³ Jesú Juãrẽ wějẽ'que quetire tu'ogu, a'tiro weewĩ. Yucusupũ mujãsãjãa, apero masã marĩrõpu ũsã cũ bu'erã me'rã wa'awĩ. ũsã wa'asere tu'orã, tocjãrã masã ma'apũ cũrẽ sirutuwã'cãcãrã niwã. ¹⁴ Jesú ape pã'rẽpu pẽ'ajagũ, dijanũ'cãwĩ. Be'ro masã pãjãrãrẽ bocaejapejawĩ. Narẽ ĩ'agũ, pajaña'wĩ. Dutitirã na mia'cãrãrẽ yũ'ruowĩ. ¹⁵ ũsã cũ bu'erã na'ique'ari cura cũ pu'to wa'a, werewũ:

—Na'ique'aropũ wee'e. A'topũ marĩ nirõpu masã marĩma. Tojo weegu masãrẽ macãpu wa'adutiya. Topũ duuba'arã wa'ato, nimiwũ.

¹⁶ ũsã tojo nicã tu'ogu, “Wa'aticã'to. Mũsã narẽ ecaya”, niwĩ.

¹⁷ Ûsã cûrẽ niwũ:

—Ni'cãmocuse pá, wa'i puarã dia'cũ cwo'o, niwũ.

¹⁸ Be'ro “Te musã cwošere miitia”, niwĩ.

¹⁹ Cã tojo nicã, cũ tiro miawũ. Be'ro Jesú masãrẽ tá bu'ipũ dujidutiwĩ. Tu'ajanũ'cõ, te pá ni'cãmocuse pagare, na wa'i puarãrẽ mii, u'muarõpũ i'amorõ, cũ pacũ Õ'acũrẽ e'catise o'owĩ. Be'ro pãrẽ ducawaa, ùsãrẽ o'owĩ. Ûsã pe'e masãrẽ tere etiwũ. ²⁰ Nipe'tirã ba'a yapiwã. Be'ro doce pi'seri na ba'adu'a'quere seeneowũ. ²¹ Tere ba'arã numia, wĩ'marã ba'paqueono'ña marĩrõ umma se'saro ni'cãmocusetiri mil niwã.

Jesú acopũ sija'que ni'i

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Jesú masãrẽ ba'ase ecáca be'ro ùsã cũ bu'erãrẽ yucũũ me'rã ditarapũ pẽ'ayudutiwĩ. Cũ pe'e topũ masãrẽ we'er-itigũ, tojacã'wĩ yujupũ. ²³ Be'ro masãrẽ we'eritica be'ro ùrũgũpũ cũ se'saro ñubuegũ mujãcũ niwĩ. Topũre ñami ëjãcã, ni'cũta nicũ niwĩ. ²⁴ Ûsã pe'e ditara decopũ pẽ'arã weewũ. To ùsã ejacã, wĩ'rõ upũtũ wëepõtëowũ. Tojo weero pã'cõrĩ paca yucũsũre wëecũawũ. ²⁵ Bo'remujãtiri cura Jesú ùsã tiropũ acopũ sijawã'cãtiwĩ. ²⁶ Ûsã cûrẽ i'amasitiwũ. Tojo weerã cũ topũ sijawã'cãticã i'arã, upũtũ ucũawũ. Cûrẽ i'arã, “Abũ, masũ wëri'cũ wãtĩ nisami”, ni caricũwũ.

²⁷ Jesú ùsãrẽ nũcũadutigũ a'tiro niwĩ:

—Wãcũtutuaya. Yũ'u ni'í. Yũ'ure uiticã'ña, niwĩ.

²⁸ Be'ro Pedro Jesure niwĩ:

—Wiogũ, mu'u nígũ, yũ'ure mu'u tiro acopũ sijawã'cã-dutiya, niwĩ.

²⁹ Jesú cûrẽ niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ a'tia, niwĩ. Tojo weegũ Pedro dija, Jesú tiropũ wa'agũ, sijawã'cãwĩ. ³⁰ Be'ro upũtũ wĩ'rõ wëecã i'agũ, ucũa wa'awĩ. Tojo weegũ cũ di'adijagũ, caricũwĩ:

—Wioḡu, ñe'egũ a'tia, ni caricũwĩ.

³¹ Be'ro maata Jesú cūrē ñe'ewĩ. A'tiro niwĩ:

—¿Mu'u cã'rõacã waro ějõpeose cuoti? ¿De'ro weegu yu'u tiro a'tisi'rĩmigũ, yu'ure ějõpeotiati? niwĩ.

³² Be'ro na yucũũpũ mujãsãjãrĩ cura wĩ'rõ yũsua wa'awũ. ³³ Tojo wa'acã ĩ'arã, ũsã tiwũpũ sãñarã Jesure ějõpeorã, ejaque'awũ. Cūrē niwũ:

—Nirõta mu'u Õ'acũ macũ ni'i, niwũ.

Jesú Genesarepũ dutitirãrē yu'ruo'que ni'i

(Mr 6.53-56)

³⁴ Be'ro ũsã Genesare wãmetiropũ pẽ'ajawũ. ³⁵ Tocjãrã Jesure ĩ'amasĩrã, topũ cũ ejase quietire nipe'tiropũ were-se'sabi'acãrã niwã. Nipe'tirã dutitirãrē yu'ruodutirã cũ tiropũ miiejawã.

³⁶ —Mu'u quẽ'rã ũsãrē mu'u yaro su'tiro sumu-topũ ñe'ña'duticureya, niwã. Nipe'tirã tojo weerã yu'ruono'pelticã'wã.

15

Masãrē ña'arã wa'acã weese ni'i

(Mr 7.1-23)

¹ Be'ro fariseo masã Jesú tiropũ ejawã. Tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masã quẽ'rã Jerusalépũ a'ti'cãrã Jesú tiropũ eja, sērĩtiña'wã:

² —¿De'ro weerã mu'u bu'erã marĩ ñecũsumua weemujãti'quere yu'runu'cãti? Ba'ase duporo marĩ ñecũsumua weewua'caronojõ omocoetima, niwã.

³ Jesú narē yu'tiwĩ:

—Yu'u quẽ'rã musãrē sērĩtiña'gũti. Musã ñecũsumua weemujãti'quere weesiruturã, ¿de'ro weerã Õ'acũ dutiropũ pe'ere yu'runu'cãti? ⁴ Õ'acũ a'tiropũ duticu niwĩ: “Musã pacu, musã pacore ějõpeoya.” Tojo nicã “No'o cũ pacu, cũ pacore ña'arõ ucũgũnojojõ wẽriato”, nicu niwĩ.

⁵ Musã pe'e musã pacure o musã pacore na apeyenojõ sērĩcã, weetamusĩ'rĩtirã, narẽ a'tiro nisa'a: "Nipe'tise ũsã cuose musãrẽ o'obo'quere Õ'acũrẽ o'otojapu", nisa'a.

⁶ Musãta a'tiro nirãnojojõrẽ na pacu o na pacore weetamuta basiotisa'a nisere bu'e'e. A'tiro wéerã, Õ'acũ dutisere tojowaro i'acõ'abutiaca'a. Musã ñecũsumua weemujãti'quere weesĩ'rĩrã, tojo wee'e. ⁷ Diacjũ wéerã weronojõ weeta'sa'a. Isaía dũporocjũpu Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ musãrẽ diacjũta nisapĩ. A'tiro ojacu niwĩ:

⁸ "Ã'rã masã usero me'rã dia'cũ yu'ure ejõpeoma.

Na tu'oña'se waro pe'e no'opu nirõ nisa'a.

⁹ Tojo weerã na yu'ure ñubuepeose wapamarĩ'i.

Na bu'ese yu'u dutise mejẽta ni'i.

Masã dutise ni'i", nicu niwĩ Õ'acũ, ni ojacu niwĩ Isaía, ni yu'tiwĩ Jesú fariseo masãrẽ.

¹⁰ Narẽ tojo nĩca be'ro Jesú masãrẽ pijio, niwĩ:

—Yé cjasere tu'omasĩrãti nĩrã, tu'oya. ¹¹ Marĩ usero me'rã ba'ase mejẽta Õ'acũ i'orõpu marĩrẽ ña'arõ wa'acã wee'e. Tojo weronojõ o'oro, marĩrẽ useropu wijatise pe'e ña'arõ wa'acã wee'e, niwĩ.

¹² Tojo nĩca be'ro ũsã cũ bu'erã cũ pu'to wa'a, cũrẽ niwũ:

—Mu'u tojo nisere tu'orã, fariseo masã tu'satiama, niwũ.

¹³ ũsã tojo nicã, Jesú queose me'rã yu'tiwĩ:

—Wese cuogu ña'ase, topu pĩrĩbajuasere du'acõ'agũsami. Yu'u pacu u'musepu nigũ nisoose me'rã bu'erãrẽ mejãrõta weegusami. Narẽ cõ'abutiagusami.

¹⁴ Tojo weerã narẽ tojo i'acõ'acã'ña. Na nisoose me'rã bu'érã, caperi i'atirã ãpẽrã caperi i'atirãrẽ wejemu'tãrã weronojõ nima. Ni'cũ i'atigu apĩ i'atigure wejemu'tãgũ, na puarãputa no'o nirĩ copepu burusãjãsama, niwĩ.

¹⁵ Be'ro Pedro Jesure niwĩ:

—Ûsãrẽ wereya. Mũ'u ní'que ¿de'ro nisi'rĩrõ weesari? niwĩ.

¹⁶ Jesús cãrẽ niwĩ:

—¿Musã quẽ'rã a'tere tu'omasĩweti yujupũ?
¹⁷ Nipe'tise marĩ ba'asõrõse paapũ wa'a, be'ro yũ'rũwijaa wa'asa'a. ¹⁸ Masã na ucũse, ɯseropũ wijase pe'e wãcũsepũ wadatiwijati'i. A'te pũrĩcã Õ'acũ ĩ'orõpũ masãrẽ ña'arã wa'acã wee'e. ¹⁹ Marĩ wãcũse ña'arõ wãcũsepũ dũ'pocãtiwijati'i. Æpẽrãrẽ wẽjẽcõ'ase, numo nitigore a'metãrãse, numio me'rã ña'arõ weese, yajase, nisoose, ucjase a'te nipe'tise wãcũsepũ dũ'pocãtiwijatisa'a. ²⁰ A'te peje pũrĩcã Õ'acũ ĩ'orõpũre masãrẽ ña'arã wa'acã weesa'a. Marĩ na weewɯasenojõrẽ ba'ase dũporo omocoetirã pũrĩcã, masãrẽ ña'arã wa'acã weetisa'a, niwĩ.

Judío masõ nitigo ape di'tacjõpũ Jesure ẽjõpeo'que ni'i
 (Mr 7.24-30)

²¹ Be'ro Jesús Genesarepũ ní'cũ Tiro, Sidõ wãmetise macãrĩpũ wa'awĩ. Tocjãrã judío masã nitiwã. ²² Topũ eja, ni'cõ numio topũ nigõ Canaácjõ Jesús tiro caricũwã'cãtiwõ:

—Yũ'u wiogũ, Davi dũporocjũ wiogũ pãrãmi, yũ'ure pa-jaña'ña. Yũ'u macõ wãtĩ sãjãno'co nitjãgõ, pũrõ pi'etimo, niwõ.

²³ Jesús core yũ'titiyũ'rũocã'wĩ. Tojo weerã ɯsã cũ bu'erã cã pũ'to wa'a, cãrẽ niwũ:

—Marĩ siro ña'arõ caricũwã'cãtisamo. Core wa'adutiya, niwũ.

²⁴ Be'ro Jesús core niwĩ:

—Õ'acũ yũ'ure Israe curuacjãrã oveja bajuduti'cãrã weronojõ nirã dia'cãrẽ a'madutigũ o'ówĩ, niwĩ.

²⁵ Cã tojo nimicã, co cãrẽ ẽjõpeogo, cũ pũ'to ejaque-awõ. A'tiro niwõ:

—Wiogũ, yũ'ure weetamuña, niwõ.

²⁶ Jesús core yũ'tiwĩ:

—Wí'marã ba'asere ê'ma, diayiare doquecũucã, ña'a ni'i, niwĩ.

²⁷ Cũ tojo nimicã, co pe'e cũrẽ niwõ:

—Yũ'u wioꝝ, tojota ni'i, nírõ. Diayiaputa mesapũ na wiorã ba'astedijosere ba'asama. Tojo níꝓõ, yũ'u judío masõ nitimicã, judío masã na “Diayi weronojõ nimo” nigõrẽ, judío masãrẽ mũ'u weetamudu'a'quere weeta-mũña níꝓõ, tojo niwõ.

²⁸ Co tojo nicã, Jesú niwĩ:

—Mũ'u pũrĩcã êjõpeose cõoyũ'rua'a. Tojo weero mũ'u ni'caronojõta wa'ato, niwĩ.

Cũ tojo nirĩ curata co macõ wãtĩ cõ'awĩrõno'copũ tojaco niwõ.

Jesú pãjãrã dutitirãrẽ yũ'ruo'que ni'i

²⁹ Jesú Tiro, Sidõpũ ní'cũ wijawã'cãꝓũ, Galilea wãmetiri ditara sumutopũ yũ'ruawĩ. Be'ro ãrũꝓũ mũjãa, ejanu-jãwĩ. ³⁰ Pãjãrã masã cũ dujiropũ etawã. Na opa cõ'ñerĩ sijaãrã, caperi bajuno'tirãrẽ, omocã, du'pocã dojori-wi'iare, ucũmasĩtirãrẽ, no'o duti cõrãnojoãrẽ miiejawã. Jesú tiropũ narẽ miiejacũuowã. Narẽ yũ'ruowĩ. ³¹ Tojo weecã, ucũmasĩtimi'cãrã ucũwã. Omocãrĩ, du'pocãrĩ dojoriwi'ia yũ'ruono'wã. Opa cõ'ñerĩ sija'cãrã diacjũ sijawã. I'atimi'cãrã i'lawã. Tere i'arã, masã i'amarĩawã. Be'ro Õ'acũrẽ “Marĩ Israe curuacjãrã wioꝝ tutuayũ'ruami”, ni e'catise o'owã.

Jesú ba'paritisetiri mil umuarẽ eca'que ni'i

(Mr 8.1-10)

³² Be'ro Jesú ãsã cũ bu'erãrẽ pijio, niwĩ:

—Ãrã masãrẽ pajaña'a wa'asa'a. Na marĩ me'rã nirõ i'tia nũmũ yũ'ru'u. Tojo weerã na ba'ase toja wa'asama. Na uja me'rã na ye wi'seripũ tojaacã uatisa'a. Na ba'atirã, ma'apũ tu'omasĩse pe'tique'a wa'abosama, niwĩ.

³³ Cũ tojo nicã, ãsã cũrẽ niwũ:

—¿De'ro wee ũsã ba'ase bocabosari ã'rã pãjãrãrẽ? A'tore masã marĩma, niwũ.

³⁴ Jesú ũsãrẽ niwĩ:

—¿Dicusepaga pá cuoti? niwĩ.

Ũsã cūrẽ niwũ:

—Sietepaga pá, tojo nicã wa'i pejetirãcã cwo'o, niwũ.

³⁵ Ũsã tojo níca be'ro masãrẽ dujidutiwĩ. ³⁶ Be'ro pá sietepagare, tojo nicã wa'ire mii, cũ pacu Õ'acūrẽ e'catise o'owĩ. Tu'ajanu'cõ, párẽ ducawaa, ũsãrẽ o'owĩ. Ũsã pe'e tere masãrẽ etiwũ. ³⁷ Nipe'tirã ba'a, yapiyu'ruawã. Be'ro siete pi'seri na ba'adu'a'quere seeneowũ. ³⁸ Tere ba'arã numia, wĩ'marã ba'paqueono'ña marĩrõ umma se'saro ba'paritisetiri mil niwã. ³⁹ Be'ro Jesú masãrẽ we'leriti, ũsã yucusupu mujãsãjãa, Magdala wãmetiropu pẽ'a wa'awũ.

16

Jesure fariseo masã, tojo nicã saduceo masã Õ'acũ tutuaro me'rã wee'odutimi'que ni'i

¹ Ũsã Magdala wãmetiropu ejacã, fariseo masã, tojo nicã saduceo masã Jesure ĩ'arã etawã. Na ¿diacjũ Õ'acũ o'ó'cuta nimiti? nírã, cūrẽ Õ'acũ tutuaro me'rã wee'odutiwã. ² Jesú pe'e narẽ yu'tiwĩ:

—Mujĩpũ sõ'asãjãcã, musã “Añurõ cũ'marõsa'a”, ni'i. ³ Bo'reacã ñiarĩ numujo nicã, “Aco pejarosa'a”, ni'i. Ũ'muarõ cjasere ĩ'arã, tojo bajuri numu nirõsa'a nisere masĩ'i. Tojo nimirã, Õ'acũ a'tocatero cũ wee'ose pe'ere masĩwe'e. ⁴ Musã a'tocaterocjãrã ña'arã ni'i. Musã wee'õña nírã, musã yu'ure ejõpeotisere ĩ'o'o. Musãrẽ wee'osome. A'te dia'cūrẽ wereguti. Duporocjũpũ Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ Jonãrẽ wa'a'caronojõ dia'cūrẽ ĩ'ogũti, niwĩ. Tojo níca be'ro na tiropu ní'cu apesepu wa'awĩ.

Jesú queose o'o'que ni'i

(Mr 8.14-21)

⁵ Be'ro ũsã ape pã'rêpũ pẽ'a wa'awũ. Topũ wa'arã, pá ũsã ba'atjere acobojocãrã niwũ. ⁶ Jesú ũsãrẽ niwĩ:

—Musã fariseo masã, saduceo masã na ye levadura pá bũcũacã weesere tu'omasĩña, niwĩ.

⁷ Cũ tojo nicã, ũsã cũ nisere tu'otirã, a'merĩ niwũ:

—Marĩ pãrẽ miititiasũ. Tojo weegũ marĩrẽ tojo nisami, nimiwũ.

⁸ Jesú ũsã tojo nisere masĩgũ, a'tiro niwĩ:

—Musã pá marĩ ba'atjere miititiasũ nírã, queoro wãcũwe'e. Musã êjõpeose moobutia'a. ⁹ ¿Musã tu'omasĩweti yujupũ? ¿Yũ'u ni'cãmocũsepaga pá me'rã ni'cãmocũsetiri mil umuarẽ eca'quere wãcũweti? Peje pi'seri na ba'adu'aquere seeneowũ. ¹⁰ ¿Cãrũ wee'que quẽ'rãrẽ wãcũweti? Sietepaga pá me'rã ba'paritisetiri mil masãrẽ ecawũ. Tita quẽ'rãrẽ na ba'adu'a'quere peje pi'seri seeneowũ. ¹¹ ¿De'ro weerã musã tu'omasĩtiati? Yũ'u fariseo masã, saduceo masã ye levadurare ucũgũ, pá mejẽtare nígũ weearũ, niwĩ.

¹² Cũ tojo nicãpũta, ũsãrẽ tu'omasĩse ejawũ.

—Marĩrẽ levadura pá bũcũacã weese mejẽtare ucũgũ weearĩ; fariseo masã, saduceo masã na nisoose me'rã bu'ese pe'ere tu'omasĩato nígũ, tojo niapĩ, niwũ.

Pedro Jesure “Mũ'u Õ'acũ bese'cũ ni'i” ní'que ni'i

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Be'ro Jesú Cesarea Filipino wãmetiri macãpũ wa'awĩ. Topũ eja, ũsã cũ bu'erãrẽ sãrĩtiña'wĩ:

—Masã yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigure ¿de'ro ucũti? niwĩ.

¹⁴ ũsã cãrẽ yũ'tiwũ:

—Āpērā “Juā masārē wāmeyeri masū nimi”, nima. Āpērā “Dņporocjņpņ Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū Elía nígū nisasami”, nima. Āpērā “Jeremía nimi o apī Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū nígū nisasami”, nima mu'urē, ni yu'tiwu cūrē.

¹⁵ Ūsā tojo nicā, niwī:

—Musā waro, ĵde'ro wācūti yu'ure? ni sērītiña'wī.

¹⁶ Cū tojo nicā tu'ogu, Simó Pedro cūrē yu'tiwī:

—Mu'u Ō'acū bese'cu Cristo ūsā yoacā yucue'cu ni'i. Ō'acū catinu'cūgū macū ni'i, niwī.

¹⁷ Jesú cūrē niwī:

—Simó, Joná macū, mu'u tojo ucūgū, diacjūta ucū'u. Ne ni'cū masū mu'urē tere weretiapī. Yu'u pacu u'musepu nigū mu'urē tere masīe o'opā. Tojo weegu e'catiya.

¹⁸ Mu'urē wereguti. Mu'u wāme Pedro ūtāgā nisi'rīrō wee'e. Mu'u weronojō ējōpeorārē ya curuacjārārē wa'acā weeguti. Wātī cū yarā me'rā ya curuacjārārē docaque'acā weesome. ¹⁹ Yu'u mu'urē u'musepu marī wiogu nirōpu cja sawire o'oguti. Tojo weero a'ti nucūcāpūre mu'u cā'mota'acā, u'musepu quē'rārē cā'mota'ano'rōsa'a. Mu'u a'ti nucūcāpūre dū'tecūucā, u'musepu quē'rārē dū'tecūuno'rōsa'a. A'ti nucūcāpūre “Tojota weeato” nicā, u'musepu quē'rārē tojota wa'arosa'a, niwī Jesú.

²⁰ Be'ro Jesú ūsārē niwī:

—Ne āpērārē “Cū Ō'acū bese'cu Cristo nimi”, niticā'ña, niwī.

Jesú cū wērīatjere were'que ni'i

(Mr 8.31–9.1; Lc 9.22–27)

²¹ Tita me'rā Jesú ūsārē a'tiro werenu'cāwī:

—Yu'ure Jerusalēpu wa'aro ni'i. Topu judío masā bucurā, pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā yu'ure uputu pi'eticā weerāsama. Yu'ure wējērāsama. Tojo weemicā, i'tia nūmu be'ro masāgūsa'a, niwī ūsārē. ²² Cū

tojo nicã tu'ogũ, Pedro Jesure yoacurero wejewã'cã, a'tiro tu'ticu niwĩ:

—Yũ'u wiogũ, ne mũ'u tojo nise wa'aticã'to. Õ'acũ tojo wa'acã cã'mota'ato, nicu niwĩ.

²³ Be'ro Jesú majãminu'cã, cãrẽ nicu niwĩ:

—Wãtĩ wa'aya. Mũ'u tojo nígũ, Õ'acũ yũ'ure dutisere cã'mota'asĩ'rĩgũ wee'e. Õ'acũ cũ uasere wãcũwe'e. Masã na wãcũwũaronojõ pe'e wãcũ'u, nicu niwĩ.

²⁴ Be'ro Jesú ũsã ãpẽrãrẽ niwĩ:

—No'o yũ'ure ãjõpeosirutugũnojõ cũ weesĩ'rĩrõnojõ weeticã'to. Yũ'u uaro pe'e weeato. No'o yũ'ure siru-tusĩ'rĩgũ, “Jesure ãjõpeogũ, wẽrĩbosa'a” nitiguta siru-tuato. ²⁵ Yũ'ure ãjõpeose me'rã ña'arõ yũ'rũsĩ'rĩtigũ, yũ'ure ãjõpeodu'ugũnojõ pecame'epũ bu'iri da're bajuri-ono'gũsami. Apĩ wẽjẽsere uiti, yũ'ure ãjõpeonu'cũgũnojõ pe'e yũ'u me'rã catinu'cũgũsami.

²⁶ »Ni'cũ a'ti turi cjase nipe'tisere wapata'a, cũ ejeripõ'rã pe'ere bajuriogũ, ħñe'enojõrẽ wapata'abosari? Cũ pecame'epũ wa'agũ, cũ ya ejeripõ'rãrẽ de'ro wee wapayewĩrõmasĩtisami. ²⁷ Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ a'tiro weegũti. Yũ'u pacũ asistese me'rã, cãrẽ wereco'terã me'rã a'ti turipũre a'tigũti tja. Yũ'u apaturi a'tigũ, nipe'tirãrẽ de'ro na wee'quenũcãrẽ wapayegũti. ²⁸ Diacjũ mũsãrẽ weregũti. Ni'cãrẽrã a'topũ nirã na wẽrĩse dũporo a'tere ĩ'arãsama. Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ wiogũ sãjãcã ĩ'atimirã, wẽrĩsome, niwĩ.

17

Jesú cũ bajuse dũcayũ'que ni'i

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Jesú “Yũ'u wiogũ nisere ĩ'arãsa'a” níca be'ro ni'cã semana yũ'rũwũ. Titare Pedro, Santiago, cũ acabiji Juãrẽ ũrũgũ u'mũacjũpũ miacũ niwĩ. Na se'saro wa'acãrã niwã.

² Topu na i'orõpu cû bajusere ducayucu niwĩ. Cû diapoare mujĩpũ ɯmucocjũ weronojõ asistecu niwĩ. Cû ye su'ti añurõ bo'reyuse wa'acaro niwũ. ³ Tojo wa'ari cura maata Moisé, Elía dũporocjãrãpu Jesú me'rã ucũcã i'acãrã niwã.

⁴ Tere i'agũ, Pedro Jesure nicu niwĩ:

—Yũ'u wiogũ, marĩ a'topu nicã añuyũ'rua'a. Mu'ũ uacã, ãsã i'tia wi'iacã weerãti. Ni'cã wi'i mu'ũ ya wi'i, ape wi'i Moisé ya wi'i, ape wi'i Elía ya wi'i weerãti, nicu niwĩ.

⁵ Pedro tojo ucũrĩ cura ni'cã o'mecurua asisteri curua a'ti, narẽ tuubi'acã'caro niwũ. Ti curuapũre ni'cũ ucũcã tũ'ocãrã niwã:

—Ã'rĩ yũ'u macũ, yũ'u ma'igũ nimi. Cû me'rã pũrõ e'cati'i. Cû ucũsere tũ'o ãjõpeoya, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁶ Tere tũ'orã, cû bu'erã uputu ɯcuarã, di'tapu mu'rĩque'acãrã niwã. ⁷ Be'ro Jesú na pũ'to wa'a, narẽ ñe'eña'a, nicu niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. Uiticã'ña, nicu niwĩ.

⁸ Be'ro na i'acã, ãpẽrã ne marĩcãrã niwã. Jesú ni'cũta nicu niwĩ.

⁹ Na tigupu ní'cãrã dijaticã, Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Musã ni'cãrõacã i'a'quere ne ãpẽrãrẽ wereticã'ña. Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ wẽrĩ masãca be'ropu wereya, nicu niwĩ.

¹⁰ Cû tojo nicã, cû bu'erã sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã Moisé oja'quere bu'eri masã “Masãrẽ yũ'ruoacju a'tise dũporo Elía a'timũ'tãgũsami” nisari?

¹¹ Jesú narẽ yũ'ticu niwĩ:

—Musã nĩrõnojõta Elía a'timũ'tãgũsami. Cû nipe'tisere apomu'tãgũsami. ¹² Yũ'u pe'e a'tiro nigũti. Elía a'titocaju niwĩ. Cũrẽ masã i'amasĩticãrã niwã. Na cũrẽ no'o ɯaro weesĩ'risere weecãrã niwã. Cũrẽ wee'caronojõta yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ quẽ'rãrẽ pi'eticã weerãsama, nicu niwĩ.

¹³ Cũ tojo nicãpũ, cũ bu'erã tu'omasĩcãrã niwã. “Cũ Elía a'titoyacu niwĩ nígũ, Juã masãrẽ wãmeyeri masũrẽ nigũ weesami”, nicãrã niwã.

Jesú wĩ'magũrẽ wãtĩ sãjãno'cure cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Be'ro na ùrũgũpũ ní'cãrã masã wa'teropũ dijatawã. Titare ni'cũ a'ti, Jesú tiropũ ejaque'awĩ. Cũrẽ a'tiro niwĩ:

¹⁵ —Yũ'ũ wioyũ, yũ'ũ macũrẽ pajaña'ña. Cũ wãcũña marĩrõ wẽrĩamujãmi. Ɔpũtu waro pi'etiyyũ'rũmajãmi. Pe-jetiri pecame'epũ doqueque'a, diapũ quẽ'rãrẽ doqueño-jãmujãmi. ¹⁶ Cũrẽ mũ'ũ bu'erã tiropũ miiejamiapũ. Na cũrẽ yũ'rũomasĩtiamã, niwĩ.

¹⁷ Be'ro Jesú masãrẽ niwĩ:

—Musã ãjõpeose moorã ña'arã ni'i. Yũ'ũ mũsãrẽ yoacã bu'emicã, ne tu'omasĩwe'le yujupũ. ¿No'ocã'rõ yoacã mũsã yũ'ũre ãjõpeoticã wãcũtutuagũsari? Cũ wĩ'magũrẽ yũ'ũ tiro miitia, niwĩ.

¹⁸ Topũ miiejacã, wãtĩ wĩ'magũpũ ní'cure cõ'awĩrõwĩ. Cũ tojo weeri curata wĩ'magũ yũ'rũono'cupũ tojawĩ.

¹⁹ Be'ro ùsã cũ bu'erã ãpẽrã tu'otiropũ cũrẽ sãrĩtiña'wũ: —¿De'ro weerã ùsã wãtĩrẽ cõ'amasĩtiapari? niwũ.

²⁰ Jesú ùsãrẽ niwĩ:

—Musã yũ'ũre añurõ ãjõpeotise ye bul'iri cũrẽ cõ'awĩrõ-masĩtiapã. Diacjũ mũsãrẽ wereguti. Musã mostaza capeacã weronojõ cã'rõacã ãjõpeose cuorã, a'tigu ùrũgũrẽ “Aperopũ wa'aya”, nímasĩbosa'a. Musã tojo nicã, aperopũ wa'arosa'a. Musã diacjũta ãjõpeocãma, nipe'tisere weeta basiorosa'a. ²¹ Æ'rĩ wãtĩ sãjãgũnoyõrẽ Õ'acũrẽ sãrĩ, be'tise me'rã dia'cũ cõ'awĩrõta basio'o, niwĩ.

Jesú cũ wẽrĩatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Be'ro ùsã Galileapũ sijarã wa'awũ. Topũ Jesú ùsãrẽ niwĩ:

—Yu'u Ō'acũ macũ masũ weronojõ uputigure wiorãpũre o'orãsama. ²³ Yu'ure wějērãsama. Na tojo weemicã, i'tia nũmũ be'ro masãgũsa'a tja, niwĩ. Ũsã cũ “Yu'ure wějērãsama” nicã tu'orã, pũrõ bujawetiwu.

Ō'acũ wi'i cjase niatjere na niyeru o'o'que ni'i

²⁴ Be'ro Jesũ, ũsã cũ bu'erã Capernau wãmetiri macãpu wa'awũ. Ũsã topũ ejari curare Ō'acũ wi'i cjase niatjere niyeru wapaseeri masã Pedro tiropũ wa'awã. A'tiro sērĩtiña'cãrã niwã cãrẽ:

—¿Musãrẽ bu'egũ Ō'acũ wi'i cjase niatjere niyeru wapayeweti? nicãrã niwã.

²⁵ Pedro narẽ yu'ticũ niwĩ:

—Wapayesami, nicũ niwĩ.

Be'ro Pedro Jesũ nirĩ wi'ipũ sãjãejawĩ. Cũ Jesure sērĩtiña'gãti weeri cura Jesũ pe'le cãrẽ ucũwe'ocã'wĩ:

—¿De'ro tu'oña'ti, Simó? ¿A'ti umãcocjãrã wiorã niyeru uarã, na acawererãrẽ sērĩsari, o aperocjãrãpũre sērĩsarine? niwĩ.

²⁶ Pedro cãrẽ yu'tiwĩ:

—Aperocjãrãpũre wapayedutisama, niwĩ.

Jesũ cãrẽ niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ na acawererãrẽ sērĩtisama. Tojo weero yu'u Ō'acũ macũ niyucã, cũ ya wi'i cjase niatjere niyeru sērĩmasĩtisama. ²⁷ Tojo nimicã, narẽ mejẽcã wãcũdutitigu wapayeguti. Mu'u ditarapũ wějẽrĩ da mii, wa'i wějẽgũ wa'aya. Ba'amũ'tãgũrẽ wejemorõña. Cũ useropũ niyeru cujire bocağũsa'a. Ti cuji me'rã marĩ puarã yere wapayegũ wa'aya, niwĩ Jesũ.

18

Añurõ weeyu'runu'cãgũ yere oja'que ni'i
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Ō'acũ wi'li cjase wapaseeri masãrẽ Pedro wapayegu wa'acaterore ũsã Jesú tiropu wa'a, cãrẽ niwũ:

—Ŭ'musepuẽ ɔnoanojõ ũsã mu'u besecúú'cãrã ãpẽrã yu'ruoro niyu'rũnu'cãgũsari? niwũ.

² Ũsã tojo nicã tu'ogu, Jesú ni'cũ wĩ'magũrẽ pijio, ũsã tiropu nu'cõwĩ. ³ Ũsãrẽ niwĩ:

—Musãrẽ diacjũ wereguti. ãpẽrã yu'ruoro niyu'rũnu'cãsi'rĩsere du'ucã'ña. Musã tere wãcũnu'cũrã, ãrĩ weronojõ nitirã, u'musepu yu'u wiogu niatjopu wa'asome. ⁴ A'tiro ni'i. No'õ ãrĩ wĩ'magũ weronojõ ãpẽrã yu'ruoro nisere wãcũtigũnojõ cãta yu'u niatjopure ãpẽrã yu'ruoro niyu'rũnu'cãgũsami. ⁵ Apeye quẽ'rãrẽ wereguti. Yu'ure maigũnojõ ni'cũ ãrĩ wĩ'magũrẽ ñe'legũ weronojõ weemi. Cũrẽ ñe'legũ, yu'ureta ñe'legũ weemi, niwĩ.

ãpẽrãrẽ ña'arõ weecã weeticã'ña nise ni'i

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ Jesú apeye ũsãrẽ werenemowĩ:

—No'õ yu'ure ejõpeogu wĩ'magũrẽ ña'arõ weecã weegũ uputu bu'iri da'reno'gũsami. Ũtãgã pajicja cũ wãmutapu du'teyoo, cãrẽ maa pajiri maapu doqueñocã, nemorõ añubosa'a. Tojo weecã, cũ maata wẽria wa'a, dojorẽnemotibosami. ⁷ Masãrẽ ña'arõ weecã weese ña'abutia'a. Ña'arõ weenu'cũcã'rãsama, wéerã pe'ea. Mejõ tojo weegũnojõ uputu waro bu'iri da'reno'gũsami.

⁸ »A'tiro weeya. Musã omocã, musã du'pocã me'rã ña'arõ weesi'rĩrã, dutecõ'abo'caro weronojõ ña'arõ weedu'ucã'ña. Musã ni'cã omocã me'rã o ni'cã du'pocã me'rã u'musepu wa'acã, nemorõ añu'u. Pua omocã me'rã, pua du'pocã me'rã pecame'epu wa'acã pe'ere, ña'ayu'ruabosa'a. ⁹ Musã caperi me'rã mejãrõta ña'arõ weesi'rĩrã, musã caperire orewee cõ'abo'caro weronojõ ña'asere i'adu'ucã'ña. Musã ni'cã capea me'rã u'musepu

wa'acã, nemorõ añu'u. Musã pecame'epu pua capea me'rã wa'acã pe'ere, ña'ayu'rhabosa'a.

Oveja bajuduti'cu queose ni'i

(Lc 15.3-7)

¹⁰ »Ã'rã wĩ'marãnojõrẽ tojo ï'acõ'aticã'ña. A'tiro ni'i. Æ'musecãrã Õ'acũrẽ wereco'terã ã'rã wĩ'marãrẽ co'terã yu'u pacu u'musepu nigũ ï'orõpu ninu'cũma. ¹¹ Masã Õ'acũrẽ wãcũtirã oveja bajuduti'cãrã weronojõ nima. Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upãtigu narẽ yu'rũogu a'tigu weewu.

¹² »Yu'u weresere ¿de'ro tu'oña'ti? Ni'cũ cien oveja cuogu ni'cũ bajuduticã, ãpẽrã du'sarã noventa y nueve opa bu'pa na ba'arõpu cũusami. Be'ro apĩ bajuduti'cure a'magũ wa'asami. ¹³ Cũrẽ bocagu, pũrõ e'catisami. Æpẽrã noventa y nueve bajudutiti'cãrã nemorõ cũ me'rã e'catisami. ¹⁴ Mejãrõta marĩ pacu u'musepu nigũ ne ni'cũ ã'rã wĩ'marãnojõrẽ pecame'epu wa'acã natimi, niwĩ Jesú.

Marĩ acawererã marĩrẽ ña'arõ weecã a'tiro weeru'a nise ni'i

¹⁵ Jesú werenemowĩ:

—Mu'u acaweregu mu'urẽ ña'arõ weecã, mu'u se'saro cũ tiropu weregu wa'aya. Cũ ña'arõ wee'quere masicã weeya. Cũ “Yu'u ña'arõ weepu” ni tu'oña'cã, musã apaturi a'merĩ ucũ, e'catirãsa'a tja. ¹⁶ Cũ yu'titicãma, ni'cũ o puarãrẽ pijio, cũ tiropu wa'aya. Na tu'orõpu wereya cũ mu'urẽ ña'arõ wee'quere. Tojo weero Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ ní'caronõjõta puarã o ï'tiarã tu'orõpu “Diacũta ni'i”, ni masĩno'rõsa'a. ¹⁷ Na quẽ'rãrẽ yu'titicã, nipe'tirã yu'ure ãjõpeorã na nerẽrõpu wereya. Na quẽ'rãrẽ yu'titicã, yu'ure ãjõpeotigu o wiorãrẽ niyeru wapasebosari masũrẽ weronõjõ tu'oña'ña.

¹⁸ »Diacjũ musãrẽ wereguti. No'lo musã a'ti nucũcãpũ da'tecũucã, u'musepu quẽ'rãrẽ da'tecũuno'rõsa'a. A'ti nucũcãpũre “Tojota weato” nicã, u'musepu quẽ'rãrẽ tojota wa'arosa'a, niwĩ. Cũ tojo nígũ, musã “Bu'iritimi” o “Bu'iri marĩmi” nímasĩrãsa'a nígũ, tojo niwĩ.

¹⁹ Jesú ninemowĩ:

—Apeyere wereguti. Puarã “Marĩ a'tenojõrẽ Õ'acũrẽ sãrĩrã” nicã, yu'u pacu u'musepu nigũ musã sãrĩrõnojõta weegusami. ²⁰ No'lo puarã o'itiarã yu'ure ëjõpeorã nerẽcã, yu'u na wa'teropu nigũti, niwĩ.

Ãpẽrã ña'arõ weecã acobojose cjase ni'i

(Lc 17.3)

²¹ Tojo nicã tu'ogu, Pedro Jesú tiro wa'a, sãrĩtiña'wĩ:

—Wioгу, yu'u acaweregu yu'ure ña'arõ weecã, ¿dicusetiri cũrẽ acobojogusari? ¿Sietetiriputa cũ ña'arõ weesere acobojosari? niwĩ.

²² Jesú cũrẽ yu'tiwĩ:

—“Ticusetiri acobojoya”, niwe'e. Tojo nĩrõnojõ o'ogu, “Na ña'arõ weesetisetirinucũ acobojoya”, nigũti.

²³ »Tojo weegu musãrẽ yu'u pacu cũ acobojose cjasere wereguti. Cũ ni'cã di'ta wioгу weronjõ nimi. Ti di'ta wioгу cũrẽ da'raco'terã na wapamoosere apogutigu pijosami. ²⁴ Cũ narẽ wapaseenu'cãrĩ cura ni'cũ pajiro waro wapamoogũrẽ miiwã'cãsama. ²⁵ Cũ de'ro wee wipayeta basioticã ï'agũ, wioгу cũrẽ, cũ ñumõrẽ, cũ põ'rãrẽ, nipe'tise cũ cuosere ãpẽrãpũre duaturiadutisami. Cũ wapamoosere wapayeduodutigu tojo weesami. ²⁶ Tere ï'agũ, da'raco'tegu wioгу tiro ejaque'a, nisami: “Wioгу, yu'ure pajaña'cureya. Yu'u wapayepe'ocũti”, nisami. ²⁷ Cũ tojo nicã tu'ogu, a'tiro weesami. Cũrẽ pajaña'gũ, cũ wapamoo'quere cõ'a, cũrẽ du'ucã'sami. ²⁸ Tojo wéeca be'roacã wa'a, apĩ cũ me'rãcjũ da'raco'tegure bocaegasami. Cũ pe'e cũrẽ cã'rõcã wapamoosami. Be'ro

cūrē wapayedutigū ɯpʉtʉ wāmʉtapʉ ñe'esami. “Mʉ'u wapamoosere wapayebaque'oya”, nisami.

²⁹ »Cū tojo nicā tʉ'ogʉ, cū wee'caro weronojō cū dʉporo ejaque'a, nisami: “Yʉ'ure pajaña'cureya. Mʉ'urē wapayepe'ocūti”, nisami. ³⁰ Apī pe'e ne ɯatisami. Maata cūrē bu'iri da'reri wi'ipʉ miaa, sōrōdʉtisami. “Cū wapayepe'ocā'pʉ, du'uwīrōña”, nisami. ³¹ Be'ro āpērā da'raco'terā cū tojo weesere ī'arā, ne tʉ'satisama. Tojo weerā na wiogʉpʉre tere werepe'ocā'sama. ³² Tere tʉ'ogʉ, wiogʉ cūrē pijidʉtio'osami. Cūrē nisami: “Da'ra-co'tegʉ queoro weetigʉ ni'i. Mʉ'u yʉ'ure sērīcā, nipe'tise mʉ'u wapamoo'que pacare acobojope'ocā'pʉ. ³³ Mʉ'u quē'rā yʉ'u mʉ'urē pajaña'caronojō mʉ'u me'rācjūrē pajaña'boapā”, nisami. ³⁴ Wiogʉ ɯpʉtʉ waro uagʉ, cūrē pūrō bu'iri da'resami. Bu'iri da'reri wi'ipʉ cūrē pi'eticā weedʉtisami. Téé nipe'tise cū wapamoosere wapayepe'otigʉ, topʉ ninu'cūgʉsami, ni werewī Jesú.

³⁵ Be'ro Jesú tere wéréca be'ro niwī:

—Yʉ'u pacʉ ɯ'mʉsepʉ nigʉ mʉsā acawererārē diacjū acobojoticā, tojota weegʉsami mʉsārē, niwī.

19

Nʉmotirā, marāpʉtirā a'merī cō'aticā'ña nise ni'i
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesú āpērārē a'merī acobojosere ucūca be'ro ũsā a'tiro weewʉ. Galilea di'tapʉ ní'cārā ũsā Judea di'tapʉ Jordā wāmetiri maa mujīpū mʉjātiro ape pā'rēpʉ pē'awū.

² Topʉ wa'acā, pājārā masā Jesure sirutuwā. Narē dʉtirārē yʉ'rʉowī. ³ Narē yʉ'rʉocā ī'arā, fariseo masā Jesure bu'iri bocasī'rīrā, cū tiro wa'a, sērītiña'wā:

—¿Nī'cū no'o mejō niseacā me'rā cū nʉmorē cō'a-masīsari? ¿Marīrē dʉtise tojo niti? niwā.

⁴ Jesú narē yʉ'tiwī:

—¿Musã Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩrẽ bu'emirã, masĩweti? Õ'acũ nipe'tise cũ ne waro weenu'cãcateropu umu, numio weecu niwĩ. ⁵ Tu'ajanu'cõ, a'tiro nicu niwĩ: “Tojo weegu umu cũ pacure, cũ pacore wija, cũ numo me'ra nigũsami. Na puarã ni'cã upu weronojõ nirãsama”, nicu niwĩ Õ'acũ. ⁶ Tojo weerã na puarã nitima. Ni'cã uputa nima. Tojo weerã Õ'acũ a'mesu'o'cãrãrẽ masã ducawaaticã'rõua'a, niwĩ Jesú.

⁷ Cũ tojo nicã tu'orã, fariseo masã sërĩtiña'wã tja:

—To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weegu Moisé a'tiro nipari? “Ni'cũ cũ numorẽ cõ'agũ, 'A'te ye bu'iri mu'urẽ cõ'a'a' nirĩ pũrĩrẽ oja'o'oroña'a”, ni ojacu niwĩ, niwã.

⁸ Jesú narẽ niwĩ:

—Musã ñecũsumua ejeripõ'rã butise ye bu'iri Moisé na numosãnumiarẽ cõ'acã, cã'mota'aticu niwĩ. Tojo nimicã, Õ'acũ ne waroputa “A'merĩ cõ'aña”, niticu niwĩ. ⁹ Yu'u cũ numorẽ cõ'agũrẽ a'tiro nigũti. Co apĩ me'ra ña'arõ weetimicã, cõ'agũnojo apegore numotigu, cũ numo nitigo me'ra a'metãrãgũ weronojõ tojasami. No'o marãpu cõ'ano'core nuorẽgũnojo quẽ'ra mejãrõta tja cũ numo nitigore a'metãrãgũ weronojõ nisami. Õ'acũ core “Nimũ'tã'cu numo nimo yujupu”, ni i'asami. Na tojo wéerã, Õ'acũ cũ dutisere yu'rũnu'cãrã weema, niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo nicã tu'orã, ãsã cũ bu'erã niwũ:

—Tojo nicã pũrĩcãrẽ marĩ numotiticã, nemorõ añusa'a, niwũ.

¹¹ Jesú ãsãrẽ niwĩ:

—Nipe'tirã numo marĩrã nímasĩtisama. Õ'acũ numo marĩrã nímasiãto ní'cãrã dia'cũ nímasĩsama. ¹² Æpẽrã a'te ye bu'iri numotitisama. Æpẽrãrẽ dojoriwi'ia bajua'que bu'iri numotita basiotisa'a. Æpẽrãrẽ numotidutitirã na upu cjasere yejecõ'ano'cãrã nisama. Tojo weerã na numotimasĩtisama. Æpẽrã Õ'acũ ye cjase dia'cũrẽ

weesĩ'rĩrã n̄motitisama. “Tojo n̄mo marĩgũ nigũti” nigũnojõ n̄mo marĩgũ tojato, niwĩ.

Jesú wĩ'marãrẽ ñapeo s̄rĩbosa'que ni'i

(*Mr 10.13-16; Lc 18.15-17*)

¹³ Be'ro ãp̄erã na p̄õ'rãrẽ Jesú tirop̄u miiejawã. Narẽ ñapeo, Õ'acũrẽ s̄rĩbosadutirã tojo weewã. Na tojo weecã, ãsã wĩ'marãrẽ miiejarãrẽ tu'tiw̄u:

—Cũrẽ caribotirãta, nimiw̄u. ¹⁴ Õsã tojo nicã, Jesú ãsãrẽ niwĩ:

—Wĩ'marãrẽ yu'u tiro a'ticã du'uo'oya. Narẽ cã'mota'aticã'ña. Wĩ'marã marĩnojõrẽ añurõ ãjõpeoma. ãp̄erã quẽ'rã wĩ'marã weronojõ yu'ure ãjõpeorã yu'u pacu wioyu nirõp̄u wa'arãsama, niwĩ.

¹⁵ Be'ro wĩ'marãrẽ ñapeo, s̄rĩbosawĩ. Tu'ajanu'cõ, ãsã apesep̄u wa'a wa'aw̄u.

Ma'mu peje cuoyu Jesú me'rã ucũ'que ni'i

(*Mr 10.17-31; Lc 18.18-30*)

¹⁶ Be'ro ni'cũ ma'mu Jesure i'agũ ejawĩ. Cũrẽ s̄rĩtiña'wĩ:

—Mu'u masãrẽ bu'egu añugũ ni'i. Yu'u catinu'cũacju j̄ñe'enojõ añusere weegusari? niwĩ.

¹⁷ Jesú cũrẽ yu'tiwĩ:

—¿De'ro weegu yu'ure añuse cjasere s̄rĩtiña'ti? Ni'cũta añugũ nimi. Cũ Õ'acũ nimi. Mu'u catinu'cũsĩ'rĩgũ, Õ'acũ dutise cũu'quere weeya, niwĩ.

¹⁸ Ma'mu yu'tiwĩ:

—¿Disenojõrẽ weegusari?

Jesú cũrẽ niwĩ:

—Masãrẽ wẽjẽcõ'aticã'ña. Apĩ n̄morẽ a'metãrãticã'ña. Yajaticã'ña. ãp̄erã ye cjasere nisooticã'ña. ¹⁹ Mu'u pacure, mu'u pacore ãjõpeoya. Mu'u basu ma'irõnojõta ãp̄erãrẽ ma'iña, niwĩ.

²⁰ Ma'mu Jesure yu'tiwĩ:

—Y'u'u wĩ'magũpũta a'tere queoro weemũjãtiwu. ¿Ñe'enojõ apeyenojõ y'u'u weenemogũsari? niwĩ.

²¹ Jesú cũrẽ niwĩ:

—Mu'u Õ'acũ dutisere weepe'osĩ'rĩgũ, nipe'tise mu'u cwoosere duape'ocjũ wa'aya. Duatoja, te dua'que wapare pajasecwoorãrẽ o'oya. Mu'u tojo weegu u'musepu peje añuse cwogusa'a. Tojo weetojanu'cõ, y'u'ure sirutugu a'tia, niwĩ.

²² Cũ tojo nicã tu'ogu, ma'mu peje cwogu nitjãgũ tere ma'iyu'rugũ, bujawetise me'rã dajatojaawĩ.

²³ Cũ wa'aca be'ro Jesú ũsãrẽ niwĩ:

—Diacjũ musãrẽ wereguti. Peje cwogu Õ'acũ wiogu nirõpu u'musepu wa'acã, diasã ni'i. ²⁴ Apaturi musãrẽ nigũti tja. Cameyo wãmetigũjo awiga yuta da pĩ'osõrõrĩ pepũ sãjãa yu'rutẽricã, diasã ni'i. Yu'u pacu wiogu nirõpu peje cwogu wa'acã pe'ema, totã nemorõ diasã ni'i, niwĩ.

²⁵ Cũ tojo nicã tu'orã, ũsã tu'omarĩa wa'awu. ũsã a'merĩ sãrĩtiña'wũ:

—To pũrĩcãrẽ ¿noanojõ pe'e Õ'acũ tiropu wa'amasĩrãsari? niwũ.

²⁶ Jesú ũsãrẽ ĩ'agũta ĩ'a, niwĩ:

—Masã na basu weetuase me'rã yu'rũmasĩtisama. Õ'acũ pũrĩcãrẽ basio'o. Cũma ne apeyenojõ weeta basiotise marĩ'i, niwĩ.

²⁷ Cũ tojo nicã tu'ogu, Pedro niwĩ:

—Wiogu, ũsã pe'e mu'urẽ siruturã, nipe'tise ũsã cwomi'quere du'ucũupe'ocã'wũ. ũsã tojo wee'que wapare ¿Õ'acũ ñe'enojõrẽ o'ogũsari? niwĩ.

²⁸ Jesú ũsãrẽ niwĩ tja:

—Diacjũ musãrẽ nigũti. Õ'acũ a'ti turire ne waropu wee'caro weronojõ apaturi weecã, y'u'u Õ'acũ macũ wiogu

sājāgúsa'a. Tojo yu'u weecā, mūsā quē'rā yu'ure duti-tamurāsa'a. Tojo nicā mūsā yu'ure ějōpeorā doce cururi Israe cururicjārārē dutirāsa'a. ²⁹ Āpērā nipe'tirā yu'ure ějōpeose bu'iri na ye wi'serire, na acawererārē, na pacusumuarē, na pō'rārē, na ye di'tare du'ucūuwā'cārā quē'rārē a'tiro wa'arosa'a. Peje waro na cō'awā'cā'que nemorō ñe'enenorāsama. Tojo nicā Ō'acū me'rā catin-u'cūrāsama. ³⁰ Tojo nimicā, pājārā ni'cārōacārē wiorā weronojō nirā be'ropure mejō nirā nirāsama. Pājārā ni'cārōacārē mejō nirā pe'e quē'rā be'ropure wiorā weronojō nirāsama, niwī.

20

Jesú u'se wese da'rari masā me'rā queose o'o'que ni'i
¹ Jesú be'ropu cū o'otjere queose me'rā werenemowī:
 —U'musepu yu'ure ějōpeorārē o'otje a'tiro weronojō ni'i. Ni'cū u'se wese cūose weronojō ni'i. Cū ñamiacācure u'se wi'reajārē a'masami. ² Narē bocagu, “Ni'cā nūmu wapayewuaronojō mūsārē wapayeguti”, nisami. Na yu'tica be'ro narē cū ya wesepu da'radutigū o'ócā'sami.
³ Be'ro nueve nicā āpērā da'rajārē a'manemogū wa'asami. Topu macā decopu da'rase moorā dujirārē bocaejasami.
⁴ Bocaēja, narē nisami: “Mūsā quē'rā ya wese u'se wesepu da'rarā wa'aya. Mūsārē queoro wapayeguti”, nisami. Cū tojo nicā tu'orā, na “Jau” ni, na quē'rā da'rarā wa'asama. ⁵ Be'ro dajaritero nicā, tojo nicā ñamica'a tres nicā mejārōta a'magū wa'a, narē o'ósami tja. ⁶ Be'ro tja cinco nicā macā decopu wa'asami. Topu āpērā da'rase moorā nibajaque'atirārē bocaejasami. Bocaejagu, nisami: “¿De'ro weerā mūsā da'rase ni'cārī dujina'iatī?” nisami.
⁷ Na yu'tisama: “Āpērā ũsārē 'Da'rarā wa'aya', nitiamā. Tojo weerā da'rawe'e”, nisama. Tojo nicā tu'ogu, wese wioogu narē nisami: “Mūsā quē'rā ya wesepu da'rarā

wa'aya. Queoro wapayeguti”, nisami. Tojo weerã na quẽrã da'rarã wa'asama.

⁸ »Ñamipũ ti wese wiogũ su'ori da'ragure pijio, nisami: “Da'rarãrẽ pijine, wapayeya. Be'ropũ eja'cãrãrẽ wapayemũ'tãña. Be'ro ñamiacãcure da'ranũ'cã'cãrãrẽ wapayetu'ajanũ'cõña”, nisami. ⁹ Tojo weegũ a'tiro weesami. Cinco nicãpũ wesepũ da'ranũ'cã'cãrãrẽ pijiomũ'tãsami. Ni'cã numũ da'rasede wapa wapayewaronojõ narẽ wapayesami. ¹⁰ Be'ro bo'reacã da'ranũ'cã'cãrã “Ûsã na nemorõ wapata'arãsa'a”, nimisama. Tojo nimicã, na wãcũ'caronojõ wa'atisa'a. Na quẽrã mejãrõta wapata'asama. ¹¹ Tojo weerã ti wese wiogũ me'rã tũ'satirã, a'tiro nisama: ¹² “Ãrã be'ropũ da'rarã eja'cãrã yoaticã ni'cã horata da'rama. Ûsã pũricã yoacã asise poo, da'rana'itõ'oapũ. Tojo weemicã, ãsãrẽ wapaye'caronojõta na quẽrãrẽ wapayearũ”, nisama. ¹³ Wiogũ pe'e ni'cũ tojo bũsũnu'cũgũrẽ a'tiro nisami: “Yũ'u me'rãcãjũ, mũ'urẽ ña'arõ weegũ weewe'e. Mũ'u da'rasede dũporo 'Ni'cã numũ da'rawapata'awaronojõ wapata'agũsa'a', nino'tojapũ. ¹⁴ Tojo weegũ mũ'u wapata'a'quere ñe'e, tojaa wa'aya. Yũ'u ã'rĩ be'ropũ da'ragũ a'ti'cure mũ'urẽ wapaye'caronojõ wapayeguti. ¹⁵ Yé niyeru niapũ. Tojo weegũ yũ'u ñaronojõ wapayemasĩ'i. ¿Yũ'u masãrẽ pajaña'cã uogũ weeti?” nisami.

¹⁶ »A'tiro ni'i. Yarã sãjãmũ'tã'cãrã, na be'ro ãjõpeo'cãrã quẽrãrẽ mejãrõta Õ'acũ añusere o'ogũsami. Tojo weerã nimũ'tã'cãrã “Ûsãrẽ o'onemogũsami”, nĩmasĩsome, niwĩ.

*Jesú cũ wẽriãtjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)*

¹⁷ Be'ro ãsã Jesú me'rã Jerusalẽ wa'ari ma'apũ wa'awũ. Ûsãrẽ, cũ bu'erã docere mejẽcã pijiawĩ. Ûsãrẽ niwĩ:

¹⁸ —Musã ì'a'a. Marĩ Jerusalépu wa'arã wee'e. Topu yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigure a'tiro weerãsama. Pa'ia wiorãpure, tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masãpure o'orãsama. Na yu'ure wẽjẽdutarãsama. ¹⁹ Náta tja ape di'tacjãrã judío masã nitirã wiorãpure wiaturiarãsama. Yu'ure bujicã'a, tãrã, curusapu wẽjẽdutarãsama. Na tojo weemicã, yu'u i'tia nũmu be'ro masãgũsa'a, niwĩ Jesú.

Santiago, Juã paco Jesú me'rã ucũ'que ni'i

(Mr 10.35-45)

²⁰ Zebedeo nũmo co põ'rã Santiago, Juã me'rã Jesú tiropu ejawõ. Jesure apeyenojõ sãrĩgõ, cũ pu'topu ejaque-
'awõ. ²¹ Jesú core niwĩ:

—¿Ñe'enojõrẽ yu'u weecã ñasari? niwĩ.

Cũrẽ yu'tiwõ:

—Mu'u wiogu sãjãgũ, ã'rã yu'u põ'rã puarãrẽ mu'urẽ dutitamudutigu sõrõpa. Ni'cũ mu'u diacjũ pe'e, apĩ cũpe pe'e dupoapa, niwõ.

²² Co tojo nicã tu'ogu, Jesú co põ'rãrẽ niwĩ:

—Musã yu'ure sãrĩsere tu'omasĩwe'e. Yu'u uputu pi'eti, wẽrĩgũsa'a. ¿Musã quẽ'rã yu'u weronojõ pi'etimasĩti? niwĩ. Na yu'tiwã:

—Ûu. Pi'etimasĩ'i.

²³ Na tojo nicã, Jesú narẽ niwĩ:

—Diacjũta ni'i. Musã quẽ'rã pi'etirãsa'a. Tojo weemicã, diacjũ pe'e, cũpe pe'e musãrẽ dupomasĩtisa'a. A'te yu'u weese niwe'e. Yu'u pacu beseyu'cãrã pe'e topure du-jirãsama, niwĩ.

²⁴ Ûsã diez na tojo sãrĩcã tu'orã, na me'rã ua wa'awu.

²⁵ Tojo weecã ì'agũ, Jesú ãsãrẽ pijio, niwĩ:

—Musã masãsa'a. A'ti nucũcãrẽ dutirã ti di'tare mi-iwapa wa'asama. Na docacjãrã quẽ'rã mejãrõta du-tipesama. ²⁶ Musã pũrĩcã na weronojõ weesome. Tojo

weronojō o'orã, musã wa'teropu wiorã nisî'rîrã, ãpêrãrê da'raco'terã weronojō niña. ²⁷ No'o ãpêrã nemorō nisî'rîgũnojō ãpêrãrê da'raco'teri masũ weronojō niña. ²⁸ Yu'u Ō'acũ macũ weronojō weeya. Yu'ure ãpêrã weeta-tamuato nígũ mejêta a'tiwu. Yu'u pe'e narê weeta-mugũ a'tiwu. Tojo nicã ña'arō wee'que wapare pãjãrãrê wêrîbosa, wapayewîrõgũ a'tiwu, niwî.

Jesú puarã caperi bajutirãrê yu'rũo'que ni'i

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Be'ro ùsã Jericó wãmetiri macãpũre wijawã'cãwũ. Titare pãjãrã masã Jesure sirutuawã. ³⁰ Ùsã wa'aro ti ma'a sumuto puarã caperi bajuno'tirã dujiwã. Jesú yu'rũasere tu'oña'rã, caricũwã:

—Wiogu, Davi pãrãmi nituriagu, ùsãrê pajaña'ña, niwã.

³¹ Masã pe'e narê “Caricũticã'ña”, nimiwã. Tojo nicãta, na pe'e nemorō caricũnemowã:

—Wiogu, Davi pãrãmi nituriagu, ùsãrê pajaña'ña, niwã.

³² Na tojo nicã tu'ogu, Jesú tojanu'cã, narê pijio sêrîtiña'wî:

—¿De'ro yu'u weecã uasari? niwî.

³³ Na cûrê yu'tiwã:

—Ùsãrê caperi bajucã weeya, niwã.

³⁴ Tojo nisere tu'ogu, Jesú narê pajaña'gũ, na caperire ñapeowî. Cũ tojo weeri cura na puarãpũta caperi î'awã. Be'ro na quẽ'rã Jesure sirutuawã'cãwã.

21

Jesú Jerusalé wãmetiri macãpu sãjãa'que ni'i

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Ùsã Jerusalépu ejase duporo Betfagé ùrũgũ Olivo wãmeticju bu'aropu ejawu. Topu eja, Jesú puarã ùsã me'rãcjãrãrê ti macãpu o'ówî. ² Narê niwî:

—Si macã marĩ põtëorõ nirĩ macãpũ wa'arãsa'a. Topũ ni'cõ burra dũ'tenũ'cõ'core co macũ me'rã bocaejarãsa'a. Narẽ pãa, miitia. ³ No'o ni'cũ musãrẽ mejẽcã nicã, a'tiro niña: “Marĩ wiogũ ñami. Maata wiano'rõsa'a tja”, niña, niwĩ.

⁴ Duporocjũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ cũ oja'caronojõta tojo wa'awũ. Cũ Õ'acũ ucũ'quere a'tiro ojacũ niwĩ:

⁵ Jerusalécjãrãrẽ a'tiro niña:
“Í'aña. Musã wiogũ musã tiropũ a'timi.

Mejõ nigũ weronojõ burra macũ wĩ'magũ bu'ipũ pesawã'cãtimi”, ni ojacũ niwĩ.

⁶ Be'ro Jesú cũ o'ó'cãrã ti macãpũ wa'a, cũ weedu'ti'caronojõta weecãrã niwã. ⁷ Burrore cũ paco me'rã miiticãrã niwã. Be'ro ñsã ye su'ti bu'icjasere na bu'ipũ pũutãpeowũ. Tu'ajanũ'cõ, Jesú wĩ'magũ bu'ipũ mũjãpejawĩ. ⁸ Topũre pãjãrã masã niwã. Na ëjõpeosere ï'orã, na ye su'ti bu'icjasere Jesú yũ'rũaropũ sãeocũuwã. Æpãrã ma'a sumuto pũrĩ nise querire dũtecũuwã. ⁹ Masã cũ duporo wa'arã, cũ be'rocjãrã quẽ'rã e'catise me'rã caricũwã:

—Duporocjũpũ wiogũ ni'cũ Davi pãrãmirẽ e'catise o'orã. Añurõ wa'ato ã'rĩ Õ'acũ o'ó'cũre. Æ'mũsecjãrã cũrẽ “Añubutiami” ni, e'catise o'oato, ni caricũwã'cãwã.

¹⁰ Be'ro Jesú Jerusalépũ sãjãcã, topũ nirã ñcũape'tia wa'awã. Pãjãrã sãrĩtiña'wã:

—¿Noa niti cũ? niwã.

¹¹ Narẽ Jesú me'rã wa'arã yũ'tiwã:

—Cũ Jesú Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Nazare macã Galilea di'tacjũ nimi, niwã.

*Jesú Õ'acũ wi'ipũ duarãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)*

¹² Be'ro Jesú Ō'acũ wi'ipũ sãjãawĩ. Topũre wa'icũrã na Ō'acũrẽ ãjũamorõpeojã niwã. Nipe'tirã ti wi'i po'peapũ narẽ duurãrẽ, duarã quẽ'rãrẽ ï'agũ, cõ'awĩrõpe'ocã'wĩ. Na niyeru dũcayuri mesare, bujare na dua dujise quẽ'rãrẽ tuuquecũupe'ocã'wĩ. Na queoro weetise bu'iri tojo weewĩ.

¹³ Be'ro narẽ niwĩ:

—Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ: “Ya wi'i Ñubueri wi'i ni'i”, nino'ca wi'i ni'i.” Musã pe'e queoro weetiapã. Yajarã ya wi'ire weronojõ tojacã wee'e, ni tu'tiwĩ narẽ.

¹⁴ Ti wi'ipũre caperi bajuno'tirã, sijamasĩtirã cũ tiropũ a'tiwã. Na tojo weecã ï'agũ, narẽ yũ'ruowĩ. ¹⁵ Pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã pe'e cũ añuse wee'locã ï'arã, tu'satiwã. Wĩ'marã ti wi'i po'peapũ nirã a'tiro caricũwã:

—Dũporocjũpũ wiogũ ní'cũ Davi pãrãmirẽ e'catise o'orã, niwã. Tere tu'orã, pa'ia wiorã quẽ'rã ua wa'awã.

¹⁶ Tojo weerã Jesure a'tiro sãritiña'wã:

—¿Sõjã wĩ'marã na nisere tu'oti?

—Tu'o'o. Musã Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ ní'quere bu'epã. A'tiro ni'i:

“Ō'acũ, mu'ũ wĩ'marã, tojo nicã mi'rĩrãrẽ a'tiro weecã weepũ.

Mũ'urẽ e'catise o'orã, queoro basapeome'rĩcã weepũ”, ni'i, niwĩ Jesú.

¹⁷ Tojo níca be'ro pa'ia wiorãrẽ, Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ cõ'awã'cã, Betaniapũ wa'a wa'awĩ. Topũ ãsã cãrĩwũ.

Jesú higuera wãmeticjũ dũca marĩcjũre ñaidijacã wee'que ni'i

(Mr 11.12-14,20-26)

¹⁸ Ape nũmũ bo'reacã Jesú Jerusalẽpũ majãmitojagũ, ãjaboayũ'rua wa'awĩ. ¹⁹ Tojo weegũ ma'a sumutopũ nicjũ higuera wãmeticjũre ï'agũ, tigũ tiro wa'a, tigũ dũcare

ĩ'ama'gũ wa'awĩ. Ne dũca marĩcaro niwũ. Pũrĩ peje dia'cũ niwũ. Tojo dũca marĩcã ĩ'agũ, Jesú tigũre niwĩ:

—Ne apaturi dũcatinemosome, niwĩ. Cũ tojo nĩca be'ro maata ñaidija wa'awũ. ²⁰ Tojo wa'acã, ũsã cũ bu'erã ĩ'amarĩarã, cũrẽ sẽrĩtiña'wũ:

—¿De'ro weero tigũ maata ñaidijati? niwũ.

²¹ Jesú ũsãrẽ yũ'tiwĩ:

—Diacjũ musãrẽ wereguti. Musã ějõpeose cũorã, diacjũta yũ'tigusami nĩrã, yũ'ũ tigũre ñaicã wee'caro weronojõ weemasĩrãsa'a. A'te yũ'ũ tigũ ñaicã wee'caro yũ'rũoro weemasĩrãsa'a. A'tigũ ũrũgũrẽ apero dia pajiri maapu wa'acã weemasĩrãsa'a.

²² Musã ějõpeose cũorã, nipe'tise musã ñubue sẽrĩsere bocarãsa'a, niwĩ.

*Jesure “¿Noa dutiro me'rã tojo weeti?” nĩ'que ni'i
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)*

²³ Be'ro Jesú Ő'acũ wi'ipũ sãjãawĩ. Cũ ti wi'ipũ bu'eri cura pa'ia wiorã, ãpẽrã judío masã bũcũrã cũ tiropũ a'tiwã. Cũrẽ bu'iri bocasĩ'rĩrã, sẽrĩtiña'wã:

—¿De'ronojõ dutise me'rã mu'ũ weesere tojo weeti? ¿Noa mu'ũrẽ tojo weedutigũ dutise o'oati? niwã.

²⁴ Jesú narẽ yũ'tiwĩ:

—Yũ'ũ quẽ'rã musãrẽ sẽrĩtiña'megũti. Musã yũ'ticã, yũ'ũ quẽ'rã musãrẽ “A'te dutiro me'rã wee'e”, nigũti.

²⁵ ¿Noa Juãrẽ wãmeyedutigũ o'ópari? ¿Ő'acũ tojo weedutiri? ¿O masã pe'e cũrẽ tojo weedutiri? niwĩ.

Be'ro na basu a'merĩ niwã:

—Marĩ “Ő'acũ Juãrẽ wãmeyedutiwĩ” nicã, cũ marĩrẽ “To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weerã Juãrẽ ějõpeotiri?” nigũsami.

²⁶ Marĩ “Ő'acũ o'óticũ niwĩ; masã cũrẽ o'ócãrã niwã” nicã, masã marĩrẽ tu'tibosama. Nipe'tirã masã “Juã Ő'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ niwĩ”, ni ějõpeosama, niwã.

²⁷ Tojo weerã “Masõtisa'a”, niyũ'rũocã'wã. Na tojo nicã tu'ogũ, Jesú narẽ niwĩ:

—Yũ'u quẽ'rã “A'te dutiro me'rã wee'e”, ni werewe'e, niwĩ narẽ.

Jesú ni'cũ põ'rã puarã queose me'rã narẽ were'que ni'i

²⁸ Be'ro Jesú narẽ queose me'rã werewĩ:

—Yũ'u ni'cãrõcã weresere ¿de'ro tu'oña'rãsari musã? Ni'cũ puarã mũua põ'rãtisami. Ni'cũrẽ a'tiro nisami: “Macũ, ya wese u'se wesepũ da'ragũ wa'aya”, nimisami.

²⁹ Cũ tojo nicã tu'ogũ, cũ macũ “Wa'awe'e”, ni yũ'tisami. Be'ro mejẽcã wãcũ tja, da'ragũ wa'asami. ³⁰ Be'ro cũ pacũ apĩ cũ macũ tiropũ í'agũ wa'asami. Mejãrõta cũrẽ “Da'ragũ wa'aya”, nisami. Cũ macũ yũ'tisami: “Jau, pacũ, wa'agũti”, nisami. Cũ tojo ní'cũ nimigũ, wa'atisami, ni werewĩ Jesú pa'ia wiorã, ãpẽrã judío masã wiorãrẽ. ³¹ Cũ macũ ¿ni'inojõ pe'e cũ haro weepari? ni sãrĩtiña'wĩ narẽ.

Na a'tiro yũ'tiwã:

—Cũ dutimũ'tã'cũ queoro weepĩ, ni yũ'tiwã.

Tere tu'ogũ, Jesú narẽ niwĩ:

—Diacjũ musãrẽ weregũti. “Ña'arã”, musã nirá, niyeru wapaseeri masã, tojo nicã mũuarẽ a'metãrãwapata'ari masã numia musã u'mũsepũ wa'atiri cura na pe'e wa'arãsama. ³² Juã masãrẽ wãmeyeri masũ Õ'acũ haronojõ a'tiro añurõ nisetiroũami nisere bu'ecã, musã ãjõpeotiwũ. Na musã “Ña'arã waro nima” nirá pũrĩcã cũ weresere ãjõpeo, na wãcũsere dũcayucãrã niwã. Na tojo weecã í'amirã, musã pe'e dũcayuti, cũ weresere ãjõpeoticãrã niwũ, niwĩ Jesú.

Da'raco'terã queoro weeti'que ni'i

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ Jesú apaturi werewĩ:

—Apeye queose me'rã musãrẽ werenemogũti. Tere tu'oya. Ni'cũ pajiro di'ta cũogũ u'se wese weesami. Ti

wesere sã'rĩsãsamı. Topu na u'se bipesãati pere utãgãpu se'esãjãsamı. Tojo nicã u'muarĩ wi'ı na co'tedujiati wi'ire weesamı. Tojo weeca be'ro aperopu wa'agu, apẽrãrẽ ti wesere co'tedutigũ cũusamı. Narẽ cũ ya di'tare da'rase wapa “Tocã'rõ yu'ure u'se wiapa”, nisamı.

³⁴ »Be'ro u'se ducati'ri cura apẽrã cũrẽ da'raco'terãrẽ topu o'osamı. Narẽ o'ogũ, “Ya di'ta da'rarãrẽ yẽ u'sere sãrĩrã wa'aya”, nisamı. ³⁵ Topu ejacã, ti wese co'terã cũ o'ó'cãrãrẽ ñe'esama. Ni'cũrẽ paasama. Apĩrẽ wẽjẽcõ'asama. Apĩrẽ utãperi me'rã doquesama. ³⁶ Na tojo weecã tu'ogu, ti wese wiogu toduporo o'omũ'tã'cãrã nemorõ o'osamı. Na ejacã ĩ'arã, ti wese co'terã na quẽ'rãrẽ mejãrõta weesama.

³⁷ »Be'ro o'otuogupua majã, cũ macũrẽ o'osamı. A'tiro ni wãcũmisamı: “Yu'u macũrẽ wiopesase me'rã ĩ'arãsamã”, nimisamı. ³⁸ Cũ macũrẽ ĩ'arã, ti wese co'terã na basu a'merĩ ucũsama: “A'rĩta nımı be'ropu a'ti wesere ñe'eacjũ. Ma, cũrẽ wẽjẽrã. Be'ro a'ti wese marĩ ya wese tojarosa'a”, nisama. ³⁹ Tojo nĩca be'ro cũ macũrẽ ñe'e, ti wese sumutopu miaa, cũrẽ wẽjẽcõ'asama, ni werewĩ Jesũ.

⁴⁰ Cũ wẽrẽca be'ro Jesũ wiorãrẽ sãrĩtiña'wĩ:

—To pũrĩcãrẽ ti wese wiogu a'tigu, ¿de'ro weegũsari ti wese co'terãrẽ? niwĩ.

⁴¹ Cũrẽ yu'tiwã:

—Pajaña'rõ marĩrõ na ña'arãrẽ wẽjẽcõ'agũsamı. Be'ro cũ ya wesere apẽrã pe'ere co'tedutigũsamı. Na pe'e u'se ducati'quere queoro cũ ye nisere wiarãsamã, niwã.

⁴² Na tojo nicã tu'ogu, Jesũ niwĩ:

—Musã Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩrẽ bu'epã. Yu'ure wa'atjere a'tiro ojano'wũ:

Utã pjĩrĩ me'rã wi'ı yeeri masã ni'cã pjĩ na uatica pjĩrẽ cõ'arãsamã.

Na cõ'ãca pjĩ me'rã apẽrã pe'e añurõ tutuari wi'ı yeenu'cãmũjãsamã.

Ō'acũ marĩ wioḡu na cõ'áca pjĩ me'rã tojo weesami. Cũ tojo wee'que “Añubutia'a”, ni ta'oña'no'o, ni ojano'wũ, niwĩ Jesú.

⁴³ Tojo weegũ musãrẽ wereguti. Sĩ'li wese wioḡu sõjã co'terãrẽ di'ta ě'ma'caro weronojõ Ō'acũ musãrẽ weegusami. Ō'acũ musã wioḡu nisi'rĩmiwĩ. Nipe'tise añuse cũ wioḡu nirõpũ nise musã ye nibopã. Musã Ō'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masãrẽ, tojo nicã yũ'ure uatise ye bu'iri Ō'acũ musã cuobo'quere ě'magũsami. Āpẽrã pe'ere o'ogusami. Na yũ'ure ějõpeo, Ō'acũ uaro weerãsama.

⁴⁴ Ītãgã yũ'u werecagare a'tiro wereguti. No'o tigapũ burupejagunojõ mutõdijono'gũsami. No'o tiga pe'e cũ bu'ipũ doquepejacãma, añuse po'capũ wa'agusami, niwĩ. Tojo nĩgũ, cũrẽ uatirã be'ropũ bu'iri da'reno'rãsama nĩgũ, tojo niwĩ.

⁴⁵ Pa'ia wiorã, āpẽrã fariseo masã Jesú te queose me'rã werecã tu'orã, “Marĩrẽ tojo nigũ weesami”, niwã. ⁴⁶ Tojo weerã cũrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõrãtirã ñe'esĩ'rĩmiwã. Na tojo weesĩ'rĩmirã, a'tiro wãcũcãrã niwã: “Masã cũrẽ ‘Ō'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ nimi’, nisama.” Tojo weerã marĩ cũrẽ ñe'ecã, marĩrẽ ña'arõ weebosama nĩrã, weemasĩtwã.

22

Wioḡu macũ omocã du'tegũ masãrẽ neocũuduti'que queose ni'li

(Lc 14.15-24)

¹ Jesú apaturi queose me'rã wiorãrẽ werenemowĩ tja. A'tiro niwĩ:

² —Ō'acũ masãrẽ cũ wioḡu nirõpũ wa'acã weese a'tiro weronojõ ni'li. Ni'cũ di'ta wioḡu cũ macũ omocã du'tecã bosenuũ weepeoro weronojõ ni'li. ³ Cũrẽ da'raco'terãrẽ nisami: “Yũ'u cãrũ were'cãrãrẽ pijirã wa'aya”, nisami. Be'ro na pe'e narẽ pijicã, “Wa'awe'e”, nisama. ⁴ Na tojo

weecã ĩ'agũ, ãpẽrãrẽ o'ósami tja. Narẽ nisami: “Yũ'u piji'cãrãrẽ wererã wa'aya. Ba'ase tu'ajano'toja'a. Yarã wecua, ãpẽrã ecarã di'iojacã wee'cãrãrẽ wẽjẽdutitojapũ. Nipe'tise apono'toja'a. Quero, bosenuũ weeporã a'tiato”, nisami. ⁵ Tojo weerã na quẽ'rã pijirã wa'amisama. Na quẽ'rãrẽ yũ'titiyũ'rũocã'sama. “Wa'awe'e”, nicã'sama. Apĩ cũ pijino'cu cũ ya wesepũ wa'asami. Apĩ cũ da'raropũ wa'asami. ⁶ ãpẽrã, wiogu o'ó'cãrãrẽ ñe'e, paa, wẽjẽcõ'acã'sama. ⁷ Na tojo weesere tu'ogu, wiogu upũtu uasami. Tojo weegu narẽ wẽjẽcõ'a'cãrãrẽ cũ yarã surarare wẽjẽdutigu o'ósami. Tojo nicã na ya macãrẽ ãjũadutisami. ⁸ Be'ro ãpẽrã cãrẽ da'raco'terãrẽ nisami: “Nipe'tise yũ'u macãrẽ bosenuũ weepoatjere apotojapũ. Tojo weemicã, yũ'u piji'cãrã ña'arã nitjãrã a'tita basiotiyucã, a'titicãrã niama. ⁹ Tojo weerã no'o musã macã decopũ bocaekarãrẽ pijiya”, nisami. ¹⁰ Be'ro cãrẽ da'raco'terã macã decopũ pijirã wa'asama. Nipe'tirã na bocaekarã añurã, ña'arãrẽ piji neocũu, wiogu ya wi'ipũ miasama. Na tojo weecã, topũ na nerẽĩ tucũ mu'mua wa'asa'a.

¹¹ »Be'ro wiogu narẽ ĩ'agũ, añudutigu wa'asami. Ni'cũ na wa'teropũ nigũ na omocã dũ'tecã sãñawũaronojõ sãñatigure ĩ'asami. ¹² Wiogu cãrẽ nisami: “Acaweregũ, a'ti bosenuũrẽ ¿de'ro wee su'ti omocã dũ'tecã sãñawũaronojõ sãñatimigũ sãjãtiati?” nisami. Cũ pe'e yũ'titiyũ'rũocã'sami. ¹³ Be'ro wiogu ti bosenuũ su'ori weerãrẽ nisami: “Cãrẽ ñe'e, dũ'pocãrĩ, omocãrĩpũ dũ'tebutuaya. Wijaaro na'itĩ'arõpũ cõ'acã'ña. Topũ pũrĩno'gũ, upicari cũ'rĩdio, utigusami”, nisami wiogu. ¹⁴ A'te weronojõ ni'i Ô'acũ wiogu nise. Ô'acũ pãjãrã masãrẽ pijimicã, pejetirãcã cũ wiogu nirõpũ sãjããrãsama, niwĩ Jesú.

*Weeta'sase me'rã Jesure bu'iri a'marã na sērītiña'que ni'i
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)*

¹⁵ Cũ tojo níca be'ro fariseo masã wa'a wa'awã. Be'ro na Jesure bu'iri bocasĩ'rĩrã, “A'tiro weerã”, ni apoyucãrã niwã. ¹⁶ Tojo weerã na bu'esere siruturãrẽ, tojo nicã ãpẽrã Herode ya curuacjãrã me'rã Jesú tiropũ o'ócãrã niwã. Na cũ tiropũ etarã, niwã:

—Masãrẽ bu'egũ, ãsã mũ'u nisetisere masĩ'i. Mũ'u diacjũ ucũ'u. Masã yũ'ure ¿de'ro wãcũrãsari? niró marĩrõ diacjũ ucũ'u. Õ'acũ yere diacjũ were'e. ãpẽrã wiorã nima niró marĩrõ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ ĩ'a'a. ¹⁷ Tojo weerã mũ'urẽ apeyenojõ sērītiña'rã a'tiapũ. Romano masã wiogũre cũ niyeru wapaseesere wapayecã, marĩrẽ dutise ¿añuti, o ña'a nitine? Na Jesure bu'iri bocasĩ'rĩrã, tojo niwã. (Jesú “Wapayerõña'a” nicãma, judío masã “Õ'acũ ni'cũrẽta ëjõpeorõña'a; mũ'u tojo nise ña'a ni'i”, nibocãrã niwã. “Wapayeticã'rõña'a” nicã pe'e, “Romano masã wiogũre yũ'rũnũ'cãgũ wee'e”, nibocãrã niwã.)

¹⁸ Tojo weegũ Jesú na ña'arõ wãcũsere ĩ'agũ, a'tiro niwĩ:

—Musã tojo nĩrã, weeta'sari masã ni'i. ¿De'ro weerã yũ'ure mejẽcã yũ'tigũ, bu'iri bocagũsami nĩrã, sērītiña'ti? ¹⁹ Niyeru cuji romano masã wiogũre wapayeri kujinojõrẽ miitia, niwĩ. Cũ tojo nicã tu'orã, ni'cã nũmũ da'rawap-ata'ari kujinojõrẽ miitiwã. ²⁰ Tojo weecã ĩ'agũ, Jesú narẽ sērītiña'wĩ:

—¿Noa queose, noa wãme wã'ñati a'ti kujipure? niwĩ.

²¹ Cũ tojo nicã tu'orã, na yũ'tiwã:

—César, romano masã wiogũ cũ queose, cũ wãme wã'ñã'a, niwã.

Be'ro Jesú narẽ niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ romano masã wiogũ wapayedutisenõjõrẽ cãrẽ o'oya. Õ'acũ ye pe'ema cãrẽ o'oya. Cũ weedutisere weeya, niwĩ.

²² Cũ tojo nicã tu'orã, tu'omarĩa, be'ro wa'a wa'awã.

*Masã wêrĩca be'ro masãsere Jesure sêrĩtiña'que ni'i
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)*

²³ Jesure “¿Romano masã wiogure wapayerouati?” níca numũrêta ãpêrã pa'ia saduceo masã cũrê i'arã etawã. Na “Wêrĩ'cãrãpũ masãsome”, ni êjõpeoma. Tojo weerã Jesure masãse cjasere a'tiro niwã:

²⁴ —Masãrê bu'egu, duporopũ Moisé a'tiro duticũ niwĩ: “Ni'cũ numotigu pũ'rãtitimigũ wêrĩcã, cũ acabiji cũ numo ni'core numõrêato. Be'ro cũ co me'rã ne waro pũ'rã-timũ'tãgũrê cũ ma'mi wêrĩ'care pũ'rãtibosato”, nicũ niwĩ Moisé. ²⁵ Tojota wa'a'a ãsã wa'terore. Siete umũa ni'cũ pũ'rã niwã. Masã ma'mi numoti, be'ro wêrĩa wa'acũ niwĩ. Pũ'rã marĩyugũ, cũ numo ni'core cũ acabijire cũucũ niwĩ. ²⁶ Cũ quẽ'rã pũ'rãtitimigũ wêrĩa wa'acũ niwĩ. Be'rocjũ quẽ'rãrê tojota wa'acaro niwũ. Tojo dia'cũ wa'aturiadijacaro niwũ téé nitũogũpũre. ²⁷ Na nipe'tirã be'ro co quẽ'rã wêrĩa wa'aco niwõ. ²⁸ Na siete co me'rã omocã du'tecãrã niwã. Tojo weero wêrĩ'cãrã masãcã, ¿ni'í numo tojabutiagosari? ni sêrĩtiña'wã.

²⁹ Tojo nicã tu'ogũ, Jesú narẽ yũ'tiwĩ:

—Musã wisiyũ'rua'a. Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere ne masĩwe'e. Ô'acũ cũ tutuase quẽ'rãrê masĩwe'e. ³⁰ Wêrĩ'cãrã na masãca be'ro numotisome. Pũ'rã numia quẽ'rãrê numisosome. Ô'acũrê wereco'terã u'mũsepu nirã weronojõ nirãsama. ³¹ Apeyenojõ wêrĩ'cãrã masãsere werenemogũti tja. Ô'acũ cũ ye queti ojãca pũrĩpũ musãrê ni'quere bu'epã. A'tiro nicũ niwĩ: ³² “Yũ'ũ Ô'acũ ni'i. Abrahã, Isaa, Jacob wiogu ni'i”, nicũ niwĩ. Cũ “Na wiogu ni'i” nígũ, “Yũ'ũ tiropũ catima” nígũ, tojo nicũ niwĩ. Ô'acũ catirã wiogu nimi. Wêrĩbajuduti'cãrã marĩma, niwĩ Jesú.

³³ Cũ bu'esere tu'orã, masise me'rã yu'ticã ĩ'arã, masã tu'omarĩa wa'awã.

Moisé cũ dutise cūu'que, ni'cãrõ añuyu'rũnu'cãrõ ni'i nise ni'i

(*Mr 12.28-34*)

³⁴ Be'ro Jesú saduceo masãrẽ di'tamarĩacã weesere fariseo masã tu'ocãrã niwã. Tere tu'o, nerẽcãrã niwã.

³⁵ Na me'rã ni'cũ Moisé oja'quere bu'eri masũ Jesure mejẽcã yu'ticã uagu, cãrẽ sãrĩtiña'wĩ:

³⁶ —Masãrẽ bu'egu, Moisé duti'que ¿disenojõ waro apeye yu'ruoro añuyu'rũnu'cãti? niwĩ.

³⁷ Jesú cãrẽ a'tiro yu'tiwĩ:

—A'tiro ni'i. “Õ'acũ marĩ wiogure nipe'tise musã ãjõpeose me'rã, musã wãcũse me'rã, musã tu'oña'se me'rã ma'ĩña.” ³⁸ A'te ni'i apeye yu'ruoro niyu'rũnu'cãse.

³⁹ A'te be'rore tojocureta ni'i, nĩrõ. A'tiro ni'i. “Marĩ basu ma'irõnojõta ãpẽrãrẽ ma'irõua'a.” ⁴⁰ A'te puaro dutisere wéerã, nipe'tise Moisé cũ duti'quere, tojo nicã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na bu'e'quere yu'tirãta wee'e, niwĩ Jesú.

Jesú masãrẽ “Cristo na nigũ ¿noa macũ niti?” ni sãrĩtiña'que ni'i

(*Mr 12.35-37; Lc 20.41-44*)

⁴¹ Fariseo masã na nerẽrĩ cura Jesú narẽ sãrĩtiña'wĩ:

⁴² —Musã Cristo Õ'acũ bese'cure ¿de'ro tu'oña'ti? ¿Noa macũ niti cũ? niwĩ.

Cãrẽ yu'tiwã:

—Dũporocjũpu wiogu Davi pãrãmi nituriagu nimi, niwã.

⁴³ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú narẽ niwĩ:

—Cristo, Õ'acũ bese'cu Davi pãrãmi nituriagu nicã, to pũrĩcãrẽ ¿de'ro weegu Davi Espĩritu Santu tutuaro me'rã ucũgũ, cãrẽ “Yu'ũ wiogu nimi”, nipari? Marĩ, marĩ

pārāmirē “Yū'u wioḡu nimi”, niwe'e. Davi Ō'acū bese'cure ucūyugū, a'tiro ojacū niwī:

⁴⁴ Ō'acū u'musepu nigū cū macūrē, yu'ure yu'ruoacjure a'tiro nicū niwī:

“Yū'u tiro wioḡu dujiri cūmurōpu dujigusa'a.

Mū'u topu dujicā, mū'urē ī'atu'timi'cārārē docaque'acā weeguti”, nicū niwī Ō'acū, ni ojacū niwī Davi.

⁴⁵ ¿De'ro weegū Ō'acū bese'cū Cristo Davi pārāmi nímasī-bosabe? Davi basuta cūrē “Yū'u wioḡu nimi”, nicū niwī. Tojo weegū cū pārāmi se'saro nirónojō o'ogū, cū wioḡu nicū niwī, niwī Jesú.

⁴⁶ Cū tojo nisere tū'orā, ne ni'cū ni'cā ūsero yū'tima'atiwā. Tita me'rā be'ro majā uirā, ne sērītiña'nemotiwā.

23

Jesú fariseo masārē, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masārē tu'ti'que ni'i

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Be'ro Jesú masārē, tojo nicā ūsā cū bu'erārē niwī:

² —Moisé oja'quere bu'eri masā, āpērā fariseo masā Ō'acū dutise Moisére cū'quere wererā nima. ³ Tojo weerā na weresere tū'o, tere weesirutuya. Na weese-tise pe'ere ī'acūiticā'ña. Na añurō wereme'rīma, wererā. Tojo weemirā, na nise pe'ere weetima. ⁴ Na dutiwaronojō dutiyū'ruocā'sama. Masā tere pōtēotisama. Na tojo wéerā, wūapōtēoña marīse nūcūsere dū'tepeorā weronojō weesama. Na masārē tere wūapeorā weronojō weesama. Na tere wūadutirā, ne āpērā tā'rīrārē weetamutirā weronojō weesama. Ne pajaña'ti, masārē ne cāl'ró weetamutisama. ⁵ Nipe'tise na weesere masārē añurō ī'adutirā weeta'sasama. Masā narē “Ō'acūrē añurō

ējōpeosama” nicā tu'osī'rīrā, a'tiro weesama. Na diapoapɸ, na omocāpɸ Ō'acū ye queti ojāca pūrī cjasere pajiri casero me'rā oja'quere du'teō'osama. Tojo nicā na ñubuecā ī'adutirā āpērā yu'rɸoro na ñubuewɸari su'tiro sumutopɸ opa dari cɸorojore sãñasama. ⁶ Bosenɸmɸ nicā wiorā na dujiwɸase cūmurīpɸ dujisī'rīsama. Na nerēse wi'seripɸ quē'rārē mejārōta weesama. ⁷ Masā narē macā decopɸ wiopesase me'rā añuduticā ɸasama. Narē, “Ūsārē bu'erā” pisucā ɸasama.

⁸ »Mɸsā pūrīcā āpērārē “Mɸsā ūsārē bu'erā ni'i”, ni-no'ticā'ña. A'tiro ni'i. Mɸsā ni'cū pō'rāta ni'i. Yu'u ni'cūta mɸsārē bu'egɸ ni'i. ⁹ Mɸsā ne ni'cūrē a'ti nucūcāpɸre “Ūsā pacɸ”, niticā'ña. Mɸsā ni'cūta pacuti'i. Cū Ō'acū ɸ'mɸsepɸ nimi. ¹⁰ Diacjūta mɸsā pūrīcā “Ūsā wiogɸ”, ni pisuno'ticā'ña. Yu'u Cristo Ō'acū bese'cɸ ni'cūta mɸsā wiogɸ ni'i. ¹¹ No'o āpērārē weetamugū, cūta nimi āpērā yu'rɸoro bu'ipɸ niyu'rɸnɸ'cāgū. ¹² No'o “Yu'u āpērā yu'rɸoro niyu'rɸnɸ'cā'a” ni tu'oña'gūnojō Ō'acū cūrē mejō nigūacā waro tojacā weegɸsami. No'o “Yu'u āpērā yu'rɸoro ni'i” ni tu'oña'tigɸ pe'ere Ō'acū āpērā yu'rɸoro tojacā weegɸsami.

¹³ »Mɸsā Moisé oja'quere bu'eri masā, tojo nicā fariseo masā weeta'sari masā ni'i. Masā yu'ɸre ējōpeosī'rīrārē cā'mota'a. Tojo wéerā, yu'ɸ pacɸ wiogɸ nirōpɸ wa'ari ma'arē narē bi'arā wee'e. Mɸsā basuta yu'ɸre ējōpeowe'e. Āpērā quē'rārē ējōpeosī'rīcā ɸasāwe'e. Tojo weero ña'abutiario wa'arosa'a mɸsārē.

¹⁴ »Mɸsā wapewia numia ye wi'serire ē'masa'a. Mɸsā ña'arō wee'quere wācūdutitirā yoacā ñubuetasa'a. Tojo weerā mɸsā āpērā nemorō bu'iri bocayu'rɸnɸ'cārāsa'a.

¹⁵ Jesús a'tiro ninemowī Moisé oja'quere bu'eri masārē, tojo nicā fariseo masārē:

—Musã ɯpɯtu waro weeta'sa'a. Musã ẽjõpeosere no'o ni'cũ nigũacãrẽ musã weronojõ ẽjõpeocã ɯarã, nipe'tiropɯ sijabi'a'a. Be'ro tu'ajanɯ'cõ, cũrẽ musã nemorõ ña'arõ pecame'epɯ wa'ata basiocã weesa'a.

¹⁶ »Ña'arõ wa'arosa'a musãrẽ. Caperi bajutirãrẽ a'merĩ wejero weronojõ ni'i. A'tiro ni bu'e'e masãrẽ: “Ni'cũ 'A'tiro weeguti', nisami Õ'acũrẽ. 'Õ'acũ wi'i me'rã tojo weeguti' nĩca be'ro cũ ní'quere queoro weeticã, 'Bu'iri marĩ'i””, nisa'a. “Cũ 'Õ'acũ wi'i cjase uru me'rã tojo weeguti' ní'quere queoro weeticã pũricãrẽ, 'Ña'a ni'i””, nisa'a. ¹⁷ Musã tojo nĩrã, diacjũ wãcũwe'e. Tu'omasĩwe'e. Uru Õ'acũ wi'ipɯ niyuro, Õ'acũ ɽ'orõpɯ añuse tojasa'a. Õ'acũ wi'i, ti wi'i cjase uru nemorõ añuyɯ'rɯnɯ'cã'a. ¹⁸ Musã Õ'acũ dutiro weesĩ'rĩtirã, ucũme'rĩse me'rã weeta'sa'a. Masãrẽ a'tiro nisa'a: “Musã 'Õ'acũrẽ wa'icũrã ẽjũamorõpeowɯaropɯ me'rã tojo weerãti' ní'quere weeticã, bu'iri marĩsa'a. Wa'icũ Õ'acũrẽ o'ose topɯ peo'que me'rã pũricãrẽ wapatisa'a”, ni'i. ¹⁹ Musã tu'omasĩwe'e. Õ'acũrẽ o'ose nemorõ na wa'icũrã ẽjũamorõpeowɯaro pe'e wapati'i. Topɯ ẽjũpesase me'rã na Õ'acũrẽ o'ose añuse tojasa'a. ²⁰ Tojo weerã musã “Õ'acũrẽ wa'icũrã ẽjũamorõpeowɯaropɯ me'rã tojo weerãti” nĩrã, te se'sarore nĩrã weewe'e. “Topɯ peoatje quẽ'rãrẽ mejãrõta weerãti”, nĩrã weesa'a. ²¹ Õ'acũ cũ ya wi'i, Õ'acũ wi'ipɯ nisami. Tojo weerã Õ'acũrẽ “Ti wi'i me'rã tojo weerãti” nĩrã, “Cũ me'rãta tojo weerãti”, nĩrã wee'e. ²² Mejãrõta “'E'muse me'rã tojo weerãti” nĩrã, “Õ'acũ dujiro me'rãta, topɯ dujigɯ me'rãta” nĩrã wee'e.

²³ »Ña'arõ wa'arosa'a musã Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ, tojo nicã fariseo masãrẽ. Musã weeta'sasebujurã ni'i. Musã otese o'majãcã, menta, anís, comino wãmetise ba'ase sãamorẽsere seeneo, opa sũ'ɯrĩ weesa'a. Diez sũ'ɯrĩ cɯorã, ni'cã sũ'ɯ Õ'acũ wi'ipɯ miaa, Õ'acũrẽ

wãmepeo, pa'ire o'osa'a. Mũsã tojo añurõ weemirã, Moisé oja'que apeye pacase pe'ere weewe'e. ãpẽrãrẽ queoro weesere, pajaña'sere, Õ'acũrẽ ëjõpeose pe'ere weewe'e. A'tiro pe'e weeya. Mũsã otesere cũrẽ o'odu'utimirã, a'te añuyũ'rũũ'cãsere weeya.

²⁴ »Mũsã basu diacjũ weewe'e. ãpẽrã quẽ'rãrẽ sũ'ori diacjũ weewe'e. Tojo weerã mũsã Õ'acũ ye cjasere bu'érã, caperi bajutirã a'merĩ sũ'ori tũawã'cãrã weronojõ ni'i. Moisé cũ oja'que, mejõ niseacã dutise pe'ere wãcũyũ'rũrã, apeye paca pe'ere weewe'e.

²⁵ »Mũsã weeta'sarã a'tiro wee'e. Bajuyoropũ dia'cũ añurõ wee'e. Baparire bu'ipũ dia'cũ añurõ coerã weronojõ weeta'sa'a. Ti pa po'peapũre peje ña'ase mũsã ãpẽrã yere yaja'que, ãpẽrã yere ùaripejayũ'rũũ'cã'que ù'irĩ weronojõ wã'ñasa'a. Tojo weero ña'abutiario wa'arosa'a mũsãrẽ. ²⁶ Mũsã fariseo masã tũ'omasĩtirã, caperi bajuno'tirã weronojõ ni'i. Ne waro po'peapũ cjase mũsã wãcũsere dũcayũmũ'tãña. Be'ro bajuyoropũ añurã, ña'ase moorã tojarása'a. Bapari po'peapũ coemũ'tã'caro weronojõ bu'ipũ quẽ'rã ù'irĩ marĩrõ tojaro weronojõ weerãsa'a.

²⁷ »Mũsã Moisé oja'quere bu'eri masã, fariseo masã weeta'sari masã ni'i. Tojo weero ña'abutiario wa'arosa'a mũsãrẽ. Wẽrĩ'cãrã masãperi weronojõ ni'i. Bu'ipũre añurõ bajudutirã bo're me'rã wa're'que kujirire nũ'cõsa'a. Ti pe po'peapũre wẽrĩ'cãrã õ'arĩ mejã, tojo nicã dicũse na upũ ña'ase boa'que sãñasa'a. ²⁸ Mũsã a'tiro niseti'i. Masã ï'orõpũre añurã weronojõ baju'u. Po'peapũ pe'ere weeta'sasebũjũrã ni'i. Mũsãpũre ña'ase niyũ'rua'a.

²⁹ »Mũsã Moisé oja'quere bu'eri masã, fariseo masã weeta'sasebũcũrã ni'i. Mũsã dũporocjãrã Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã masãperi bu'ipũ añurõ bajudutirã yeenũ'cõ'o. Tojo nicã ãpẽrã masã añurã

ni'cārārē masāperi bu'ipɯ mejārōta ma'masu'anu'cō'o.
³⁰ Tu'ajanu'cō, a'tiro ucūsa'a. “Ūsā ñecūsɯmɯa Ō'acū
 ye queti weremu'tārī masārē wējēcārā niwā. Ūsā na
 catícateropɯre nírā, narē wējēcā, wējētamutibopā”, ni'i.
³¹ Mɯsā a'tere tojo nírā, “Ō'acū ye queti weremu'tārī
 masārē wējē'cārā pārāmerā nituriarā ni'i”, nírā wee'e.
³² Mɯsā, mɯsā ñecūsɯmɯa weemujāti'caronojōta weeya-
 paticā'ña, ni tu'tiwī.

³³ »Mɯsā weeta'sari curuacjārā añā weronojō ni'i.
 Mɯsā de'ro wee Ō'acū pecame'epɯ bu'iri da'reatjere
 yu'rɯwetimasísome. ³⁴ Tojo weegu yu'u mɯsā tiropɯre
 Ō'acū ye queti weremu'tārī masā, masírī masārē, bu'eri
 masārē o'óguti. Mɯsā pe'e na ni'cārērārē wējē, āpērārē
 curusapɯ paabi'penu'cōrāsa'a. Āpērārē na nerēwɯase
 wi'seripɯ paape, na no'o wa'ase macārīpɯ sirutucu-
 siarāsa'a. ³⁵ Tojo weero nipe'tirā masā añurārē wējē'que
 wapa mɯsārē bu'iri wā'a'a. Mɯsā ñecūsɯmɯa añugū
 Abel me'rā ne waro wējē du'pocáticārā niwā. Téé
 Zacaríá Berequía macū me'rā yapada'reocārā niwā. Cūrē
 na ñubuepeowɯaropɯ Ō'acū wi'i decopɯ wējēcārā niwā.
³⁶ Diacjū mɯsārē wereguti. Tojo wee'que wapare
 ni'cārōacā a'tocateropɯ nirārē bu'iri wa'arosa'a, niwī
 Jesús.

Jesú Jerusaléerē ñ'agū uti'que ni'i
(Lc 13.34-35)

³⁷ Fariseo masārē tojo níca be'ro Jesús Jerusalécjārā, tojo
 nicā todɯporopɯ ti macāpɯ ní'cārārē wācūgū, a'tiro niwī:
 —Jerusalécjārā, mɯsā Ō'acū ye queti weremu'tārī
 masārē wējēcō'a'a. Ō'acū o'ó'cārā cū ye quetiwereri
 masārē ūtāperi me'rā doquewējē'e. Mɯsārē pejetiri yu'u
 ma'ígū, neocūusi'rīmiwū. Ni'cō cārē'quē co pō'rārē
 wɯase docapɯ neocūu'caro weronojō weesi'rīmiwū. Mɯsā

uatiwɘ. ³⁸ Tojo weero mɘsã nimi'que wi'seri masã marĩrõ tojarosa'a. ³⁹ A'tere tɘ'omasĩña. Yɘ'ure apaturi i'anemo-some majã. Be'ro yɘ'u a'ti turipɘ apaturi a'ticãpɘ, mɘsã “Õ'acũ dɘporopɘ ‘O'óguti’ ní'cɘ añubutiagɘ nimi” ní'rãpɘ i'arãsa'a tja, niwĩ Jesú.

24

Jesú “Õ'acũ wi'i Jerusalé cja wi'i cõ'ano'rõsa'a” ní'que ni'i

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jesú Õ'acũ wi'ipɘ ní'cɘ wijaa wa'awĩ. Cũ wa'ari cura ãsã cũ bu'erã cũ tiro wa'a, niwũ:

—Ĩ'aña a'ti wi'ire. Añubutiari wi'i, pajiri wi'i waro ni'i, nimiwũ. ² Õsã tojo nicã, Jesú niwĩ:

—Mɘsã a'te pejere i'a'a, i'arã. Diacjũ mɘsãrẽ wereguti. Nipe'tise a'ti wi'i cjase ne ni'cã ãtãgã apega bu'ipɘ yee-turiamujã'que tojasome. Nipe'tise mɘtõdijono'rõsa'a, niwĩ.

A'ti ɘmɘco pe'tise dɘporo Jesú “A'tiro wa'arosa'a” ní'que ni'i

(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Be'ro ãsã wa'a, ãrũgũ Olivo wãmeticjɘpɘ ejawɘ. Jesú topɘ ejanujãrĩ cura ãsã ya'yioropɘ sãrĩtiña'wũ:

—Õsãrẽ wereya. ¿De'ro nicã tojo wa'arosari? ¿Ñe'enojõ me'rã i'ogũsari mɘ'u apaturi a'tiatjere? Tojo nicã a'ti ɘmɘco pe'tiatjo dɘporo ¿de'ro wee masĩrãsari? ni sãrĩtiña'wũ.

⁴ Jesú ãsãrẽ yɘ'tiwĩ:

—Ãpãrã mɘsãrẽ nisooticã'to ní'rã, añurõ tɘ'omasĩyuya.

⁵ Pãjãrã a'tiro nisoorãsama. “Yɘ'u Õ'acũ tutuaro me'rã wee'e; Õ'acũ bese'cɘ Cristo ni'i”, nirãsama. Na tojo nisere tɘ'orã, pãjãrã siruturãsama. ⁶ Mɘsã a'mewẽjẽse quetire tɘ'o, “Topɘ tojo wa'aporo” nicã tɘ'orãsa'a. Tere tɘ'orã,

uɥuaticã'ña. Te a'tirota wa'arosa'a. Tojo nimirõ, a'ti uɥuɥco pe'tiatjo dũ'sarosa'a yujupũ. ⁷ Ni'cã curuacjãrã ape curuacjãrã me'rã a'mequērāsama. Tojo nicã ni'cã di'tacjãrã ape di'tacjãrã me'rã a'mewējērāsama. Peje a-pe-sepũre uɥjaboase nirõsa'a. Aperopũre peje di'ta narāsãse nirõsa'a. ⁸ A'te nipe'tise peje me'rã masã ne waro pi'eti-wã'cõse ni'i. Numio co macũrẽ wũase dũporocã pũrĩse nu'cãrõ weronojõ nirõsa'a.

⁹ »Tojo wa'acã, yũ'ure ãjõpeotirã mušãrẽ ña'arõ weerāsama. Mušãrẽ ñe'e, wiorã tiropũ miaa, bu'iri da'reduťirāsama. Mušãrẽ wējērāsama. Yũ'ure ãjõpeose bu'iri nipe'tirocjãrã masã mušãrẽ i'atu'tirāsama. ¹⁰ Tojo wa'acã, pãjãrã yũ'ure ãjõpeomi'cãrã ãjõpeodu'urāsama. Na a'metu'ti, ãpẽrã wiorãpũre bu'iri da'reduťirã o'orāsama. ¹¹ Pãjãrã “Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã ni'i”, nisoorāsama. Pãjãrãrẽ niso, ãjõpeocã weerāsama. ¹² Ña'ase niyũ'rũmajãrõsa'a. Tojo wa'acã, pãjãrã a'merĩ ma'idu'urāsama. ¹³ Yũ'ure ãjõpeoyapatirã pũrĩcã yũ'rũwetirāsama. Yũ'u pacũ tiropũ catinu'cũrāsama. ¹⁴ Nipe'tiro a'ti di'tapũ Õ'acũ masãrẽ yũ'rũose quetire werese'sabi'ano'rõsa'a. Na quẽ'rãrẽ masĩduťiro wereno'rõsa'a. “Ña'arõ wee'quere bujaweti dũcayucã, Õ'acũ ñe'egũsami”, ni wereno'rõsa'a. A'te nipe'tiropũ se'sãca be'ro a'ti uɥuɥco pe'tirosa'a majã. ¹⁵ Dũporocjũpũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Danie wãmetigu a'ti uɥuɥco pe'tiatjo dũporo wa'atjere ojayucũ niwĩ. “Ña'agũ, Õ'acũ yabiguñojõ cũ ya wi'i añurĩ wi'ipũ sãjãtĩguñojõ Jerusalẽ cja wi'ipũ sãjãagũsami”, ni ojayucũ niwĩ. Cũ ti wi'ipũ nu'cũcã i'arã, mušã a'ti pũrĩrẽ bu'e, tu'omasĩña. ¹⁶ Tojo wa'acã i'arã, Õ'acũ bu'iri da'regušami nĩrã, Judeapũ nirã ãrũpagupũ du'tiaya. ¹⁷ Wi'i dũposãrĩ opa sirapũ soo pesaguñojõ po'pearũ cjasere sãjãa,

duretimigũ, diacjũ du'tiaya. ¹⁸ No'o wesepeũ tũ'ogũ quẽ'rã ne wi'ipe tojaa, duregu wa'aticã'ña. Sojaro me'rã du'tiaya. ¹⁹ Tojo wa'ase numũrĩ numia nijĩpacosãnumiarẽ, tojo nicã pũ'rã mi'rĩrã cũorãrẽ bujaweose numũrĩ nirõsa'a. Na umũnarõ wa'amasĩsome. ²⁰ Mũsã Õ'acũrẽ sũrĩña: “Yũsuase numũrĩrẽ, soowũari numũ ũsã judĩo masã yoaropũ wa'atiri numũrẽ wa'aticã'to”, niña. ²¹ Tojo wa'ase numũrĩrẽ upũtu waro pi'etise nirõsa'a. Õ'acũ a'ti turi wéeca be'rore tocã'rõ pi'etise marĩcaro niwũ. Be'ropũ quẽ'rãrẽ tocã'rõ waro pi'etise marĩrõsa'a. ²² Õ'acũ na pi'etise numũrĩrẽ duoticãma, ne ni'cũ yũ'rũwetitibutiabosami. Õ'acũ pe'le cũ yarã, cũ bese'cãrãrẽ pajaña'gũ, tojo wa'ase numũrĩrẽ duogusami.

²³ »Ãpẽrã mũsãrẽ a'tiro nisoorãsama. “Jãa, i'aña. Õ'acũ bese'cũ Cristo a'to nimi.” O apetero weerã “Sõ'opũ nimi”, nirãsama. Na tojo nicã, ãjõpeoticã'ña. ²⁴ Pãjãrã nisoori masã a'tirãsama. A'tiro nirãsama: “Yũ'ũ Õ'acũ bese'cũ Cristo ni'i. Õ'acũ ye quetire weremũtãrĩ masũ ni'i”, nisoorãsama. Narẽ ãjõpeocã wees'ĩrĩrã, peje wee'lose i'orãsama. Basiocãma, Õ'acũ cũ bese'cãrãpũreta ãjõpeodu'ucã wees'ĩrĩrãsama. ²⁵ Mũsã basu masĩña majã. Yũ'ũ mũsãrẽ be'ropũ wa'atjere wereyutoja'a. ²⁶ Tojo weerã ãpẽrã mũsãrẽ “Sõ'opũ yucũ marĩrõpũ Cristo nisami, i'arã wa'aya” nicã, wa'aticã'ña. ãpẽrã “A'ti tucũpũ nimi, i'arã a'tia” nicã, ãjõpeoticã'ña. ²⁷ Yũ'ũ Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ a'tiri cura a'tiro nirõsa'a. Mujĩpũ mujãtiro pe'le, cũ sãjãrõ pe'le quẽ'rãrẽ bũpo ya'baro weronojõ nirõsa'a. Ya'yioropũ a'tisome. ²⁸ Apĩnojõ wa'icũ boacã, yuca maata masĩ, wĩjĩwã'cãsama. Tojo wa'acã i'arã, “Apĩnojõ boapĩ”, ni masĩ'i. A'te weronojõ yũ'ũ a'ticã, masã masĩrãsama, niwĩ Jesú.

Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ ĵde'ro wee

a'tigusari? nise ni'i

(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30,34-36)

²⁹ Jesú a'tiro ninemowí:

—Te pi'etise n̄m̄m̄r̄i yu'rúca be'ro mujĩpũ um̄ucocjũ na'itĩ'a wa'agusami. N̄namicjũ quẽ'rã bo'reyusome. N̄ocõa bur̄udijarãsama. Nipe'tirã u'm̄marõp̄u nirá narãsãcã weeno'rãsama. ³⁰ Tojo wa'acã, u'm̄m̄sepe yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ up̄utigu yu'u a'tisere ĩ'arãsama. Nipe'tise macãrĩcjãrã uirã, utirãsama. Yu'u o'mecururip̄u tutuaro me'rã asistedijaticã, ĩ'arãsama. ³¹ Yu'ure wereco'terã u'm̄m̄secjãrãrẽ nipe'tiro a'ti di'tap̄u o'óguti. Yaro coroneta up̄utu b̄usucã, yu'u bese'cãrã nipe'tiro no'o nirõcjãrãrẽ neorãsama.

³² »M̄sãrẽ otese higeragu wãmeticjũ me'rã queose o'oguti. Tigũ d̄up̄rip̄u p̄urĩ ñasãwijicã, “Cũ'ma wa'arotiro wee'e”, nisa'a. ³³ A'te weronojõ yu'u tod̄uporo ni'que peje wa'acã ĩ'arã, “Cã'rõacã Jesú a'ti di'ta wiogu sãjãtjo d̄u'sa'a”, niña. ³⁴ Diacjũ m̄sãrẽ wereguti. A'te peje tojo wa'ari cura nirá wẽr̄isome. Tojo wa'asere ĩ'ape'ocã'rãsama. ³⁵ A'ti um̄uco, a'ti di'ta pe'tidijarosa'a. Yu'u ucũse, yu'u bu'ese p̄urĩcã ninu'cũcã'rõsa'a. Nipe'tise yu'u ni'que queoro wa'arosa'a.

³⁶ »Yu'u apaturi a'tiatjema ti n̄m̄u nicã, ti hora nicã a'tigusasa'a nisere ne masĩno'ña marĩ'i. Õ'acũrẽ wereco'terã u'm̄m̄secjãrã, yu'u Õ'acũ macũ quẽ'rã masĩwe'e. Yu'u pacũ Õ'acũ ni'cũta masĩsami.

³⁷ »Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ up̄utigu a'tiri cura quẽ'rãrẽ d̄uporocjũp̄u Noé cã n̄icaterop̄u wee'caronojõ weerãsama. ³⁸ Õ'acũ a'ti turi miose d̄uporo masã ba'a, s̄ĩ'rĩ, omocã d̄u'te, na põ'rã numiarẽ numisocãrã niwã. A'tere weetuocãrã niwã téé Noé cã yucusujop̄u sãjãrĩ curap̄u. ³⁹ Na, ne “Mejẽcã wa'arosa'a”, ni wãcũma'aticãrã niwã. Be'ro acoro pejaa, narẽ dia

SAN MATEO 24:40 98 SAN MATEO 24:51

miorĩ curapũ tũ'omasĩcãrã niwã. Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ a'tiri cura quẽ'rãrẽ masã mejãrõta weerãsama. ⁴⁰ Yũ'u a'tiri cura umũa puarã ni'cãrõ me'rã wesepũ da'rarã, ni'cũ yũ'ure ãjõpeogũ miano'gũsami. Apĩ yũ'ure ãjõpeotigũ tojagũsami. ⁴¹ Puarã numia ni'cãrõ me'rã ojoca ãrũarã, ni'cõ yũ'ure ãjõpeogo miano'gõsamo. Apego yũ'ure ãjõpeotigo tojagõsamo.

⁴² »Yũ'u musã wiogũ apaturi a'tiatjere musã masĩtisa'a. Tojo weerã añurõ wãcũ, tũ'omasĩyuya. ⁴³ Apeye quẽ'rãrẽ a'tiro masĩña. Yajari masũ ti hora nicã a'tigũsami nĩgũ, wi'li wiogũ cãrĩtisami. Cũrẽ co'te, cũ ya wi'ire yajari masũ pãosãjãacã, cã'mota'asami. ⁴⁴ Musã quẽ'rã ã'rĩ weronojõ niña. Musã ne cã'rõ wãcũtubutiari cura yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ a'tigũsa'a, niwĩ.

*Jesú puarã da'raco'terã me'rã queose o'o'que ni'li
(Lc 12.41-48)*

⁴⁵ Jesú a'tiro ninemowĩ:

—¿Noanojõ pe'e yũ'u dutiro weenu'cũgũ, tũ'omasĩgũ waro nisari? nĩgũ, queose me'rã weregati. Wiogũ aperopũ wa'agũ, cũ ya wi'ire co'tedutigũ ni'cũ cũrẽ da'raco'tegũre cũasami. “Ãpẽrã da'raco'terãrẽ no'o da'sasenojõrẽ ba'ase ecaya”, nisami. ⁴⁶ Be'ro aperopũ eja'cũ dajasami. Cũ dajacã, queoro da'ra bocaejano'gũ e'catisami. ⁴⁷ Diacjũ musãrẽ weregati. Cũ queoro weese wapa wiogũ nipe'tise cũ cuosere co'tedutigũ sõrõgũsami. ⁴⁸ Cũrẽ da'raco'tegũ ña'agũ, “Yũ'u wiogũ maata dajosome” nigũnojõ pũricã a'tiro weesami. ⁴⁹ Ãpẽrã da'raco'terãrẽ ña'arõ paa pi'eticã weesami. Ãpẽrã que'arã me'rã ba'a, sĩ'rĩsami. ⁵⁰ Cũ tojo weeri cura wiogũ wãcũña marĩrõ cũ co'tetiri cura dajasami. ⁵¹ Cũ cũa'cũre duti'quere weeti'que wapa upũtu waro cũrẽ bu'iri da'regũsami. Ãpẽrã ña'arã, weeta'sari masãrẽ

wa'a'caronojō bu'ipejasirutugusami. Tojo wa'acã, cū pūrino'gũ, upicari cūrīdio, utigusami, niwī Jesú.

25

Diez nu'mia me'rã Jesú queose o'o'que ni'i

¹ Jesú cū wiogũ nirõpũ ¿noanojō sãjãarõsari? nígũ, a'te queose me'rã werewī:

—Yũ'ũ wiogũ nirõpũre sãjãatje a'tiro weronojō ni'i. Diez nu'mia na me'rãcõ marãpũ niacjũ a'ticã co'tesama. Nánucũ Ʃ'se me'rã sī'osepare cõosama. ² Ni'cãmocũrã nipe'tisere añurõ apoyutisama. ãpẽrã ticũrãta tja añurõ apoyu, co'tesama. ³ Apoyutirã numia na ye sī'osepare miarã, Ʃ'se na piosã ducayuatjere miatisama. ⁴ Apoyu'cãrã numia pe'e poseye'quepapũre miasama. Tojo nicã borewaria me'rã Ʃ'sere mianemosama. ⁵ Co marãpũ niacjũ maata etatisami. Tojo weerã narẽ wũja pũricã, cãrĩa wa'asama. ⁶ Be'ro ñami deco eĩácã, ãpẽrã pe'e a'tiro caricũmũ'tãsama: “Co marãpũ niacjũ a'titojami. Põtẽrĩrã a'tia”, nisama. ⁷ Na tojo caricũcã, nipe'tirã numia wã'cãpe'tia wa'asama. Wã'cã, na ye sī'osepare apobũrosama. ⁸ Ʃ'se miati'cãrã numia pe'e ãpẽrã mia'cãrãrẽ a'tiro nisama: “Ûsã quẽ'rãrẽ cã'rõ sī'ose Ʃ'se o'oya. Ûsã sī'osepa yatiro wee'e”, nisama. ⁹ Ʃ'se mia'cãrã numia pe'e narẽ yũ'tisama: “Mũsãrẽ o'osome. Ûsã mũsãrẽ o'ocãma, mũsãrẽ ejati, mũsã quẽ'rãrẽ ejatibosa'a. Mũsã basu na Ʃ'se duawũaropũ duurã wa'aya”, nisama. ¹⁰ Na ni'cãmocũrã numia Ʃ'se duurã wa'ãca be'ro na me'rãcõ marãpũ niacjũ etasami. ãpẽrã apoyu'cãrã numia pe'e cū me'rã bosenuũũ weeri wi'ipũ sãjãasama. Na sãjããca be'ro ti wi'icjãrã sopere bi'acã'sama. ¹¹ Be'ropũ Ʃ'se duurã eja'cãrã numia sopepũ eta, “Wiogũ, mũsãrẽ pãõña”, nisama. ¹² Na tojo pisucã tu'ogũ, na me'rãcõ marãpũ niacjũ narẽ

yu'tisami: “Diacjũta musãrẽ ne masĩtisa'a”, nisami, ni werewĩ Jesú.

¹³ Jesú te queosere wéréca be'ro ùsãrẽ niwĩ:

—A'te queose weronojõ yu'u a'tiatji numurẽ musã masĩwe'e. Tojo weerã añurõ wãcũ apoyuya, niwĩ.

I'tiarã da'racoterã me'rã Jesú queose o'o'que ni'i

¹⁴ Jesú ùsãrẽ a'tiro werenemowĩ:

—Yu'u a'ti turipũ apaturi a'tigũ, masãrẽ o'omatje a'te queose weronojõ ni'i. Ni'cũ masũ ape di'tapũ wa'agũ, cãrẽ da'racoterãrẽ pijiosami. Narẽ cũ yere co'tedutigũ cũusami.

¹⁵ »Narẽ na da'ratjo põtëorõ cũuburosami. Ni'cãrẽ ni'cãmocusetiri mil niyeru kujiri wapabujuse kujirire o'osami. Apĩrẽ puati mil kujiri o'osami. Apĩrẽ mil kujiri o'osami. O'otoja, wa'a wa'asami. ¹⁶ Cũ wa'áca be'ro ni'cãmocusetiri mil kujiri o'ono'cu maata te niyeru me'rã da'ra, ticuseta wapata'anemosami. ¹⁷ Puati mil kujiri cuo'cu quẽ'rã mejãrõta apeye puati mil kujiri wapata'anemosami. ¹⁸ Mil kujiri ñe'e'cu pe'e cope se'e, cũ wiogũ da'radutimi'quere yaacã'sami.

¹⁹ »Be'ro, yoáca be'ropũ na wiogũ sijagũ eja'cu da-jasami. Cãrẽ da'racoterãrẽ pijio, na da'ra'quere aposami.

²⁰ Ni'cãmocusetiri mil kujiri cuo'cu ejamũ'tãsami. Apeye ticuseta cũ wapata'a'quere wiagũ, cũ wiogũre nisami: “Yu'u wiogũ, yu'ure ni'cãmocusetiri mil kujiri o'owũ. A'te cuo'o. Te me'rã apeye ticuseta mu'urẽ wapata'abosawũ”, nisami.

²¹ »Cũ tojo nicã tu'ogũ, wiogũ nisami: “Mu'u añurõ weepã. Yu'u duti'caronojõta queoro weeme'ricã'pã. Yu'u cã'rõacã cũu'que me'rã añurõ weepã. Tojo weegũ peje yu'u cuosere co'tedutigũ sörögũti. A'tia. Yu'u me'rã e'catitamuña”, nisami.

²² »Be'ro apĩ da'raco'tegu puati mil kujiri o'ono'cu ejasami. Wiogure a'tiro nisami: “Yu'u wiogu, yu'are puati mil kujiri o'owu. A'te cuo'o. Te me'rã ticuseta tja mu'urẽ wapata'abosawu”, nisami.

²³ »Wiogu cãrẽ nisami: “Mu'u añurõ weepã. Yu'u duti'caronojõta queoro weeme'ricã'pã. Yu'u cã'rõacã cõu'que me'rã añurõ weepã. Tojo weegu peje yu'u cuosere co'tedutigu sõrõgũti. A'tia. Yu'u me'rã e'catitamuña”, nisami.

²⁴ »Be'ro majã mil kujiri o'ono'cu eja, cõ wiogure a'tiro nisami: “Yu'u wiogu, mu'u tutuaro da'radutiri masũ nisere masĩwũ. Mu'u da'ratimigũ, ãpẽrã ye da'rase wapa me'rã mu'u wapata'a. ²⁵ Tojo weegu uigu, mu'u ye niyerure di'ta po'peapu yaacũuwũ. A'te ni'i mu'u yẽta tja”, nisami.

²⁶ »Cũ tojo nicã tu'ogu, wiogu a'tiro yu'tisami: “Yu'u cõu'que me'rã mu'u ña'arõ weepã. Ña'agũ, nijisijagu ni'i. Mu'u yu'are a'tiro wãcũwũ. 'Da'ratimigũ, ãpẽrã da'rase wapa me'rã wapata'ami', niwũ. ²⁷ Mu'u tojo wãcũgũ, yẽ niyerure yaatimigũ, niyeru nurõrĩ wi'ipu bucuamujãdutigu cõubopã. Tojo wéeca be'ro yu'u dajagu, ti wi'ipu cũnarõ mujã'que me'rã ñe'eboapã”, nisami.

²⁸ »Tojo níca be'ro ãpẽrã topu nirãrẽ nisami: “Cũ ye mil kujirire ã'ma, diez mil cuogu pe'ere o'oya. ²⁹ A'tiro ni'i. No'o peje cuogure nemorõ o'ono'rõsa'a. Cũ peje cuoyu'rucogusami. Apĩ moogũ pe'ere cõ cuomi'queacãpũreta ã'mape'ocã'no'gũsami. ³⁰ ã'rĩ da'raco'tegu queoro weetigure ñe'e, na'itĩ'arõ wijáropu cõ'acã'ña. Topu pũrĩno'gũ, upicari cũ'rídio, utigusami”, nisami na wiogu, niwĩ Jesú.

Jesú nipe'tise di'tacjãrãrẽ beseatje ni'i

³¹ Jesú ãsãrẽ werenemowĩ:

—Be'ro yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigu a'ti turicjārārē dutigu a'tiguti. Yu'ure wereco'terā u'musecjārā me'rā a'tigu, asistese me'rā a'tiguti. Be'ro wioḡu dujiri cūmurōpu dujigusa'a. ³² Nipe'tise di'tacjārā yu'u dujiro tiropu nerērāsama. Tojo weegu yu'ure ējōpeorārē mejēcā, āpērā yu'ure ējōpeotirārē mejēcā ducawaanu'cōḡūti. Ni'cū ecarā co'tegu ovejare mejēcā, cabrare mejēcā ducawaanu'cōḡū weronojō weeguti. ³³ Cū ovejare diacjūcamocā pe'e nu'cōsami. Cabra pe'ere cūpe pe'e nu'cōsami. A'te weronojō yu'ure ējōpeorārē diacjū pe'e nu'cōḡūti. Yu'ure ējōpeotirā pe'ere cūpe pe'e nu'cōḡūti. ³⁴ Tojo wéeca be'ro diacjū pe'e nu'cūrārē nigūti. “A'tia. Yu'u pacu musārē añurō weeami. Ne waropu cū a'ti turire weenu'cācateropu musā niatjore apoyutojacu niwī. Tere ñe'erā a'tia majā. ³⁵ Yu'u űjaboacā, yu'ure ecawu. Yu'u acowuocā, sī'rīse tīawū. Yu'u aperopu sijacā, yu'ure cārīrō o'owu. ³⁶ Su'ti du'sacā, yu'ure sāawū. Dutiticā, yu'ure ī'acusiawu. Āpērā yu'ure bu'iri da'leri wi'ipu sōrōcā, yu'ure ī'arā etawu”, nigūti. ³⁷ Tere tu'orā, diacjū pe'e nu'cūrā, na ña'arō wee'quere acobocono'cārā a'tiro nirāsama: “Ūsā wioḡu ¿de'ro nicā mu'urē űjaboacā, ecarī? ¿De'ro nicā mu'u acowuocā, tīarī? ³⁸ ¿De'ro nicā aperopu sijacā, mu'urē cārīrō o'ori o su'tinojō du'sacā, mu'urē sāarī? ³⁹ ¿De'ro nicā mu'urē dutitigure, o bu'iri da'leri wi'ipu nigūrē ī'arā etari?” nirāsama.

⁴⁰ »Na tojo nicā, narē yu'tiguti: “Musārē diacjū wereguti. Musā yu'ure ējōpeorārē, no'o mejō nirāpūreta añurō wéerā, yu'ureta weerā weewu.”

⁴¹ »Be'ro cūpe pe'e nu'cūrārē a'tiro nigūti: “Musā Ō'acū bu'iri da'reno'ajā ni'i. Tojo weerā a'tore niticā'ña. Pecame'e űjānu'cūrī me'e tiropu wa'aya. Ti me'e wātī wioḡu, cū me'rā u'musepu cō'adijo'cārārē apoyúca me'e

ni'i. ⁴² Yũ'u ɰjaboacã, musã yũ'ure ecatiwũ. Yũ'u acowuocã, tĩatiwũ. ⁴³ Yũ'u aperopũ sijacã, yũ'ure cãrise o'otiwũ. Yũ'ure su'ti du'sacã, sãatiwũ. Yũ'u dutiticã, yũ'u bu'iri da'reri wi'ipũ nicã quẽ'rãrẽ, i'arã wa'atiwũ.”

⁴⁴ »Tere tu'orã, a'tiro nirãsama: “Wiogũ, mu'u ɰjaboacã, acowuocã, aperopũ sijacã, su'ti moocã, dutiticã, bu'iri da'reri wi'ipũ nicã, ɰde'ro nicãnojõ ɰsã mu'urẽ weetamutiri?” nirãsama.

⁴⁵ »Yũ'u narẽ yũ'tiguti: “Diacjũ musãrẽ wereguti. Musã ã'rã mejõ nirãrẽ weetamutiwũ. Narẽ weetamutirã, yũ'ureta weetamutirã weewũ”, nigũti.

⁴⁶ »Be'ro narẽ bu'iri da're bajurioguti. Āpẽrã ña'arõ wee'quere acobocono'cãrã pe'e catinu'cũsere boca, ɰ'mũsepu wa'arãsama, niwĩ Jesú.

26

Jesure ñe'erãtirã na apoyu'que ni'i

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Jesú apaturi cũ a'tiatjere wérẽca be'ro ɰsã cũ bu'erãrẽ niwĩ:

² —Musã masĩ'i, Pascua bosenuũu wa'atjo puã nuũu du'sa'a. Ti bosenuũu nicã, yũ'u Ō'acũ macũ masũ weronojõ upũtigure wiorãpuure o'o, curusapu paabi'pe wẽjẽrãsama, niwĩ.

³ Titare pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã, judío masã bucurã, Caifá pa'ia wiogũ ya wi'i sope pu'topũ nerẽcãrã niwã. ⁴ Topũ na Jesure nisoose me'rã ñe'e, wẽjẽatjere apoyucãrã niwã. ⁵ Tere apomirã, a'tiro nicãrã niwã:

—Bosenuũu nicã weeticã'rã. Masã cãrẽ ma'írã, no'o ɰaro caricũma'a, marĩ tojo weesere dojorẽbosama, nicãrã niwã.

Ni'cõ numio Jesure ma'iyu'ruugo ɰ'mũtise piopeo'que ni'i

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Na “Jesure wějērāti” ni apocaterore Jesú Betaniarū niwī. Simó cāmi boa, yu'ru'cu ya wi'ipū niwī. ⁷ Topū cū nicā, ni'cō numio cū pu'to a'tiwō. Co u'maticja acosticare cuowō. Te u'mutise wapabujuse waro niwū. Co Jesú ba'adujigūre cū dūpoa bu'ipū u'mutise piopeowō. ⁸ Co tojo weecā ī'arā, ūsā cū bu'erā uputu uawū. Ūsā basu a'merī niwū:

—¿De'ro weego tojo weeti? Mejō waro a'tere bajuri-ogo weemo. ⁹ Co tojo weetigo, āpērārē pajiro duawapata'aboapō. Te me'rā pajasecuorārē weetamuboapō, niwū. ¹⁰ Jesú ūsā tojo nisere masīgū, ūsārē niwī:

—¿De'ro weerā core cariborā weeti? A'tere yu'ure tojo wéego, añurō weego weemo. ¹¹ Pajasecuorā mūsā wa'teropū ninu'cūcā'rāsama. Yu'u pūrīcārē mūsā wa'teropūre ninu'cūcā ī'asome. ¹² Co yu'ure tere pi-opeogo, yu'u wérīca be'ro na yaatji dūporo wa'reatjere weronojō weeyugo weemo. ¹³ Diacjū mūsārē wereguti. Yu'u masārē yu'ruose quetire no'o niró werecusiarā, nipe'tiro a'ti di'tapūre a'tiro weerāsama. A'tigo co yu'ure wee'quere core wācūdutarā wererāsama, niwī Jesú.

Juda Jesure cārē ī'atu'tirā tiropū o'o'que ni'i
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Jesú numiorē tojo nīca be'ro ūsā Jesú bu'erā me'rācjū nī'cu, Juda Iscariote na nigū a'tiro weewī. Pa'ia wiorā tiropū wa'atjīgū, ucūgū wa'acu niwī. ¹⁵ Narē a'tiro nicū niwī:

—Yu'u Jesure mūsārē o'ocā, ¿no'ocārō niyeru yu'ure wapayerāsari? nicū niwī.

Tojo nicā tu'orā, na treinta niyeru cujirire o'ocārā niwā. ¹⁶ Na wapayéca be'ro cū “¿De'ro nicā Jesure wiorāpūre o'oroñamitito yu'ure?” ni wācūcu niwī.

*Jesú cū bu'erā me'rā cū ba'atuo'que ni'i
(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)*

¹⁷ Ūsā Jesú bu'erā na pá b̄uc̄uase me'rā morēti'quere ba'ari bosen̄m̄u nin̄u'cācā, cū tiro wa'a, sērītiña'wū:

—¿No'op̄u marī Pascua bosen̄m̄u ba'atjore apoyucā uasari? niwī.

¹⁸ Cū ūsārē niwī:

—Jerusalépu wa'aya. Top̄u ni'cū nisami. Cūrē a'tiro niña. “Ūsārē bu'egu a'tiro nidutiami: ‘Ȳu'u pi'etiatjo cā'rōacā du'sa'a. M̄u'u ya wi'ip̄u ȳu'u bu'erā me'rā ba'at̄uoḡuti', ni weredutiami Jesú”, niña.

¹⁹ Tojo weerā Jesú o'ó'cārā cū duti'caronojōta weecārā niwā. Pascua nicā ūsā ba'atjere apoyucārā niwā.

²⁰ Na'ique'aca be'ro Jesú ūsā cū bu'erā doce me'rā ba'adujiwī. ²¹ Ūsā ba'ari cura Jesú ūsārē niwī:

—Diacjūta m̄u'sārē wereḡuti. Ni'cū m̄u'sā wa'terop̄u niḡú ȳu'ure wiorāp̄ure wēj̄ēdutiḡu o'oḡusami, niwī.

²² Cū tojo nicā, ūsā up̄utu b̄ujawetiw̄u. Be'ro a'merī sērītiña'b̄urow̄u:

—Ūsā wiogu, ȳu'uta nicā'sa'aba, niwī.

²³ Jesú ūsārē ȳu'tiwī:

—Ȳu'u me'rā a'ti pap̄u yosoba'agu cūta niḡūsami wiorāp̄ure o'oacj̄u. ²⁴ Ȳu'u Ō'acū macū masū weronojō up̄utigure Ō'acū ye queti ojāca pūrī ní'caronojōta wa'arosa'a. Tojo wa'acā, ȳu'ure wiorāp̄ure o'oḡuma ña'abutiario wa'arosa'a. Cū diacjūta bajuatiȳu'r̄uocā, nemorō añubopā, niwī.

²⁵ Tojo níca be'roacā Juda Jesure wiorāp̄ure o'oacj̄u a'tiro niwī:

—Ūsārē bu'egu, ȳu'uta nicā'sa'aba, niwī.

Jesú cūrē ȳu'tiwī:

—M̄u'uta ni'i, niwī.

²⁶ Ĕsã ba'ari cura Jesú pãgãrẽ mii, cã pacu Ō'acũrẽ e'catise o'owĩ. Tu'ajanu'cõ, pãrẽ ducawaa, ũsãrẽ ecawĩ. Ducawaagu, ũsãrẽ niwĩ:

—Ba'aya. A'te yu'u upu ni'i, niwĩ.

²⁷ Be'ro sĩ'rĩrĩ pare mii, Ō'acũrẽ e'catise o'owĩ tja. Ti pare ũsãrẽ tĩagũ, a'tiro niwĩ:

—Nipe'tirã a'ti pa cjasere sĩ'rĩpe'ticã'ña. ²⁸ A'te yé dí ni'i. Masã ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayebosagusa'a. Ō'acũ masãrẽ apeye ma'ma “A'tiro weeguti” ní'quere cũugũsami. Tojo weegu yu'u wẽrĩgũ dí o'maburose me'rã pãjãrã masã ña'arõ wee'quere acobojogusami. ²⁹ Musãrẽ wereguti. A'te u'seducaco vino ni'cãrõacã marĩ sĩ'rĩrã weronojõ weenemosome. Be'ro yu'u pacu yu'ure wiogu sõrõcã, musã me'rã apaturi ma'ma vino sĩ'rĩnemogusa'a tja, niwĩ Jesú.

Jesú Pedroke “Mu'u yu'ure ‘Masĩwe'e’ nigũsa'a” ní'que ni'i

(*Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38*)

³⁰ Ĕsã ba'áca be'ro Ō'acũrẽ basapeotojanu'cõ, ti wi'ire wijaa wa'awu. Wijaa, ũrũgũ Olivo wãmeticjupu wa'awu.

³¹ Topu wa'agu, Jesú ũsãrẽ niwĩ:

—Musã nipe'tirã a'ti ñami uirã, yu'ure cõ'awã'cãpe'tia wa'arãsa'a. Musã tojo weeatje Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpu ní'rõnojõta wa'arosa'a. A'tiro ojano'wũ: “Yu'u oveja co'tegure wẽjẽno'cã weegusa'a. Tojo weecã, cã yarã oveja no'o uaro omastearãsama”, nicu niwĩ Ō'acũ cã ye queti ojãca pũrĩpu. ³² Yu'u wẽrĩ'cupu masãca be'ro musã duporo Galilea di'tapu wa'ayutojagusa'a, niwĩ.

³³ Cũ tojo nicã tu'ogu, Pedro yu'tiwĩ:

—Ãpẽrã mu'urẽ cõ'awã'cãcã, yu'u pũricã ne wa'asome, niwĩ.

³⁴ Tojo nisere tu'ogu, Jesú cãrẽ niwĩ:

—Diacjũ mu'urẽ wereguti. Ni'cãcã ñamita cãrẽ'quẽ uuati dũporo i'tiati “Cãrẽ ne masĩwe'e”, nigũsa'a, niwĩ.

³⁵ Pedro cãrẽ yu'tiwĩ:

—Yu'u pũrĩcã na yu'ure wẽjẽsĩ'rĩcãma, “Cũ me'rã boaguti”, nigũsa'a. “Cãrẽ masĩwe'e”, nisome, niwĩ. Be'ro nipe'tirã ũsã cã bu'erã cã ní'caronojõta niburowũ.

*Jesú Getsemaní wãmetiropũ cã pacure ñubue'que ni'i
(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)*

³⁶ Be'ro Jesú ũsã cã bu'erã me'rã masã na otero Getsemaní wãmetiropũ etawũ. Topũ eta, ũsãrẽ niwĩ:

—A'to dujĩniña yujupũ. Sõ'opũ yu'u pacure sãrĩgũ wa'aguti, niwĩ.

³⁷ Topũ wa'agũ, Pedro, tojo nicã Zebedeo põ'rã pũarãrẽ miawĩ. Cũ upũtu waro bujaweti, wãcũque'ticũ niwĩ.

³⁸ Tojo weegũ narẽ nicũ niwĩ:

—Yu'ure wẽrĩtawioro, bujawetise yu'rũmajãsa'a. Mũsã a'to tojayá. Yu'ure co'teya. Ne cãrĩticã'ña, nicũ niwĩ.

³⁹ Cũ tojo nĩca be'ro na yu'rũro yoacurero wa'a, di'tapũ mu'rĩque'aejacũ niwĩ. Topũ Õ'acũrẽ sãrĩgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Pacũ, mu'u uacã, yu'ure a'te ña'arõ yu'rũatje wa'aticã'to. Yu'u tojo nimicã, yu'u uaro weeticã'ña. Mu'u uaro pe'e wa'ato, ni sãrĩcũ niwĩ.

⁴⁰ Be'ro cã bu'erã i'tiarã tiropũ majãmitojacũ niwĩ. Na cãrĩ'cãrãpũre bocaejacũ niwĩ. Pedrore a'tiro nicũ niwĩ:

—¿Ne cã'rõacã cãrĩtimirã, mũsã tu'sũmasĩtisari?
⁴¹ Cãrĩticã'ña. Wãtĩ ũsãrẽ niquesãticã'to nĩrã, Õ'acũrẽ sãrĩña. Mũsã wãcũsepũ me'rãma yu'ure ejõpeonu'cũsĩ'rĩmisa'a. Mũsã se'saro tojo weesĩ'rĩmirã, wãcũtutuamasĩtisa'a. Tojo weerã Õ'acũrẽ sãrĩña, nicũ niwĩ.

⁴² Be'ro apaturi wa'a, cã pacure sãrĩnemocũ niwĩ tja:

—Pacũ, ña'arõ pi'etisere yu'ure cã'mota'asĩ'rĩtigũ, mu'ũ uaro weeya. Yu'ũ uaro wa'aticã'to, nicũ niwĩ.

⁴³ Be'ro apaturi na i'tiarã tiropũ majãmitojacũ niwĩ. Na cãrĩ'cãrãpũre bocaejacũ niwĩ tja. Narẽ wũja pũrĩyu'rũacarõ niwũ. ⁴⁴ Tojo weegũ narẽ wã'cõtimgũ, apaturi cũ pacũre sãrĩgũ wa'acũ niwĩ tja. Cũ sãrĩ'caronojõta sãrĩcũ niwĩ tja. ⁴⁵ Be'ro na tiropũ majãmitojagũ, narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Ni'cãrõacãma sooya; cãrĩña majã. Yu'ũ Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũre masã ña'arãpũre o'oatje eja-toja'a. ⁴⁶ Wã'cãnu'cãña. Te'a na tiropũ wa'arã. Yu'ũre o'oacjũ a'titoyami, nicũ niwĩ.

Jesure na ñe'ewã'cã'que ni'i

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesú ucũrĩ cura Juda, ñsã Jesú bu'erã me'rã nimi'cũ etawĩ. Pãjãrã masã di'pjĩrĩ, yucũpagũ cũo'cãrã cũ me'rã a'tiwã. Na pa'ia wiorã, judío masã bucũrã na o'ó'cãrã niwã. ⁴⁸ Juda Jesure o'oacjũ a'tiro wereyutojacũ niwĩ:

—Yu'ũ wa'suporopũ mi'miacjũ cũta nigũsami. Cũrẽ ñe'eña, ni wereyucũ niwĩ.

⁴⁹ Cũ narẽ ní'caronojõta weewĩ. Maata Jesú tiropũ ejanũ'cãgũ, “Yu'ũre bu'egũ”, niwĩ. Tojo ní'gũta, Jesure wa'suporopũ mi'miwĩ.

⁵⁰ Tojo weecã ĩ'agũ, Jesú cũrẽ niwĩ:

—Yu'ũ me'rãcjũ, mu'ũ weegũ a'tisere weeya. Tojo níca be'ro masã a'ti, Jesure ñe'ewã'cã wa'awã.

⁵¹ Na cũrẽ ñe'ewã'cãrĩ cura ni'cũ Jesú bu'egũ cũ ya di'pjĩrẽ wejewe, pa'ia wiogũre da'racõ'tegũre o'mepero ðatepã'rẽcã'wĩ. ⁵² Cũ tojo weecã ĩ'agũ, Jesú cũrẽ niwĩ:

—Weeticã'ña. Mu'ũ ya di'pjĩrẽ nũrõña. Di'pjĩ me'rã a'mequẽrãnojõ di'pjĩ me'rãta wẽrĩrãsama. ⁵³ ¿Mu'ũ masĩweti? Yu'ũ, yu'ũ pacũre sãrĩcãma, maata doce cururi cũrẽ wereco'terãrẽ yu'ũre weetamudutigũ o'óbosami.

Yũ'u tojo weemasĩ'i. ⁵⁴ Yũ'u tojo weecãma, Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpu ní'que wa'atibosa'a, niwĩ.

⁵⁵ Jesú cūrē ñe'erã a'tirārē niwĩ:

—¿Yajari masūrē ñe'erã a'tirã weronojõ yũ'ure di'pjĩrĩ, yucupagu me'rã ñe'erã a'tiati? Nipe'tise nũmũrĩ Õ'acũ wi'ipũ masārē bu'edujiwũ. Tojo weemicã, mũsã yũ'ure ñe'etiwũ. ⁵⁶ Mũsã ni'cãrõacã weese Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã yũ'ure oja'caronojõta wa'a'a, niwĩ Jesú.

Cūrē ñe'ecã ĩ'a, ni'cūrēta ũsã cũ bu'erã pe'e cõ'anũ'cõcã, du'tiwã'cãpe'tia wa'awũ.

Jesure wiorã tiropũ na mia'que ni'i

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵⁷ Be'ro Jesure pa'ia wiogu Caifã tiropũ miacãrã niwã. Topũre Moisé oja'quere bu'eri masã, tojo nicã judío masã bũcũrã nerẽyutojacãrã niwã. ⁵⁸ Pedro pe'e Jesure yoacurero sirutucũ niwĩ. Pa'ia wiogu ya wi'i sope pu'topũ sirututũocũ niwĩ. Topũ ti sã'rĩrõpu sãjãa, surara pu'to dujicũ niwĩ. ¿De'ro wa'abutiarosari? nígũ, tojo weecũ niwĩ.

⁵⁹ Pa'ia wiorã, judío masã bũcũrã, nipe'tirã wiorã Jesure wējēsĩ'rĩcãrã niwã. Tojo weerã diacjũ nitise me'rã cūrē weresãtjere a'macãrã niwã. ⁶⁰ Pãjãrã na tiro wa'a, mejēcã nisoomirã, ne cūrē “Te ye bu'iri wējērõũa'a” nisere bocaticãrã niwã. Tojo weecũmĩ, be'ropũ puarã nisoori masārē bocacãrã niwã. ⁶¹ A'tiro nisoocãrã niwã:

—Ã'rĩ masũ a'tiro niwĩ: “A'ti wi'i Õ'acũ wi'ire cõ'ape'omasĩ'i. I'tia nũmũ be'ro apaturi tu'ajanũ'cõpe'omasĩ'i tja”, niwĩ, nicãrã niwã.

⁶² Tojo nicã tu'ogu, pa'ia wiogu wã'cãnu'cã, Jesure nicũ niwĩ:

—¿Mũ'u yũ'tiweti? ¿De'ro ni yũ'tigusari na weresãsere? nicũ niwĩ.

⁶³ Jesú yu'titiyu'rucã'cu niwĩ. Tojo weecã, Caifá cūrẽ nicu niwĩ:

—Õ'acũ catinu'cũgũ wãme me'rã mu'urẽ diacjũ yu'ticã u'a. Wereya. ¿Mu'uta niti Õ'acũ macũ cũ bese'cu Cristo na nigũ? nicu niwĩ.

⁶⁴ Jesú cūrẽ yu'ticu niwĩ:

—Cũta ni'li mu'u nírõnojõta. Apeye quẽ'rãrẽ musãrẽ werenemogũti. Be'ro yu'u Õ'acũ macũ masũ weronjõ uputigu Õ'acũ tutuayu'rũgu pu'topu dujicã ĩ'arãsa'a. Tojo nicã yu'u o'mecururi bu'ipu apaturi dijaticã ĩ'arãsa'a, nicu niwĩ.

⁶⁵ Cũ tojo nicã tu'ogu, Caifá pa'ia wiogu uagu, cũ basu cũ ye su'tire wejetũ'rẽcu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Ã'rĩ masũ tojo ucũgũ, Õ'acũrẽ ña'abutiario nigũ weemi. Æpẽrã masã cūrẽ weresãrã uanemowe'e. Musã cũ ña'arõ ní'quere tu'otojapu. ⁶⁶ ¿De'ro ni wãcũti? nicu niwĩ.

Na yu'ticãrã niwã:

—Cũ bu'iritimi. Wẽrĩato, nicãrã niwã.

⁶⁷ Tojo níca be'ro cũ diapoapu u'seco e'owa're, cūrẽ dotecãrã niwã. Æpẽrã diapoapu paacãrã niwã. ⁶⁸ Be'ro cūrẽ a'tiro ni bujipecãrã niwã:

—Mu'u Õ'acũ bese'cu Cristo ni'li ní'gũ, ní'bocaya. ¿Noa mu'urẽ paati? nicãrã niwã.

Pedro Jesure “Masĩwe'e” cũ ní'que ni'li

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Na wi'li po'peapu tojo weeri cura Pedro wijaaro sope pu'topu dujicu niwĩ. Cũ topu dujicã, ni'cõ ti wi'li da'raco'tego cũ tiropu wa'a, “Mu'u Jesú Galileacjũ me'rã sija'cuta ni'iba”, nico niwõ.

⁷⁰ Co tojo nicã tu'ogu, Pedro nipe'tirã tu'oropu nisoogu, a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Mu'u tojo ucũsere tu'omasĩtisa'a, nicu niwĩ.

⁷¹ Tojo nitoja, sã'rĩrõ sope pu'topu wijaacu niwĩ. To cũ wijaacã, apego cãrẽ ĩ'abocaco niwõ tja. Topu nirãrẽ a'tiro nico niwõ:

—Ã'rĩ quẽ'rã Jesú Nazarecjũ me'rã sija'cuta nimi, nico niwõ.

⁷² Mejãrõta core nisoogu, a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũ me'rã diacjũta cãrẽ ne masĩbutiacã'sa'a, nicu niwĩ.

⁷³ Cã'rõacã be'ro masã topu nirã Pedro tiro wa'a, cãrẽ nicãrã niwã:

—Mu'u quẽ'rã Jesú bu'erã me'rã sija'cuta ni'i. Mu'u ucũsepata tu'ota basio ni'i, nicãrã niwã.

⁷⁴ Na tojo nicã tu'ogu, cũ narẽ nisoonepocũ niwĩ:

—Yu'u diacjũta ucũticã, Õ'acũ yu'ure bul'iri da'reato. Yu'u musã ucũgũrẽ ne masĩtisa'a, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicũnarĩ cura cãrẽ'quẽ uucu niwĩ. ⁷⁵ Tojo wa'acã, Jesú cãrẽ ucũ'quere wãcũbocacu niwĩ. Jesú toduporopu a'tiro wereyucu niwĩ: “Cãrẽ'quẽ uuati duporo mu'u ĩ'tiati yu'ure ‘Cãrẽ masĩwe'e’, nigũsa'a.” Tere wãcũboca wijaa, uputu utiwã'cã wa'acu niwĩ.

27

Jesure romano masã wiogu Pilato tiropu miieja'que ni'i
(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Nãmiacãcure nipe'tirã pa'ia wiorã, tojo nicã judío masã bucũrã nerẽcãrã niwã. Nerẽ, ni'cãrõnojõ wãcũseticãrã niwã. “¿De'ro wee marĩ Jesure wẽjẽrãsarĩ?” ni apoyucãrã niwã. ² Apotoja, Jesure cõme dari me'rã dutetjãrã, Poncio Pilato, Judea di'ta wiogu tiropu miiejacãrã niwã.

Juda cũ wẽrĩ'que ni'i

³ Be'ro Juda “Jesure wẽjẽrãsama” nisere tu'ocu niwĩ. Tere tu'ogu, pũrõ waro bujaweticu niwĩ. Tojo weegu na

niyeru wapaye¹que treinta kujirire pa'ia wiorãrê, tojo nicã judío masã bucũrãrê wiacã'cũ niwĩ. ⁴Narê nicũ niwĩ:

—Yũ'ũ ña'abutiario weeasũ. Masũ añugũ, bu'iri marĩgũrê wējẽdutigu wiorãpũre o'oasũ, nicũ niwĩ.

Na cũrê yũ'ticãrã niwã:

—Mũ'ũ tojo weese ãsã ye mejẽta ni'i. Mũ'ũ ye cjase nisa'a, nicãrã niwã.

⁵ Na tojo nicã tũ'ogũ, Juda niyerure Õ'acũ wi'ipũ doquewiacã'cũ niwĩ. Be'ro wa'a, cã basu wãmũtapũ du'teyoja, wẽrĩa wa'acũ niwĩ.

⁶ Pa'ia wiorã niyeru kujirire seeneorã, a'tiro nicãrã niwã:

—A'te niyeru masũrê wējẽse wapa ni'i. Tojo weerã marĩ Õ'acũ wi'i niyeru cũurĩ acaropũ cũumasĩtisa'a. Marĩrê dutise tojo weedutiwe'e, nicãrã niwã.

⁷ Be'ro na basu a'merĩ ucũ, a'tiro wãcũcãrã niwã:

—Marĩ a'te niyeru me'rã di'ta sũtũparũ yeerãtirã na di'i miirõrê duurã. Tojo weerã marĩ aperocjãrã na wẽricã yaatjo nirõsa'a, ni apocãrã niwã.

⁸ Masũ wējẽse wapa me'rã duuca di'ta nicaro niwũ. Tojo weero a'tocatero quẽrã ti di'ta “Dĩ cõ'áca di'ta” wãmeti'i.

⁹⁻¹⁰ Dũporocjũpũta Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Jeremía cũ “A'tiro wa'arosa'a” ní'que queoro wa'acaro niwũ. Cũ a'tiro ojacũ niwĩ: “Israe curuacjãrã ‘Treinta niyeru kujiri wapatimi’ ní'caro weronojõta te niyeru me'rã di'ta sũtũparũ yeerãtirã na di'i miirõrê duurãsama. Õ'acũ yũ'ũre ojaduti'caronojõta weerãsama”, ni ojacũ niwĩ Jeremía.

Jesú romano masã wioğũ Pilato tiropũ ní'que ni'i
(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹ Be'ro Jesure Judea di'ta wioğũ Pilato tiropũ miacãrã niwã. Pilato cũrê sẽrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Mũ'ũta niti judío masã wioğũ? nicũ niwĩ.

Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u nírōnojōta cūta ni'i, nicu niwī.

¹² Pa'ia wiorā, judío masā bucurā weresāse pe'ema ne yu'tiyu'ruocā'cu niwī. ¹³ Tojo weegu Pilato cūrē nicu niwī:

—¿De'ro weegu mu'u na ucūse pejere yu'tiweti? nicu niwī.

¹⁴ Jesú ne cārō yu'titicu niwī. Cū yu'titicā ī'agū, Pilato ī'amarīa wa'acu niwī.

Jesure wējēduti'que ni'i

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Cū'marīnucū Pascua bosenumu nicā Judea di'ta wioḡu a'tiro weeseticūcu niwī. Ni'cū bu'iri da'reri wi'ipu nigūrē masā na du'uwīrōdutigure du'uwīrōcūcu niwī.

¹⁶ Titare ni'cū bu'iri da'reri wi'ipu nigū Barrabá wāmetigu nicu niwī. Nipe'tirā cū ña'arō wee'quere masīcārā niwā. ¹⁷ Pilato masā pājārā cū tiropu nerēcā ī'agū, narē sērītiña'cu niwī:

—¿Ni'irē yu'u du'uwīrōcā uasari? ¿Barrabáre du'uwīrōsari, o Jesú na Cristo pisuno'gū pe'ere du'uwīrōsari? nicu niwī.

¹⁸ Jesure masā ma'icā ī'arā, wiorā Jesure uocārā niwā. Cūrē uorā, Pilatoruere wiacārā niwā. Na tojo uosere Pilato masīcu niwī. Tojo weegu Jesure du'uwīrōsī'rīgū, tere sērītiña'cu niwī.

¹⁹ Pilato masārē besewuaropu dujicu niwī. Cū topu dujicā, cū numo a'tiro queti o'óco niwō: “Cū masū bu'iri moogūrē mejēcā weeticā'ña. Ñamipu cūrē tojo wa'atjere wiobutiaro quē'easu”, ni queti o'óco niwō.

²⁰ Pa'ia wiorā, tojo nicā judío masā bucurā masārē a'tiro niduticārā niwā:

—Barrabá pe'ere du'uwīrōdutiya. Jesú pe'ere wējēdutiya, nicārā niwā.

21 Be'ro Pilato masārē sērītiña'nemocu niwī:

—Ā'rā puarārē ¿ni'í pe'ere yu'u du'uwīrōcā ʘasari? nicu niwī.

Na a'tiro yu'ticārā niwā:

—Barrabáre du'uwīrōña, nicārā niwā.

22 Na tojo nicā tu'ogu, Pilato nicu niwī:

—To pūrīcārē Jesú na Cristo nigūrē ¿de'ro weegusari?

Nipe'tirā yu'ticārā niwā:

—Curusapu paabi'pe wējēña, nicārā niwā.

23 Tojo nicā tu'ogu, Pilato nicu niwī:

—¿De'ro weegu tojo weebosari? Ā'rī ne cā'rō ña'arō weeticu niami, nicu niwī.

Cū tojo nimicā, masā pe'e caricūnemocārā niwā:

—Curusapu paabi'pe wējēña, nicārā niwā.

24 Masā Pilato ucūsere tu'osī'rīticārā niwā. Tojo tu'oronojō o'orā, mejō pe'e cumuca wā'cōcārā niwā. Na tojo weecā ī'agū, Pilato aco miitiduticu niwī. Te me'rā masā ī'orōpu omocoe, a'tiro nicu niwī:

—Ā'rī masū bu'iri moogūrē wējēcā, yu'u bu'iri moogūsa'a. Musā basu bu'iritirāsa'a, nicu niwī.

25 Cū tojo nicā tu'orā, masā nipe'tirā topu nirá yu'ticārā niwā:

—Cū wērīse wapa ũsā pō'rā me'rā bu'iri cuorāti, nicārā niwā.

26 Tojo nicā tu'ogu, Pilato Barrabáre du'uwīrōcu niwī. Jesú pe'ere tārāduticu niwī. Be'ro curusapu surarare paabi'pe wējēduticu niwī.

27 Be'ro Pilato yarā surara cū ya wi'ipu Jesure mi-acārā niwā. Topu nipe'tirā surara nerēnu'cātjīrā, Jesure be'toanu'cācārā niwā. 28 Be'ro cū yaro su'tiroke tuwee, su'tiro sō'arō wiorā sñnarōnojōrē sāacārā niwā. 29 Cū dupoapu ni'cā be'to pota me'rā wéeca be'tore peocārā

niwã. Ni'cãgũ tuacjũ wiorã cœocjũnojõrẽ Jesure di-acjũcamocãpũ o'ocãrã niwã. Tojo weetoja, cũ pu'topũ ejaque'a, cãrẽ bujicã'cãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—E'catipeoya judío masã wiogũre, ni bujicã'cãrã niwã.

³⁰ Tojo nicã apeye u'seco e'owa'recãrã niwã. Cũ tu-acjũre tũawee, dũpoapũ paamujãcãrã niwã. ³¹ Na tojo bu-jicã'ca be'ro cũ sãñarĩ su'tiro wiogũ ya su'tirote tuweecãrã niwã. Be'ro cũ todũporo sãñaca su'tirote sãacãrã niwã tja. Tu'ajanu'cõ, cãrẽ curusapũ wẽjẽrã wa'arã miacãrã niwã.

Jesure curusapũ paabi'pe wẽjẽ'que ni'i

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Na Jesure wẽjẽrã wa'arã miarĩ cura ni'cũ masũ Simó Cirene wãmetiri macãcjũrẽ bocaejawã. Cãrẽ Jesú ya curusare wãadutiwã.

³³ Tojo weewã'cãrã, ni'cã bu'a Gólgota wãmetiropũ ejawã. Gólgota nírõ, “Masã boaweeca dũpoa” nírõ weesa'a. ³⁴ Topũ pũrise tu'oña'ticã'to nírã, Jesure vino sũ'ese me'rã morẽ'quere tiawã. Jesú cã'rõ sĩ'rĩña'cũmĩ, sĩ'rĩdu'ucã'wĩ.

³⁵ Jesure curusapũ paabi'peca be'ro surara cũ ye su'tire nĩbocape wapata'a'cãrãrẽ dũcawaawã. Na tojo weecã, dũporocjũpũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ oja'que queoro wa'acaro niwũ. A'tiro ojano'caro niwũ Jesure wa'atjere: “Yé su'tire na basu nĩbocape, dũcawaawã”, nicaro niwũ. ³⁶ Be'ro curusa docapũ surara cãrẽ co'terã ejanujãwã. ³⁷ Jesú dũpoa bu'ipũ ni'cã pjĩ me'rã “A'te ye bu'iri cãrẽ wẽjẽ'e” nisere ojaõ'owã. A'tiro ojano'wũ: “Á'rĩ Jesú nimi. Cũ judío masã wiogũ nimi”, niwũ.

³⁸ Jesú me'rã ãpẽrã quẽ'rã pũarã yajari masã curusapũ paabi'penu'cõno'wã. Ni'cũ diacjũ pe'le, apĩrẽ cũpe pe'le nu'cõwã. ³⁹ Jesú pu'to masã yu'rũarã, cãrẽ bujicã'rã dũpoa yuremujãwã. ⁴⁰ Cãrẽ a'tiro niwã:

—“Õ'acũ wi'lire cõ'agũti, i'tia numu be'rota tu'ajato-jagũti”, nimirũ mu'u. Tojo ni'cu mu'u basuta yu'ruoya. Mu'u Õ'acũ macũ nígũ, curusapu wã'ñagũ dijatia, niwã.

⁴¹ Na weronojõta pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã, tojo nicã judío masã bucũrã cũrẽ bujicã'wã. Na basu a'merĩ a'tiro ucũcãrã niwã:

⁴² —Ãpẽrãmarĩcãrẽ yu'ruowĩ. Cũ basu pe'e yu'ruomasĩtimi. “Israe curuacjãrã wiogu ni'i”, niwĩ. To pũrĩcãrẽ curusapu wã'ñagũ dijatiato. Tojo weecã, marĩ cũrẽ ëjõpeorãsa'a. ⁴³ Cũ “Õ'acũrẽ ëjõpeo'o”, niwĩ. Õ'acũ cũrẽ ma'ígũ pũrĩcã, cũrẽ yu'ruoato. Cũ marĩrẽ “Õ'acũ macũ ni'i”, nitojamiwĩba, ni bujicã'wã.

⁴⁴ Yajari masã Jesú me'rã curusapu paabi'penũ'cõ'cãrãputa bujicã'sãjãwã.

Jesú wẽrĩ'que ni'i

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30; Heb 6.19-20; 10.19-20)

⁴⁵ Jesú curusapu wẽrĩrĩ cura dajaritero nicã nipe'tiropu na'itĩ'a wa'awu. Téé ñamica'a tres nicãpu na'itĩ'atowu.

⁴⁶ Jesú titata tres nicã uputu caricũwĩ. Cũ arameo me'rã a'tiro niwĩ:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? niwĩ. A'tiro nígũ, tojo niwĩ: “Õ'acũ, Õ'acũ, ¿de'ro weegu yu'ure cõ'awã'cãti?” niwĩ.

⁴⁷ ãpẽrã ni'cãrẽrã topu nirã tojo nisere tu'orã, a'tiro niwã:

—Ã'rĩ duporocjũpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Elíare pisugu weesami, niwã.

⁴⁸ Tojo nicã, ni'cũ topu nigũ sojaro me'rã yosori si'tire miigũ wa'awĩ. Be'ro vino pi'ase me'rã morẽ'quere yosowĩ. Yosotoja, ni'cãgũ yucũgũpu du'teõ'o, Jesure s'ĩrĩato nígũ s'iomorõwĩ. ⁴⁹ Cũ tojo weecã, ãpẽrã pe'e a'tiro niwã:

—Weetiguta. Ī'anirã marĩ yujupu. Elía yu'ruogu a'tigu a'tigusami cũrẽ.

⁵⁰ Be'ro Jesú apaturi ɁpʉtɁ caricūnemo, wērĩa wa'awĩ.
⁵¹ Cũ wērĩrĩ cura a'tiro wa'acaro niwũ. Õ'acũ wi'ipɁ pa'ia sājāarõpɁ cā'mota'ayooca casero Ɂ'muarõ pe'e tũ'rũdijati, deco me'rã tũ'rũyojacaro niwũ. Tojo nicã di'ta narāsãwũ. Ûtãperi nimi'que bata wa'awɁ. ⁵² Ûtã tutiri masãrẽ yaa'que pãrĩa wa'acaro niwũ. Tojo wa'acã, wērĩ'cãrãpɁta Õ'acũrẽ ějõpeo'cãrã masãwã. ⁵³ Jesú cũ masãca be'ro masãperipɁ ní'cãrã wijawã. Wijaa, Jerusalé Õ'acũrẽ ñubuepeori macãpɁ sājãawã. Narẽ pãjãrã ĩ'acãrã niwã.

⁵⁴ Surara wiogɁ cũ surara me'rã Jesure co'te'cãrã di'ta narāsãcã ĩ'arã, nipe'tise to wa'asere ĩ'arã, pũrõ Ɂcua wa'awã. A'tiro niwã:

—Diacjũta ã'rĩ Õ'acũ macũta niapĩ, niwã.

⁵⁵ Pãjãrã numia Jesure yoaropɁ ĩ'anucũwã. Na GalileapɁta Jesure weetamurã sirutunã'cãwã. ⁵⁶ Na wa'teropɁre ã'rã niwã: María Magdalena, tojo nicã María Santiago, José paco, apego Zebedeo numo niwã.

Jesure na yaa'que ni'i

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ Na'ique'ari cura ni'cũ José wãmetigɁ peje cuogɁ Arimatea wãmetiri macãcjũ etacɁ niwĩ. Cũ quẽ'rã Jesure ějõpeocɁ niwĩ. ⁵⁸ Pilato tiropɁ wa'a, Jesú ya upɁre sãrĩcɁ niwĩ. Tojo weegɁ Pilato surarare “Jesú ya upɁre cãrẽ o'oya”, nicɁ niwĩ. ⁵⁹ Be'ro José Jesú ya upɁre miidi-joo, su'tiro añurĩ, ù'irĩ marĩrĩ casero me'rã omacɁ niwĩ. ⁶⁰ Omatoja, ùtã tuti ma'ma tutipɁ sĩosõrõcũuocɁ niwĩ. Ti tuti Joseré yaaboca tuti cũ se'edutica tuti nicaro nimiwũ. Be'ro ùtãgã pajicja me'rã ti tutire tuubi'acɁ niwĩ. Bi'atoja, wa'a wa'acɁ niwĩ. ⁶¹ Ti tuti põtẽorõpɁ María Magdalena, tojo nicã apego María ĩ'adujicãrã niwã.

Surara Jesure yaa'caropɁ co'te'que ni'i

⁶² Ape nũmũ, sauru ãsã soowũari nũmũ nicã pa'ia wiorã, tojo nicã fariseo masã Pilato tiropũ wa'acãrã niwã.

⁶³ Topũ etarã, Pilatore a'tiro nicãrã niwã:

—Wiogũ, ãsã sõ'onícũ catigũpũ nisoosepijagũ ní'quere wãcũ'u. Cũ “I'tia nũmũ yũ'u wér'ica be'ro masãgũti”, niwĩ.

⁶⁴ Tojo weegũ mũ'u yarã surarare cũrẽ yaa'caropũ co'te-dutigũ o'óya. I'tia nũmũ añurõ co'tedutiya. Tojo weeticã, cũ bu'erã ñamipũ cũ ya upũre yajarã wa'abosama. Na yajáca be'ro masãrẽ a'tiro nirãsama. “Wẽr'icũpũ nimigũ, masã wa'acũ niami”, nibosama. Na a'tiro nicãma, a'te todũporo niso'o'que nemorõ ña'abutiarosa'a, nicãrã niwã.

⁶⁵ Tere tũ'ogũ, Pilato narẽ nicũ niwĩ:

—Ã'rã nima surara. Narẽ miaña. Ti masãpe mejẽcã wa'ari nírã, no'o mũsã põtẽorõ co'tedutiya, nicũ niwĩ.

⁶⁶ Tojo weerã na surarare Jesure yaa'caropũ co'tedutirã cũucãrã niwã. Jesú bu'erã ti tutipũ sãjãaticã'to nírã ãtãgã na bi'acaga bu'i ni'cã da pi'ra õ'ocãrã niwã. Na sãjãacã, i'amasĩrãti nírã, tojo weecãrã niwã.

28

Jesú cũ masã'que ni'i

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Sauru ãsã soowũari nũmũ be'ro soorinũmũ nicã, ñamiacã ña'cũrõ bo'restedijatiri cura María Magdalena, apego María me'rã Jesure yaa'caropũ i'arã wa'acãrã niwã.

² Wãcũña marĩrõ di'ta upũtu narãsãcaro niwũ. Tojo wa'ari cura ni'cã Õ'acãrẽ wereco'tegũ u'mũsecjũ dijaticũ niwĩ. Cũ Jesure yaa'caropũ etagũ, na bi'áca ãtãgãrẽ pãocu niwĩ. Pãotoja, tiga bu'ipũ dujicũ niwĩ. ³ Cũ bũpo ya'baro weronjõ asistecũ niwĩ. Cũ yaro su'tiro upũtu buticaro niwũ. ⁴ Surara cũrẽ i'arã, upũtu ui narãsã, wẽr'icãrã weronjõ bũruque'acãrã niwã.

⁵ Ō'acūrē wereco'tegu sō'onícārā numiarē a'tiro nicu niwī:

—Yu'ure uiticā'ña. Yu'u mas'i, musā Jesú na curusapu paabi'pe wējē'cure a'marā wee'e. ⁶ A'tore marími. Cū ní'caronojōta masātojami. Cūrē cūu'carore ī'arā a'tia, ni pijisājāacu niwī. ⁷ Narē ī'otoja, “Cū bu'erārē sojaro me'rā wererā wa'aya. A'tiro ni wereya narē: ‘Wērī'cupu nimigū, masātojacu niami. Galileapu musā dūporo wa'ayugusami. Topu cūrē ī'arāsa'a', ni wereya. A'tere musārē weregū a'tiapu”, nicu niwī Ō'acūrē wereco'tegu.

⁸ Cū tojo nicā tu'orā, numia Jesure yaa'caropu ní'cārā maata wa'a wa'acārā niwā. Uimirā, e'catise me'rā wa'acārā niwā. Jesú bu'erā ní'cārārē quetiwererā wa'arā omawā'cācārā niwā.

⁹ Na topu wa'ari cura Jesú narē bajua, añuduticu niwī. Tojo weecā, cū pu'to wa'a ejaque'a, dū'pocārīpu ñe'e, ējōpeocārā niwā. ¹⁰ Narē a'tiro nicu niwī:

—Yu'ure uiticā'ña. Yu'u bu'erārē Galileapu wa'adutirā wa'aya. Topu yu'ure ī'arāsama, nicu niwī.

Surara na ī'a'quere āpērārē were'que ni'i

¹¹ Numia Jesú bu'erārē wererā wa'ari cura ni'cārērā surara Jesure yaa'caropu co'te'cārā macāpu pi'acārā niwā. Pa'ia wiorārē nipe'tise topu wa'a'quere werecārā niwā.

¹² Na tojo nicā tu'orā, pa'ia wiorā, judío masā bu'cūrā me'rā nerēcārā niwā. Na “¿De'ro weerouati?” ni apocārā niwā. Na ni'cārōnojō wācū, a'tiro weecārā niwā. Masārē nisooato nírā surarare pajiro niyeru wapayecārā niwā.

¹³ A'tiro nicārā niwā:

—A'tiro niña masārē: “Ñamipu ũsā cárica be'ro Jesú bu'erā ejacārā niama. Eja, cū ya upure yajawā'cācārā niama”, niña, nicārā niwā surarare. ¹⁴ Apeye quē'rārē ninemocārā niwā:

—Pilato Judea di'ta wiogu a'tere masĩcã, ũsã “Diacjũta tojo wa'acaro niapũ”, nitamurãti. Ũsã tojo nicã, mũsãrẽ su'risome. Mũsãrẽ bu'iri da'reesome, nicãrã niwã.

¹⁵ Tojo nicã tu'orã, surara niyeru ñe'ecãrã niwã. Be'ro narẽ wereduti'caronojõta weecãrã niwã. Na tojo nise se'sa wa'acaro niwũ. A'tocateropũ quẽ'rãrẽ judío masã surara na nisoo'quere ãjõpeo ucũdecotima yujupũ.

Jesú cũ wẽrĩ masãca be'ro cũ bu'erãrẽ “A'tiro weeya” ní'que ní'i

(*Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23*)

¹⁶ Be'ro ũsã Jesú bu'erã once Galileapũ wa'awũ. Jesú cũ wẽrĩse duporo ãrũgũpũ ũsãrẽ wa'aduti'cupũ wa'awũ.

¹⁷ Topũ Jesure ã'awũ. Cũrẽ ã'a ejaque'a, ãjõpeowũ. Tojo weemicã, ũsã ni'cãrẽrã “¿Cũta nitiba?” ni wãcũwũ.

¹⁸ Be'ro Jesú ũsã pu'topũ a'ti, a'tiro niwĩ:

—Õ'acũ yũ'ure wiogu sõrõtojami. Nipe'tiro ɯ'muse, a'ti di'tare dutimasĩ'i. ¹⁹ Tojo weerã nipe'tirocjãrãpũre yé quetire wererã wa'aya. Narẽ mũsã weronojõ yũ'ũ bu'erã sãjãcã weeya. Narẽ wãmeyerã, yũ'ũ pacũ, yũ'ũ, Espĩritu Santu wãme me'rã wãmeyeya. ²⁰ Nipe'tise yũ'ũ mũsãrẽ duti'quere narẽ yũ'ti bu'ecã weeya. Narẽ nipe'tise numũrĩ yũ'ũ mũsãrẽ bu'e'quere wereya. A'tere masĩña. Nipe'tise numũrĩ mũsã me'rã ninu'cũcũsa'a. Téé a'ti turi pe'ticãpũ quẽ'rã mũsã me'rã ninu'cũcũsa'a, ni werewĩ Jesú.

Õ'âkã hi yeere uúkũri turi Tukano
New Testament in Tucano (BR:tuo:Tucano)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tucano

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tucano [tuo], Brazil

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tucano

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Mar 2019 from source files dated 1 Dec 2018

00ebd04f-7b0d-5a72-9407-eb53ae2bd086